

การวิเคราะห์นวนิยายเทตพระเกียรติชุด "ลูกไม้ของพ่อ"

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิเคราะห์นวนิยายเทิดพระเกียรติชุด "ลูกไม้ของพ่อ"

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE ANALYSIS OF THE NOVELS FOR HONOURING HIS MAJESTY THE KING
BHUMIBOL ADULYADEJ : LOOKMAIKHONGPHOR**

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Arts Program in Thai for Career Development
Department of THAI
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2016
Copyright of Graduate School, Silpakorn University**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การวิเคราะห์
นวนิยายเทิดพระเกียรติชุด "ลูกไม้ของพ่อ" ” เสนอ โดย นางสาวศุภนุช กำลังหาญ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ไร่รัตน์ ลักษณะศิริ

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวัฒน์ อินทรพร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ไร่รัตน์ ลักษณะศิริ)

...../...../.....

๕๕๒๐๘๓๑๑ : สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ

คำสำคัญ : การวิเคราะห์นวนิยาย/ลูกไม้ของพ่อ/การเกิดพระเกียรติ

ศุภนุช กำลิ่งหาญ : การวิเคราะห์นวนิยายเกิดพระเกียรติชุด "ลูกไม้ของพ่อ". อาจารย์ที่
ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รศ.จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. ๑๖๒ หน้า.

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเกิดพระเกิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และคุณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๓ วิธี คือ การเกิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยาย
การเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ และการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา โดยกลวิธีในการ
เกิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยายมี ๕ วิธี คือ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก
และบรรยากาศ และแก่นเรื่อง กลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์มี ๓ วิธี คือ การ
เกิดพระเกียรติโดยใช้การตั้งชื่อ การเกิดพระเกียรติโดยใช้การเปิดเรื่อง และการเกิดพระเกียรติโดย
ใช้การปิดเรื่อง ส่วนกลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษามี ๒ วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมา
และการใช้คำเปรียบเทียบกับ

ผลการวิเคราะห์คุณค่าพบว่า คุณค่าที่ได้รับจากนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มี ๓ ประการ คือ
คุณค่าด้านความรู้ คุณค่าด้านคุณธรรม และคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

55208311 : MAJOR : (THAI FOR CAREER DEVELOPMENT)

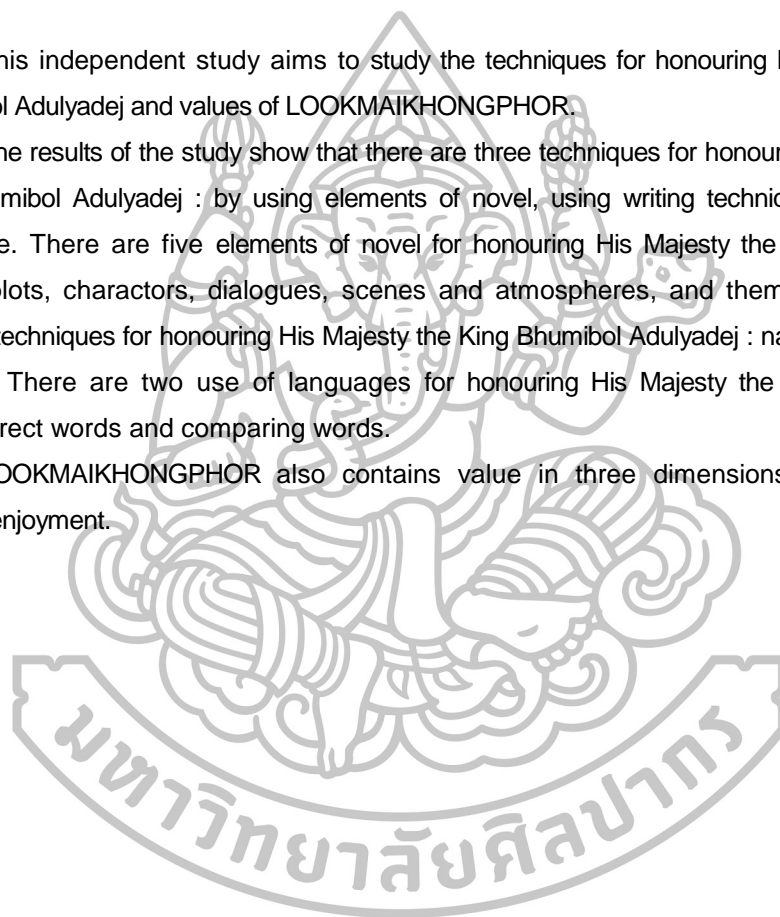
KEY WORD : THE ANALYSIS OF THE NOVELS/LOOKMAIKHONGPHOR/HONOURING
HIS MAJESTY THE KING BHUMIBOL ADULYADEJ

SUPPANUCH KUMLUNGHAN : THE ANALYSIS OF THE NOVELS FOR
HONOURING HIS MAJESTY THE KING BHUMIBOL ADULYADEJ : LOOKMAIKHONGPHOR.
INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASSOC. PROF. CHURAIRAT LAKSANASIRI. 162 pp.

This independent study aims to study the techniques for honouring His Majesty the King Bhumibol Adulyadej and values of LOOKMAIKHONGPHOR.

The results of the study show that there are three techniques for honouring His Majesty the King Bhumibol Adulyadej : by using elements of novel, using writing techniques and using language use. There are five elements of novel for honouring His Majesty the King Bhumibol Adulyadej : plots, characters, dialogues, scenes and atmospheres, and themes. There are three writing techniques for honouring His Majesty the King Bhumibol Adulyadej : naming, opening and closing. There are two use of languages for honouring His Majesty the King Bhumibol Adulyadej : direct words and comparing words.

LOOKMAIKHONGPHOR also contains value in three dimensions : knowledge, morality and enjoyment.

Department of THAI

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2016

Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา การดูแล และความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จากรองศาสตราจารย์ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจทานแก้ไขงานให้มีได้ขาด อีกทั้งให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรวัฒน์ อินทรพร ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายวรุณ สุนทรโททก กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และสละเวลาตรวจแก้ไขการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นอย่างดี ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านวิชาการ ตลอดจนให้กำลังใจ คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณด้วยความรักและความกตัญญู

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อน และน้องๆ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพรุ่น ๕ ทั้ง ๗ คน ที่มีน้ำใจไมตรีอันดียิ่งต่อผู้ศึกษาตลอดมา รักและห่วงใย คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาทั้งในการเรียนและการทำการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้เป็นที่รักและเป็นกำลังใจสำคัญจนการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑๕
สมมติฐานของการศึกษา	๑๕
ขอบเขตของการศึกษา	๑๕
นิยามศัพท์เฉพาะ	๑๕
วิธีดำเนินการศึกษา	๑๕
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๖
๒ ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริน้ำมันไบโอดีเซล	๑๗
น้ำมันไบโอดีเซล	๑๗
โครงการผันหลวงและฝายชะลอความชุ่มชื้น	๑๘
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๑
การรักษาต้นน้ำลำธาร	๒๓
บทเพลงพระราชนิพนธ์	๒๔
๓ กลวิธีการเทิดพระเกียรติในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ	๓๐
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยาย	๓๐
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้โครงเรื่อง	๓๐
การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร	๓๒
การใช้แนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปมปัญหา	๓๕
การจุดประกายความคิด	๓๕
การสร้างแรงบันดาลใจ	๓๘
การปฏิบัติตาม	๔๔

กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ตัวละคร	๔๘
การกำหนดอาชีพของตัวละคร	๔๘
การเทิดพระเกียรติโดยใช้การกระทำของตัวละคร	๕๐
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้บทสนทนา.....	๕๓
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ฉากและบรรยากาศ	๕๕
การใช้ฉากจริง	๕๕
การใช้ฉากสมมติ	๕๗
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้แก่นเรื่อง.....	๖๐
การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน	๖๐
การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม.....	๖๑
ความพอเพียง	๖๒
ความหวัง.....	๖๓
กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์.....	๖๔
การตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติ	๖๔
การตั้งชื่อเรื่อง	๖๕
การตั้งชื่อตามลักษณะของสถานที่	๖๕
การตั้งชื่อโดยใช้สมญานาม.....	๖๖
การตั้งชื่อบท	๖๘
การตั้งชื่อตัวละคร.....	๗๔
การเปิดเรื่อง	๗๗
การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัส.....	๗๗
การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ.....	๗๘
การเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์.....	๗๙
การปิดเรื่อง	๘๐

กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา.....	๘๔
การใช้คำตรงไปตรงมา	๘๕
การใช้คำเปรียบเทียบ.....	๘๘
๔ คุณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ.....	๙๒
คุณค่าด้านความรู้.....	๙๒
ความรู้เกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซล.....	๙๒
ความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวง.....	๙๔
ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๙๗
ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรบนที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร.....	๑๐๐
ความรู้เกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์.....	๑๐๑
คุณค่าด้านคุณธรรม.....	๑๐๒
การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม.....	๑๐๒
ความเพียรพยายาม.....	๑๐๓
การพึ่งพาตนเอง.....	๑๐๖
ความประหยัดมัธยัสถ์.....	๑๐๗
การให้คุณค่ากับความพอเพียงและคุณธรรมความดีมากกว่าเงินทอง.....	๑๐๘
การมีความหวัง.....	๑๑๐
คุณค่าด้านความเพลิดเพลิด.....	๑๑๒
ทำให้เกิดความสนุกสนาน.....	๑๑๓
ทำให้เกิดความประทับใจ.....	๑๑๖
๕ สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	๑๒๑
บรรณานุกรม.....	๑๒๕
ภาคผนวก.....	๑๒๘
ภาคผนวก ก เรื่องย่อของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จำนวน ๕ เรื่อง.....	๑๒๙
ภาคผนวก ข บทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง.....	๑๓๕
ประวัติผู้วิจัย.....	๑๖๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระมหากษัตริย์นับว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดของชาติ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย นอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ยังมีพระมหากษัตริย์คุณต่อประชาชนอย่างหาที่สุคติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถในวิทยาการต่างๆ หลายสาขา พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชนั้นส่วนหนึ่งคือพระปรีชาสามารถที่มีอยู่แล้วในพระองค์เอง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากความสนพระราชหฤทัยศึกษาและทดลองปฏิบัติ ทรงสะสมประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาให้เกิดความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น อาจแบ่งเป็นสาขาต่างๆ ได้แก่ ด้านการถ่ายภาพ จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม กีฬา ดนตรี การพระราชนิพนธ์เพลง ตลอดจนการประพันธ์และการแปลวรรณกรรม พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กร สมาคมต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญา รางวัล เหรียญ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ คำประกาศเทิดพระเกียรติ ฯลฯ จำนวนมาก^๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีความรู้ในด้านต่างๆ อย่างแตกฉาน เมื่อมีพระราชประสงค์จะทรงศึกษาสิ่งใดก็จะทรงศึกษาอย่างถ่องแท้ และสิ่งที่ทรงอุทิศเวลา ท่วมเทพระวรกาย พระสติปัญญา และพระราชหฤทัยศึกษาก็คือหนทางในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่

^๑ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๑. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), ๗๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน, ๘๒.

ราษฎร พระองค์เสด็จไปทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคแม้ในถิ่นทุรกันดาร ทรงใกล้ชิดกับราษฎร เพื่อจะได้ทรงทราบปัญหาความเดือดร้อนของพสกนิกรอย่างแท้จริงและพระราชทานความช่วยเหลือให้อย่างถ้วนหน้าในเกือบทุกด้าน พระองค์ทรงห่วงใยพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ และเสียดสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อความเจริญของประเทศและความอยู่ดีมีสุขของพสกนิกร โดยถือว่าความทุกข์ยากของประชาชนเปรียบเสมือนความทุกข์ยากของพระองค์เอง มูลนิธิโครงการหลวงและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่าสี่พัน โครงการเกิดขึ้นเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากของราษฎร เพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมให้ราษฎรมีงานทำและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ข้อมูลจากหนังสือ **กลางใจราษฎร : หกทศวรรษแห่งการทรงงาน** หนังสือเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีคณะบรรณาธิการและผู้เขียนเป็นนักวิชาการและผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป โดยมี ประพนธ์ อ้าววิรุฬหกการ และนิศยา มาศะวิสุทธิ์ เป็นที่ปรึกษาของคณะทำงานฉบับภาษาไทย กล่าวถึงพระราชกรณียกิจของพระองค์ไว้ว่า

“ข้าพเจ้าทำทุกสิ่งทีคิดว่า เป็นประโยชน์” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสไว้ถึงบทบาทของพระองค์ในฐานะพระมหากษัตริย์ คำอธิบายอันเรียบง่ายนี้ได้มีการนำไปใช้นับครั้งไม่ถ้วนและส่งผลอย่างแท้จริงต่อความมั่นคงและความอยู่ดีมีสุขของราชอาณาจักร โดยการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนทุกจังหวัดของประเทศ ครอบคลุมระยะทางกว่า ๔๘,๐๐๐ กิโลเมตรเป็นระยะเวลาหลายต่อหลายปี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทอดพระเนตรเห็นด้วยพระองค์เองถึงความท้าทายที่ประชาชนไทยในชนบทต้องเผชิญ ทรงมุ่งเน้นด้านการสาธารณสุข การศึกษา และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น โดยทรงริเริ่มโครงการพัฒนาหลายพันโครงการขึ้นอย่างกว้างขวาง หลายโครงการดังกล่าวเป็นการนำพระราชดำริและนวัตกรรมที่ทรงประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเองมาประยุกต์ใช้ เมื่อมาถึงช่วงทศวรรษ ๑๕๕๐ (พ.ศ. ๒๕๓๓ -๒๕๔๒) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพัฒนาแนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรอบคอบและยั่งยืนกับข้อควรระวังทางสังคม สิ่งแวดล้อม และจริยธรรม^๑

^๑ กลางใจราษฎร : หกทศวรรษแห่งการทรงงาน. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอเซียบุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๕๖), ๒๒๕.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ได้กล่าวถึงการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชไว้ในหนังสือ **๕ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ** ไว้ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นทั้งนักวิชาการ และนักปฏิบัติ ดังนั้น จึงจะสังเกตเห็นว่าพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัตินั้น ได้มีการพัฒนาขึ้นทีละขั้น เพราะจะทรงสังเกตเห็นว่าสิ่งใดที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเทคโนโลยีพื้นบ้าน ก็จะทรงนำมาทดลองใช้ และหากเกิดผลดีก็จะพระราชทานเป็นแนวทางให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องนำไป เผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไป กล่าวคือ จะทรงทดลองด้วยพระองค์เองก่อนว่าจะ ได้ผลเป็นอย่างไร จะไม่ทรงหยุดนิ่งกับที่ จะทรงค้นคว้าวิจัยอยู่ตลอด จะทรงย้ำ อยู่เสมอๆ ว่าการหยุดนิ่งอยู่กับที่เท่ากับเป็นการล่าหลัง เพราะทุกสรรพสิ่งล้วนแต่ มีการพัฒนาการไปข้างหน้ากันทั้งนั้น และเพราะพระองค์ทรงเป็นทั้งนักวิชาการ และนักปฏิบัตินี้เอง จึงทรงทราบถึงสิ่งบรรดानीได้เป็นอย่างดี^๔

ในหนังสือ **กลางใจราษฎร์ : ทศวรรษแห่งการทรงงาน** ยังได้กล่าวถึงพระวิริยะ อุตสาหะในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจไว้ว่า

พระอุตสาหวิริยะของพระเจ้าอยู่หัวในการพัฒนาประเทศ และพระราชกรณียกิจที่ทรงกระทำเพื่อสามัญชนคนธรรมดา ทำให้ทรงเป็นที่เคารพนับถืออย่าง ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนเลยหลังพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้น มา คริส เบเกอร์และศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร นักประวัติศาสตร์ ได้ เขียนไว้ในทศวรรษ ๑๙๘๐ ว่า “ภาพลักษณ์ของพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงทุ่มเทอุทิศ พระองค์เพื่อชาวไร่ชาวนา และการปฏิบัติพระราชกรณียกิจในงานพระราชพิธี ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอได้ทำให้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ และพระ บารมีก็เพิ่มพูนยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ชำราชสำนักรุ่นใหม่และผู้นิยมกษัตริย์ได้พากันยก

^๔ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. **๕ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ.** (กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, ๒๕๔๔), ๑๖๓.

ข่องพระเกียรติคุณว่าทรงเป็นธรรมราชา และเห็นว่าพระเจ้าอยู่หัวทรงถ่วงดุลระบบทหารและระบบธุรกิจซึ่งเติบโตมากเกินไปเสียแล้ว”^๕

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงขึ้นครองราชย์ พระองค์ก็ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจในฐานะองค์พระประมุข บำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อความผาสุกของปวงชนอย่างสม่ำเสมอ มีพระราชวิริยะอุตสาหะในการทรงงาน โดยไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยพระวรกายมากกว่าเจ็ดทศวรรษ มีพระราชจริยวัตรอันอ่อนโยน ไม่ถือพระองค์ พสกนิกรทุกหมู่เหล่าล้วนซาบซึ้งในน้ำพระราชหฤทัยและพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้ พระองค์จึงทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ประชาชนรักและเทิดทูนไว้เหนือเกล้า ๆ โรเบิร์ต วู้ดโรว์ ได้เขียนในนิตยสาร *เอเชียวิก* เนื่องในวาระสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ถึงความรู้สึกของคนไทยที่มีต่อระบบกษัตริย์ว่า

...“คนไทยนั้นมีธรรมชาติเป็นคนหยิ่งในตัวเองและมีความเป็นอิสระสูง พระเจ้าแผ่นดินคือหลักสำคัญของจิตใจคนไทย ถ้าปราศจากพระเจ้าแผ่นดินเสียแล้ว คนไทยก็จะสูญเสียความเป็นไทย รวมกันไม่ติด และหมดความเชื่อมั่นในตัวเอง ตราบใดที่คนไทยยังมีความภูมิใจในความเป็นไทยของตนอยู่ เมื่อนั้นระบบกษัตริย์ก็จะดำรงอยู่”^๖

คนไทยเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และสำนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ จึงมีการถ่ายทอดความรู้สึกจงรักภักดีออกมาในรูปแบบต่างๆ มาตั้งแต่อดีต กวีหลายคนแต่งวรรณกรรมขึ้นเพื่อแสดงความจงรักภักดี เรียกว่าเป็นวรรณกรรมเทิดพระเกียรติ ยุพธำรง แสงทักษิณ^๗ กล่าวว่า

การแต่งวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้แสดงความจงรักภักดีที่มีต่อพระมหากษัตริย์ บ้างก็แต่งเฉลิมพระเกียรติตลอด

^๕ กลางใจราษฎร์ : หกทศวรรษแห่งการทรงงาน. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอเชียบุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๕๖), ๑๗๕.

^๖ กลางใจราษฎร์ : หกทศวรรษแห่งการทรงงาน. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอเชียบุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๕๖), ๑๗๖.

^๗ ยุพธำรง แสงทักษิณ, ๒๕๓๗, น.๑ อ้างถึงใน ชงชัย ดิษโส. “การศึกษาวีระหวัรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชภูมิพลอดุลยเดช.” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗), ๒.

รัชกาล บ้างก็หยิบยกเฉพาะบางเหตุการณ์หรือบางสมัยขึ้นมาเฉลิมพระเกียรติ
วรรณกรรมเฉลิมพระเกียรตินี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีต่อเนื่องกันมาหลายยุค
หลายสมัย นับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีผู้ประพันธ์วรรณกรรม
เฉลิมพระเกียรติไว้เป็นจำนวนมาก^๔ ชงชัย ดิษโส^๕ กล่าวว่า

ตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์ พระองค์ได้ทรงดำรงอยู่ใน
ทศพิธราชธรรม ทรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ยังความ
ร่มเย็นเป็นสุขแก่พสกนิกรทั่วทั้งประเทศ ทรงเป็นมิ่งขวัญและศูนย์รวมแห่งความ
สามัคคีของปวงชนชาวไทย ตลอดระยะเวลาในรัชสมัยของพระองค์ ประเทศไทย
มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าและมั่นคงเป็นปึกแผ่นตลอดมา ความจงรักภักดีของ
ประชาชนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงมีมากที่สุดที่
จะพรรณนาได้ จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ด้วยความรู้สึ
ผูกพัน ความจงรักภักดี และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ปวงพสกนิกรชาว
ไทยมีต่อพระองค์นี้เองเป็นแรงบันดาลใจอันสำคัญที่ทำให้พสกนิกรชาวไทย
องค์กรและหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนประพันธ์วรรณกรรมเฉลิมพระ
เกียรติเพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเป็นราชสดุดีและเพื่อเฉลิมพระเกียรติ
พระองค์ ดังจะเห็นได้จากวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติทั้งประเภทร้อยแก้วและ
ร้อยกรองที่ปรากฏในพระราชพิธีสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เช่น พระราชพิธีรัชดาภิเษก พระราชพิธีเฉลิมฉลอง
ในพระราชวโรกาสที่มีพระชนมายุครบ ๕ รอบ พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก และ
พระราชพิธีกาญจนาภิเษก เป็นต้น

^๔ ชงชัย ดิษโส. “การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ
พลอดุลยเดชภูมิพลอดุลยเดช.” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๔๗), ๒.

^๕ หน้าเดียวกัน

วรรณกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แตกต่างจากวรรณกรรมเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ในรัชสมัยที่ผ่านมาหลายประการ ประการหนึ่งคือผู้เขียนวรรณกรรมมักจะเป็นคนธรรมดา ไม่ใช่กวีในราชสำนักผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท ประคอง นิมมานเหมินท์^{๑๐} แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ ดังนี้

...กวีผู้เขียนบทสวดเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช องค์กรปัจจุบัน ซึ่งซาบซึ่งประทับใจในพระมหากษัตริย์คุณ ตัวอย่างเช่น นายเกื้อ นกร นางจิราภา อ่อนเรือง นายสุกร ผลชีวิน และพระมหาสมหวัง สารทะทะ เป็น ต้น การที่ผู้เขียนวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบันมักเป็น คนธรรมดาสามัญน่าจะมาจากสาเหตุ ๓ ประการ คือ

๑. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าพระมหากษัตริย์ สมัยก่อน

๒. การสื่อสารสมัยใหม่ในปัจจุบัน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และ หนังสือพิมพ์ทำให้ประชาชนธรรมดาสามัญได้รู้เห็นในพระราชกรณียกิจของ พระมหากษัตริย์มากกว่าสมัยก่อน

๓. การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมศิลปากรที่จัดประกวดวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติและ โครงการส่งเสริมให้รางวัลวรรณกรรม ไทยประจำปีของธนาคารกรุงเทพ แม้ไม่ได้มีการกำหนดให้แต่งวรรณกรรมขอพระ เกียรติโดยตรง แต่ผู้เขียนวรรณกรรมขอพระเกียรติก็มีสิทธิส่งขอเข้ารับรางวัลได้ สำนักงานคณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนให้มีการแต่งบทสวดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในโอกาสต่างๆ

ความแตกต่างอีกประการหนึ่งคือการเทิดพระเกียรติในปัจจุบันมีความหลากหลายมากกว่า ในอดีต กล่าวคือ ในอดีตมักจะเทิดพระเกียรติด้วยการแต่งวรรณคดีโดยใช้คำประพันธ์ร้อยกรอง ประเภทต่างๆ มี โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น แต่ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องจากการสื่อสารพัฒนา มากขึ้น จึงมีการแสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล

^{๑๐} ประคอง นิมมานเหมินท์. “ภาพพระมหากษัตริย์ไทยจากวรรณคดีขอพระเกียรติ.” วารสารภาษาและวรรณคดี ไทย. ปีที่ ๑๖ (ธันวาคม ๒๕๔๒), ๑ - ๒๕.

อดุลยเดชผ่านสื่ออื่นๆ จำนวนมาก ดังในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติซึ่งจัดโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศหลากหลายประเภท เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จำกัด จัดรายการโทรทัศน์ พ.ศ. พอเพียง (Be porpiang generation) นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เข้าใจง่าย ใช้สื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และการจัดกิจกรรม สัจจร เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบกช่อง ๕ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๐ ถึง เดือนมกราคม ๒๕๕๑^{๑๑} สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดทำเพลงพอแห่งแผ่นดิน^{๑๒} บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร จัดประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ ๒๒ หัวข้อ **พลังสามัคคี...ความดีแห่งแผ่นดิน** เพื่อสนองแนวพระราชดำริส ที่ทรงเน้นเรื่องความสามัคคีของคนในชาติ^{๑๓} สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย จัดให้มีกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ คัดเลือกศิลปินที่มีชื่อเสียง จังหวัดละ ๑ คน ทั่วประเทศ มาวาดภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติในแต่ละ จังหวัด เพื่อนำไปจัดแสดงในนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติภายใต้แนวคิดพระผู้ทรงแผ่นดินอันยิ่งใหญ่ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ทั้งยังอำนวยการสร้างภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยผู้กำกับภาพยนตร์ จำนวน ๕ คน ร่วมสร้างภาพยนตร์สั้น สะท้อนเรื่องราวพระวิริยะอุตสาหะ พระเมตตาธรรม และพระจริยวัตรที่ทรงมีต่อไพร่ฟ้าประชาชน

^{๑๑} คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. **จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๒.** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), ๖๐.

^{๑๒} คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. **จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๒.** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), ๖๑.

^{๑๓} คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. **จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๒.** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), ๕๗.

ชุด แต่พระผู้ทรงธรรม ฉายในโรงพยาบาลนครู้้นนำให้คนไทยชมฟรี เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๐^๔ บริษัทบรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดทำละครเทิดพระเกียรติ จำนวน ๕ เรื่อง สร้างเรื่องจากแนวพระราชดำริ เป็นละครที่ทันสมัย คนดูได้ทุกกลุ่ม จบในเวลา ๑ ชั่วโมง ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ เมื่อปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๐^๕ บริษัท ยูบีซี แฟนเทเชีย จัดแสดงละครเพลง AF เดอะมิวสิคัล ตอน เงิน เงิน เงิน พระนิพนธ์ของพลโท พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรรมงคลการ เนื้อเรื่องสอดแทรกปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช^๖ สมาชิกวัดพุทธธรรมร่วมกับพุทธบริษัทแห่งรัฐอิลลินอยส์และมลรัฐไกล์เคียง จัดคอนเสิร์ตเพลงพระราชนิพนธ์ คีตนวนิพนธ์ ๘๐ พรรษา โดยศิลปินแห่งชาติ และนักร้องร่วมขับร้อง^๗ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเทิดพระเกียรติในรูปแบบอื่นๆ อีกมาก

อย่างไรก็ดี การเทิดพระเกียรติด้วยการจัดพิมพ์หนังสือนับว่าเป็นการเทิดพระเกียรติลักษณะหนึ่งซึ่งมีผู้จัดทำเป็นจำนวนมาก มีการตีพิมพ์บทกวีร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ หนังสือเกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชพิธี พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ตลอดจนพระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ จำนวนมาก ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตหนังสือประเภทต่างๆ รวมทั้งหนังสือ นวนิยายได้จัดพิมพ์นวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” ขึ้น โดยมีจุดประสงค์ “เพื่อถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผ่านนวนิยาย ๕ เรื่อง โดยนักเขียน ๕ คน เนื้อหาก้าวถึงแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ โดยยังคงบรรณรสของความเป็นนวนิยายรักโรแมนติกไว้ได้อย่างครบถ้วน” นวนิยายทั้ง ๕ เรื่อง ได้แก่ ๑) นวนิยายเรื่อง ได้ร่มใบกักดิ์ ของ ชมจันทร์ ๒) นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ ของ ร่มแก้ว ๓) นวนิยายเรื่อง ลูกไม้ที่รัก ของ ชาคริยา ๔) นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ของ รินท์ลภัส และ ๕) นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล์รุ่ง ของ อิศยาห์ การเทิดพระเกียรติโดยใช้นวนิยายชุดนี้นับว่าเป็นการเทิดพระเกียรติที่น่าสนใจมาก

^๔ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๒. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), ๑๑๔.

^๕ เรื่องเดียวกัน, ๑๓๔.

^๖ เรื่องเดียวกัน, ๑๓๖.

^๗ เรื่องเดียวกัน, ๔๓๖.

รินฤทัย สัจจพันธุ์^{๑๔} กล่าวว่า นวนิยายจะมีพลังในการสร้างประชาชาติในสังคม เพราะคนอ่านมักจะซาบซึ้งหลงใหล เกิดความรู้สึกสะเทือนใจไปกับวรรณศิลป์ของผู้เขียนได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะบทบาทและพฤติกรรมของตัวละครมักจะเป็นแบบอย่างให้ผู้อ่านบางคนอยากจะเป็น เช่นนั้นบ้าง ดังนั้น การเกิดพระเกียรติโดยใช้นวนิยายจึงน่าจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสมอตามเจตนาของผู้เขียน หากผู้เขียนมีการใช้ภาษาอย่างมีวรรณศิลป์ มีการสร้างบทบาทและพฤติกรรมของตัวละคร ตลอดจนมีองค์ประกอบต่างๆ ของ นวนิยายเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม นวนิยายจัดเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี สายทิพย์ นุกุลกิจ^{๑๕} กล่าวว่า บันเทิงคดี (fiction) หมายถึงงานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาจะให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ คือมุ่งให้ความเพลิดเพลินมากกว่าความรู้ ขณะที่การเกิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์น่าจะเป็นงานเขียนประเภทสารคดี (non-fiction) คือเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มุ่งให้ผู้อ่านได้สาระ ข้อเท็จจริง ความรู้และความคิดเห็นเป็นประการสำคัญ^{๑๖} งานเขียนเพื่อเกิดพระเกียรติส่วนใหญ่จึงเป็นงานเขียนประเภทสารคดี เพราะมุ่งให้ความรู้ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพระราชจริยวัตรและพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ สะท้อนความรู้สึกผูกพันอันลึกซึ้งระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชน และโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งในพระเกียรติคุณของพระองค์ เพราะเหตุนี้การเกิดพระเกียรติโดยใช้นวนิยายรักซึ่งเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าผู้เขียนสามารถทำได้โดยใช้กลวิธีอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียนนวนิยายทั้ง ๕ เรื่อง เลือกกกล่าวถึงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในด้านที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกตัญญู** กล่าวถึงโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการใช้พลังงานทดแทน (น้ำมันไบโอดีเซล) นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** กล่าวถึง โครงการฝนหลวง นวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** กล่าวถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** กล่าวถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการเกษตรที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร และนวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** กล่าวถึงพระปรีชาสามารถด้านการพระราชนิพนธ์เพลง นับว่านวนิยายชุดนี้มีการเกิดพระเกียรติในด้านที่หลากหลาย และล้วนแต่เป็นพระปรีชาสามารถที่โดดเด่นของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในด้านการประพันธ์ ผู้เขียนก็สามารถถ่ายทอดพระมหากรุณาธิคุณของ

^{๑๔} รินฤทัย สัจจพันธุ์ ๒๕๓๐, ๕๗ อ้างถึงใน สุรีย์ ทองสมาน. “การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทละครโทรทัศน์กับนวนิยาย.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), ๒-๓.

^{๑๕} สายทิพย์ นุกุลกิจ. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท. , ๒๕๓๗), ๕๕.

^{๑๖} หน้าเดียวกัน.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้องค์ประกอบต่างๆ ของนวนิยายแต่ละเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น การถ่ายทอดผ่านการบรรยายฉากในเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ที่ว่า

...ผืนป่าที่เชิงดอยยังอุดมสมบูรณ์อยู่มากครับ ถึงแม้จะมีบางส่วนถูกทำลายไป แต่นับจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งโครงการเกษตรที่สูงเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวเขา การบุกกรุกแผ้วถางป่าก็ลดน้อยลงไปมาก...

(หน้า ๗)

ข้อความดังกล่าวเป็นข้อความที่อธิบายตัวละครเอกของเรื่องบรรยายสภาพพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติเชิงดาวซึ่งเป็นฉากหลักในเรื่องให้บิดาของเขาทราบ ฉากของผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นส่วนที่สามารถแสดงถึงความเอาพระราชาหฤทัยใส่ในความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้อย่างดี

ตัวอย่างการถ่ายทอดโดยใช้องค์ประกอบอื่นของนวนิยาย เช่น ถ่ายทอดโดยใช้ตัวละคร ดังเรื่อง **ไต้ร่มใบกักดี** ผู้เขียนสร้างให้ จิรเมธ ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าของการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แต่เมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของโครงการอนุรักษ์พลังงานโดยการใช้พลังงานทดแทนตามแนวพระราชดำริ เขาก็ตั้งใจจะพัฒนาโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลให้ก้าวหน้า ดังข้อความในเรื่องที่ว่า

“ผมอยากจะทำหน้าที่ของประชาชนที่ดีครับ” คราวนี้แวตาก็เล่นแปรเปลี่ยนเป็นความมุ่งมั่น “ผมกับผู้ใหญ่ชม คุณน้ำมาลินี และชาวบ้านในเขากะหมอกทุกคนตั้งใจจะช่วยกันเผยแพร่สิ่งดีๆ สนองตอบตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็นถึง พระอัจฉริยภาพของพระองค์และความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซลในอนาคตครับ”

(หน้า ๔๔๖)

นวนิยายชุดนี้ยังมีกลวิธีการประพันธ์ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการตั้งชื่อที่สื่อความหมายถึงพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชได้เป็นอย่างดี เช่น การตั้งชื่อเรื่อง **ไต้ร่มใบกักดี** ซึ่งผู้อ่านสามารถตีความได้ว่า คนในหมู่บ้านเขากะหมอกซึ่งเป็นหมู่บ้านในเรื่องต่างอยู่อย่างสงบร่มเย็นภายใต้ร่มเงาของความจงรักภักดีที่มีต่อ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นอกจากนี้ยังมีการตั้งชื่ออื่นๆ ที่สะท้อนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อีก เช่น ชื่อบท ชื่อตัวละคร เป็นต้น

ในส่วนของการเปิดเรื่องและการปิดเรื่องนั้นมีการใช้กลวิธีที่หลากหลาย เช่น การเปิดเรื่องโดยการใช้จดหมาย เป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณเขียนนำมาสร้างความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้อ่านติดตามเนื้อเรื่องต่อไป การเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ ทำให้ผู้อ่านใคร่รู้อาจจะมีความสำคัญอย่างไรกับ เนื้อเรื่องหรือตัวละคร เป็นต้น

ส่วนการปิดเรื่อง ผู้เขียนมีกลวิธีในการปิดเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านประทับใจ และสร้างความรู้สึกลำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย

ในด้านการใช้ภาษา นวนิยายทั้ง ๕ เรื่อง มีการใช้คำอย่างตรงไปตรงมาและใช้คำเปรียบเทียบเพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผ่านการใช้ภาษาได้ตามความตั้งใจ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง มีความรู้สึกชื่นชมพระอัจฉริยภาพ ลำบากและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชร่วมกับตัวละครในเรื่อง

นวนิยายชุดนี้ยังคงเป็นนวนิยายที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความรักระหว่างตัวละครเป็นหลัก แต่ก็สามารถสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวพระราชดำริและ โครงการในพระราชดำริต่างๆ เอาไว้ได้อย่างกลมกลืนและน่าประทับใจ อาจกล่าวได้ว่า นวนิยายชุดนี้อาศัยความบันเทิงเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณออกมาได้ด้วยกลวิธีที่น่าติดตาม

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษานวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” เพื่อศึกษาวิธีการถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผ่านนวนิยายรักดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

๒. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีดังนี้

รัตนา ทิมเมือง และศรัญญูทิศา ชนะชัยภูวพัฒน์ (๒๕๕๓) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายในบทเพลงเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด แรงบันดาลใจ และโอกาสในการสร้างสรรค์บทเพลงเกิดพระเกียรติ การสร้างความหมายเกี่ยวกับพระมหากรุณาธิคุณ ระดับภาษา และการใช้ถ้อยคำในบทเพลงเกิดพระเกียรติ โดยศึกษาจาก

เพลงเทิดพระเกียรติจำนวน ๑๒๕ เพลง และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติ คือ ผู้ประพันธ์เพลงและผู้ขับร้อง รวมจำนวน ๘ คน

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติมี ๔ ประการ คือ ความรู้สึกรักเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความปรารถนาที่จะแบ่งเบาพระราชภาระของพระองค์ การนำพระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจมาเป็นแก่นความคิด และการนำโอกาสแห่งวาระสำคัญมาเป็นแก่นความคิด โอกาสที่ใช้สร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ปีครบรอบปีนักษัตรแห่งการเฉลิมพระชนมพรรษา และโอกาสครบรอบการเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ วิธีการสร้างความหมายเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในบทเพลงมี ๒ วิธี คือ สร้างความหมายในชื่อเพลง และสร้างความหมายในเนื้อเพลง การสร้างความหมายในชื่อเพลงมี ๒ วิธี คือ ใช้การสื่อสารว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชคือพ่อของคนไทย และสร้างความหมายเชิงเปรียบเทียบพระองค์กับสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญ เช่น เพชร สายใย รมณัฏร เป็นต้น ส่วนการสร้างความหมายในเนื้อเพลงมี ๓ วิธี คือ สร้างความหมายว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็น “พ่อ” ของคนไทยทั่วประเทศ สร้างความหมายเกี่ยวกับการทรงงานหนักเพื่อคนไทย และสร้างความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ ด้านระดับภาษาใน บทเพลงเทิดพระเกียรติพบว่า มีทั้งการใช้ภาษาระดับทางการ และภาษาระดับไม่เป็นทางการ ส่วนการใช้ถ้อยคำในบทเพลงเทิดพระเกียรติ พบการสร้าง ความงามด้านวรรณศิลป์ เช่น การเล่นคำ การซ้ำคำ และพบการใช้คำเปรียบเทียบ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต อติพจน์ และสัญลักษณ์^{๒๐}

ธงชัย ดิษโส (๒๕๔๓) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จำนวน ๑๕ เรื่อง โดยมุ่งศึกษารูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษา รวมทั้งลักษณะของการสืบทอดจารีตนิยมจากวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติในอดีต ตลอดจนศึกษาลักษณะการปรับเปลี่ยนของวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติด้วย

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษามีลักษณะที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับจุดประสงค์หลักในการแต่งวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ คือการสวดูตีพระ

^{๒๐} รัตนา ทิมเมือง และศรีบุญทิศา ชนะชัยภูวพัฒน์. “การสื่อความหมายในบทเพลงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.” (งานวิจัยในโครงการส่งเสริมงานวิจัยและตำรา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๑, ๒๕๕๓).

เกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความสำนึก
ซาบซึ้ง และได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสังคมไทย

ด้านการสืบทอดจารีตนิยมนั้นพบว่าลักษณะส่วนใหญ่ของวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระ
เกียรติมุ่งสืบทอดจารีตนิยมในด้านรูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษาจากวรรณกรรมร้อยกรอง
เฉลิมพระเกียรติในอดีตอย่างเคร่งครัด

ด้านการปรับเปลี่ยนรูปแบบปรากฏชัด ๒ ลักษณะ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบคำ
ประพันธ์ด้วยการประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ชนิดใหม่ และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอสาระ ๒
ตอน คือ ตอนต้นเรื่อง ได้แก่ การกล่าวชมความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมือง และตอนเนื้อเรื่อง ได้แก่
รูปแบบการนำเสนอแบบ บทสนทนา รูปแบบการนำเสนอด้วยวิธีตั้งหัวข้อ รูปแบบการนำเสนอ
โดยใช้ภาพประกอบ และรูปแบบการนำเสนอโดยใช้เชิงอรรถ ทางด้านเนื้อหานั้น ส่วนใหญ่เป็น
การปรับเปลี่ยนในแง่ของการเพิ่มเติมรายละเอียดและมุมมองที่ต่างไปจากเดิม ส่วนการปรับเปลี่ยน
ศิลปะการใช้ภาษา ได้แก่ การเลือกสรรใช้คำเรียกแทนพระนามให้มีหลากหลายกว่าในอดีต และการ
ใช้ภาพพจน์แบบการอ้างถึงที่มุ่งให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพ พระมหากษัตริย์คุณอันงดงามของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างชัดเจน และมุ่งให้ผู้อ่านเกิดกระแสรัก
และความหวงแหนชาติบ้านเมือง^{๒๒}

ชูศักดิ์ สุกรนันท์ (๒๕๔๕) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์บทร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก จาก
วารสารและนิตยสาร” โดยเก็บข้อมูลเฉพาะปี ๒๕๓๘ – ๒๕๔๐ เก็บข้อมูลได้ ๘๔ ชิ้นงาน มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ
พล อดุลยเดช เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก จากวารสารและนิตยสาร ในด้านรูปแบบ
คำประพันธ์ ด้านทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อพระมหากษัตริย์ ด้านทัศนคติที่มีต่อสถาบัน
พระมหากษัตริย์ ด้านเนื้อหา และด้านกลวิธีในการแต่ง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนบทร้อยกรองใช้รูปแบบคำประพันธ์ร้อยกรองครบทุกประเภท
และนิยมแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนมากที่สุด ในด้านทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อพระมหากษัตริย์
นั้น ผู้เขียนได้แสดงทัศนคติว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชนั้นทรงเป็น
นักปราชญ์ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ทรงเป็นนักปกครองที่ดี เป็นสมมติเทพเป็นที่พึงของ
ประชาชนเสมือนพ่อแห่งชาติ ทรงมีพระจริยวัตรอันงดงามสมกับเป็นมหाराช ส่วนทัศนคติที่มีต่อ

^{๒๒} ชงชัย ดิษโส. “การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดช.” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

สถาบันพระมหากษัตริย์พบว่า สถาบันพระมหากษัตริย์มีประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก เป็นศูนย์รวมใจ มีความสูงส่ง และมีธรรมะ ในการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา พบว่าผู้เขียนได้แสดงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชไว้สูงส่งมากกว่าที่เคยมีในอดีต และให้ความสำคัญระดับโลก กล่าวถึงพระราชกรณียกิจมากมายหลายด้านที่ทรงเคยปฏิบัติ ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระองค์และในตอนท้ายเป็นการถวายพระพร ส่วนด้านกลวิธีในการแต่งพบว่ามีกรเลือกรูปแบบคำประพันธ์ประเภทกลอนเพื่อสื่อความที่มีบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ ทำให้ลดช่องว่างระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชน สะท้อนให้เห็นพระจริยวัตรอันงดงามที่ไม่ทรงถือพระองค์ มีความใกล้ชิดกับราษฎร การเลือกใช้คำและโวหารมีความเหมาะสมกับบรรยากาศที่น่าเสนอ นิยมเสียงสัมผัสใน ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะตามธรรมเนียมนิยมแบบดั้งเดิม ด้วยการนำเสนอเรื่องราว นิยมนำเสนอแบบตรงไปตรงมา บางชิ้นงานใช้วิธีสร้างเป็นเรื่องราวจากเหตุการณ์จริงแต่ก็มีเป็นส่วนใหญ่^{๒๓}

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๔๒) เขียนบทความเรื่อง “ภาพพระมหากษัตริย์ไทยจากวรรณคดี ขอพระเกียรติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพของพระมหากษัตริย์ไทย โดยเลือกศึกษาจากวรรณคดีขอพระเกียรติเฉพาะบางสมัยเท่านั้น ได้แก่ วรรณคดีขอพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ๕ พระองค์ คือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช วรรณคดีขอพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ๕ พระองค์ สะท้อนให้เห็นภาพของพระมหากษัตริย์ใน ๕ สมัย ซึ่งมีทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ส่วนที่คล้ายคลึงกันคือ ทรงเป็นผู้มีบุญญาบารมี ทรงศรัทธาและคำจูนพระพุทธศาสนา และทรงพระเมตตาต่อคนทั้งปวง ส่วนที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม^{๒๔}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีจำนวนมาก มีการเทิดพระเกียรติไว้สูงส่งและ

^{๒๓} ชูศักดิ์ สุกรนันท์. “วิเคราะห์บทร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก จากวารสารและนิตยสาร.” (วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๕), ๑ – ๒๓).

^{๒๔} ประคอง นิมมานเหมินท์. “ภาพพระมหากษัตริย์ไทยจากวรรณคดีขอพระเกียรติ.” (วารสารภาษาและวรรณคดีไทย ๑๖ (ธันวาคม ๒๕๔๒) : ๑ – ๒๕).

ให้ความสำคัญระดับโลก และมีความหลากหลายมากกว่าในอดีต แต่วรรณกรรมเทิดพระเกียรติ ส่วนใหญ่ที่มีผู้ศึกษาไว้เป็นวรรณกรรมร้อยกรอง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจจะศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ ของพ่อ ซึ่งเป็นวรรณกรรมร้อยแก้ว เนื่องจากประสงค์จะทราบว่านวนิยายชุดนี้มีกลวิธีในการ เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างไร โดยผู้ศึกษาจะศึกษาทั้ง กลวิธีเทิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบ และศึกษาคูณค่าของนวนิยายชุดนี้

๓. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษากลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

๒. เพื่อศึกษาคูณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

๔. สมมติฐานของการศึกษา

นวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” มีกลวิธีในการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้องค์ประกอบทุกองค์ประกอบ ใช้กลวิธีการประพันธ์ และใช้ภาษา และมีคุณค่าด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านความเพลิดเพลิน

๕. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะนวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” ของบริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด ซึ่งประกอบด้วยนวนิยาย ๕ เรื่อง ได้แก่ ๑) นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบกักดิ์ ของ ชมจันทร์ ๒) นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ ของ ร่มแก้ว ๓) นวนิยายเรื่อง ลูกหนี่ที่รัก ของ ชาครีญา ๔) นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ของ รินทร์ลภัส ๕) นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ของอิสยาห์

๖. นิยามศัพท์เฉพาะ

การเทิดพระเกียรติ ในสารนิพนธ์เล่มนี้ หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย

๗. วิธีดำเนินการศึกษา

๑. กำหนดความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พร้อมทั้งตั้งวัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และวิธีการศึกษาวิเคราะห์

๒. ศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ทั้ง ๕ เรื่องอย่างละเอียด

๓. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายทั้ง ๕ เรื่องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
๕. สรุปผลการศึกษาและนำเสนอผลงานในรูปแบบของการค้นคว้าอิสระ

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
๒. ทำให้ทราบคุณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
๓. ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของโครงการในพระราชดำริ ตลอดจนรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีต่อประชาชนชาวไทยมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒

ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริ

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายรักโรแมนติกที่สอดแทรกการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีเนื้อหาที่กล่าวถึงแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริของพระองค์จำนวน ๕ ด้าน ดังนี้

๑. นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบถักดี มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเรื่องน้ำมันไบโอดีเซล
๒. นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ โครงการฝนหลวงและฝายชะลอความชุ่มชื้น
๓. นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก มีเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาต้นน้ำลำธาร
๕. นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง ของอิสยาห์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์

ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริทั้ง ๕ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เพราะจะช่วยให้เข้าใจพระอัจฉริยภาพในด้านต่างๆ ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ และเข้าใจเรื่องราวได้กระจ่างยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับแนวพระราชดำริและพระอัจฉริยภาพทั้ง ๕ ด้านมาจากหนังสือ “สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์” จัดพิมพ์โดย กรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาตามลำดับ ดังนี้

๑. น้ำมันไบโอดีเซล

ไบโอดีเซล (Bio Diesel) หมายถึง เชื้อเพลิงเหลวสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลที่ผลิตได้จากน้ำมันพืช เช่น น้ำมันรำข้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง หรือน้ำมันสัตว์ รวมทั้งน้ำมันใช้แล้วจากการปรุงอาหาร นำมาทำปฏิกิริยาทางเคมีกับเมทานอลหรือเอทานอล ทำให้ได้สารที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันดีเซลที่กลั่นจากปิโตรเลียม มีคุณสมบัติในการเผาไหม้ไม่ต่างกันและเป็นการเผาไหม้ที่สะอาด เพราะมีการสันดาปที่สมบูรณ์กว่า มีปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์น้อยกว่า เป็นส่วนหนึ่งของการทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงในโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เมื่อพ.ศ.

๒๕๒๕

พ.ศ.๒๕๒๕ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงตรวจเยี่ยมและทรงติดตามงานในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ได้มีพระราชประสงค์ให้ศึกษาค้นทุนการผลิตเอทานอลหรือเอทิลแอลกอฮอล์จากอ้อย เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบของเชื้อเพลิงหรือพลังงานทดแทน ต่อมาได้มีการก่อตั้งโรงงานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงขึ้นเมื่อพ.ศ.๒๕๒๕ และสามารถผลิตแก๊สโซฮอล์ ใช้กับเครื่องยนต์เบนซินได้เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๑

พ.ศ.๒๕๓๑ มีพระราชกระแสรับสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กครบวงจรที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๓

พ.ศ.๒๕๔๓ โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา และกองงานส่วนพระองค์ วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทดลองนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล พบว่าน้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์ ๑๐๐% สามารถใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล โดยไม่ต้องผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงอื่น หรือผสมกับน้ำมันดีเซลได้ตั้งแต่ ๐.๐๑ – ๕๕.๕๕%

พ.ศ.๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตแก่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นำผลงานประดิษฐ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไปร่วมแสดงในงานนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์นานาชาติ หรือบรัสเซลส์ ยูเรกา (Brussels Eureka 2001) ที่ประเทศเบลเยียม ในงานดังกล่าว ผลงานจากแนวพระราชดำริ ๓ ประการ คือ ทฤษฎีใหม่ โครงการฝนหลวง และโครงการน้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม ได้รับเหรียญทองประกาศนียบัตรสดุดีเทิดพระเกียรติคุณ พร้อมถ้วยรางวัล ในฐานะผลงานการคิดค้นแนวใหม่เพื่อพัฒนาประเทศ

พ.ศ.๒๕๔๕ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน สนองพระราชดำริด้วยการสนับสนุนการทำไบโอดีเซลชุมชน ๖๐ แห่ง โดยเริ่มจากการสำรวจพื้นที่แต่ละแห่งว่าเหมาะจะทำไบโอดีเซลจากพืชชนิดใด หากพื้นที่ดังกล่าวเหมาะสำหรับปลูกปาล์ม ก็ส่งเสริมให้ประชาชนปลูก พื้นที่ใดปลูกสบู่ดำอยู่แล้ว ก็นำเครื่องไบโอดีเซลที่ใช้กับสบู่ดำเข้าไปมอบให้ประชาชน หรืออาจเลือกใช้น้ำมันพืชใช้แล้วซึ่งมีในทุกพื้นที่ เช่น ชุมชนหนองแก้ง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และชุมชนหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีการทำไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้วเพื่อเติมเครื่องยนต์^๑

^๑ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๒๒๐ – ๒๒๑.

๒. โครงการฝนหลวงและฝายชะลอความชุ่มชื้น

ฝนหลวง เป็นฝนที่ได้จากการตัดแปรสภาพอากาศโดยกระบวนการทางฟิสิกส์ เกิดจากพระราชดำริและการทดลองต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงริเริ่มขึ้นเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้ง ฝนทิ้งช่วง และฝนไม่ตกในพื้นที่ที่เกษตรกรต้องการ ทดลองครั้งแรกเมื่อพ.ศ.๒๕๑๒ และเริ่มช่วยเหลือราษฎรที่ทำการเกษตรได้ในเวลาต่อมา ภายหลังยังได้ช่วยบรรเทาปัญหาไฟป่าและหมอกควันปกคลุม รวมทั้งเป็นวิชาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาสอนนักเรียนวังไกลกังวล เพื่อถ่ายทอดทางไกลผ่านดาวเทียมไปทั่วประเทศเมื่อพ.ศ.๒๕๔๔ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ.๒๕๕๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรอย่างเป็นทางการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทอดพระเนตรความแห้งแล้งและราษฎรยากจน ระหว่างเสด็จพระราชดำเนิน โดยเครื่องบินพระที่นั่งผ่านเทือกเขาภูพาน ทรงสังเกตว่าท้องฟ้าบริเวณนั้นมีเมฆมากแต่ไม่สามารถก่อตัวเป็นหยดน้ำ ฝนจึงทิ้งช่วงเป็นเวลานานทั้งๆ ที่เป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้เกิดความแห้งแล้ง หรือหากมีฝนก็ไม่ตกลงในพื้นที่ที่ชาวบ้านขาดแคลน ต้องการ แนวพระราชดำริเพื่อการจัดการน้ำในเวลานั้นคือ สร้างฝายกั้นน้ำพร้อมอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กลดตามลาดเขา และหาวิธีบังคับเมฆให้ตกเป็นฝนในพื้นที่ที่ต้องการ

วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๒ การทดลองทำฝนเทียมครั้งแรกเกิดขึ้นใน โครงการเพาะเมฆและบังคับให้เกิดฝน ที่บริเวณเหนืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แม้จะไม่เห็นผลประจักษ์แก่สายตา แต่จากการติดตามผลสำรวจภาคพื้นดิน มีรายงานฝนตกในพื้นที่ทดลอง เป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงตั้งไว้ว่ามีวิธีที่จะทำฝนได้ ภายหลังจึงมีการทดลองควบคู่กับปฏิบัติการช่วยเหลือราษฎรให้พ้นจากภัยแล้งได้สำเร็จเมื่อพ.ศ.๒๕๑๔ ทำให้ชื่อของ ฝนเทียม ฝนพระราชทาน หรือชื่อทางการว่า ฝนหลวง เริ่มเป็นที่รู้จัก ทั้งได้มีการวิจัยร่วมระหว่างสำนักปฏิบัติการฝนหลวงและกรมสรรพาวุธทหารบก ระหว่างพ.ศ.๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ ประดิษฐ์และทดลองจรวดบรรจุสารเคมีหรือพลูไอโอไดด์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำฝนให้มีปริมาณเพียงพอและตกลงในพื้นที่เป้าหมายได้แม่นยำยิ่งขึ้น

พ.ศ.๒๕๑๖ ทรงสรุปปฏิบัติการฝนหลวง ๓ ขั้นตอน เป็นวิธีที่ทำให้เกิดการจดจำนำไปใช้ได้ คือ ก่อทวน เลี้ยงให้อ้วน โจมตี ซึ่งเป็นการโจมตีแบบที่ทรงเรียกว่า แซนด์วิช คือใช้เครื่องบิน ๒ ลำ บินประกบเพื่อโปรยสารเคมีที่ฐานเมฆด้านใต้ลมและเหนือลม

ต่อมาพ.ศ.๒๕๔๒ ได้ทรงคิดค้นกระบวนการที่ทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น คือการโจมตีแบบซูเปอร์ แซนด์วิช (Super Sandwich) และพระราชทาน ตำราฝนหลวง ซึ่งทรงประดิษฐ์ด้วย

คอมพิวเตอร์เป็นภาพแสดงขั้นตอนการทำฝนหลวงพระราชทานแก่คณะปฏิบัติการให้ถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ กระทรวงพาณิชย์ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรเลขที่ ๑๓๘๘๘ สำหรับ ดัดแปรสภาพอากาศให้เกิดฝน (ฝนหลวง) และสำนักสิทธิบัตรยุโรปได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรเลขที่ ๑๔๕๑๐๘๘ มีผลคุ้มครองสิทธิในทวีปยุโรป ๓๐ ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization) และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง

ฝนหลวงได้ช่วยบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำระหว่างฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ช่วยเสริมสร้างเส้นทางคมนาคมทางน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในบริเวณที่แม่น้ำตื้นเขิน เจือจางและบ่าบ้นน้ำเสีย เพิ่มปริมาณน้ำในเขื่อนและแหล่งเก็บน้ำต่างๆ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า มีส่วนสำคัญในการกักเก็บไฟฟ้าบริเวณพรุโตะแดง (พ.ศ.๒๕๔๑) และหมอกควันจากไฟฟ้าบริเวณจังหวัดเชียงใหม่และหลายจังหวัดภาคเหนือ (พ.ศ.๒๕๕๐)^๒

ฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือ เช็คแดม (Check Dam) หมายถึง สิ่งก่อสร้างขวางกั้นทางเดินน้ำ เช่น ลำห้วยขนาดเล็กในบริเวณต้นน้ำ หรือพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เพื่อชะลอน้ำหรือความชุ่มชื้นให้หมุนเวียนภายในบริเวณนั้นๆ ทำให้ดินชุ่มฉ่ำ ป่าไม้เขียวขจี และการกระจายความชุ่มชื้นไปยังบริเวณโดยรอบ ทั้งเป็นแนวป้องกันไฟป่า ชะลอน้ำที่เขี้ยวกรากในฤดูน้ำหลาก กักเก็บตะกอนหรือหน้าดินไม่ให้ไหลลงลุ่มน้ำตอนล่าง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานแนวพระราชดำริเรื่องฝายหรือเช็คแดม (Check Dam) หลายครั้ง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ

ฝายชะลอความชุ่มชื้น อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มี ๒ ประเภท คือ ฝายรักษาความชุ่มชื้น และ ฝายดักตะกอน แบ่งเป็น ๓ แบบ คือ ฝายท้องถิ่น ฝายเรียงด้วยหิน และ ฝายคอนกรีต

การก่อสร้างฝายกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ มี ๓ ขั้นตอน คือ สำรวจสภาพพื้นที่ คำนึงถึงความแข็งแรงของฝาย และก่อสร้างในพื้นที่ที่ช่องลำห้วยลาดชัน

โครงการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี โครงการ

^๒ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๒๕๒ - ๒๕๓.

ฝ่ายต้นแบบถาวร ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัดสกลนคร และ โครงการพื้นที่ทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน^๑

๓. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) เป็นแนวคิดที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิตและการ
ปฏิบัติตนตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชาท่านแก่ชาวไทย และเป็นส่วนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) และฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๔)

พ.ศ.๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปใน
พิธีพระราชทานปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับ
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นครั้งแรก ขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะถดถอย

ช่วงพ.ศ.๒๕๓๕ – ๒๕๓๙ โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนจากเศรษฐกิจ
การเกษตรสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรม วิถีชีวิตไทยดั้งเดิมเปลี่ยนสู่รูปแบบสมัยใหม่ที่ต้องพึ่ง
เครื่องจักรกล ส่งผลต่อวัฒนธรรมความเป็นอยู่ คนไทยจำนวนมากใช้จ่ายเกินตัว นิยมการพนันเสี่ยง
โชค ฯลฯ ปัญหาสังคมทวีขึ้นโดยเฉพาะอาชญากรรม ในที่สุดสถานะเศรษฐกิจที่พองโตขึ้นแบบ
พองสบู่ก็แตกเมื่อพ.ศ.๒๕๔๐ ประเทศไทยอยู่ในสภาวะถดถอยของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ
หลายแห่ง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
พอเพียงอีกครั้งเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๐ เพื่อทรงเตือนสติและทรงชี้แนะแนวทางการ
ดำรงชีวิตในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางเศรษฐกิจและสาขาอื่นๆ ร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราช
ดำรัสดังกล่าว เพื่อเตรียมทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) และ
จัดทำหนังสือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงแก้ไขและมีพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่
เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรง
ปรับปรุงพระราชทาน เป็นที่มาของนิยาม ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน

^๑ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๒๕๒ – ๒๕๓.

เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้ธรรมาภิบาลเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจและจดจำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ในเงื่อนไข ความรู้ และ คุณธรรม

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป หรือไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลอย่างรอบคอบ คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมเผชิญผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากทั้งภายในและภายนอก

มีความรู้ คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการ เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ

มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

นับแต่พ.ศ.๒๕๔๒ ประเทศไทยเริ่มเกิดความตื่นตัวต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. ๒๕๔๗ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามแนวพระราชดำริ

พ.ศ.๒๕๔๘ ผู้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เริ่มเห็นผลและสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ประชาชนทั่วไปเกิดค่านิยมใหม่ที่มีรากฐานจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ทรงวางแนวทางไว้

แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้น เมื่อองค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (The Human Development Lifetime Achievement Award) แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในประเทศของตนตามสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ฯลฯ

พ.ศ.๒๕๕๐ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้บูรณาการเข้าสู่วิชาต่างๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับหน่วยราชการ กองทัพ เอกชน ชุมชน บริษัท ต่างนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนมีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองอย่างมีความสุข ก้าวทันโลกโดยที่รักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ได้^๔

^๔ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสครบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๓๗๖ – ๓๗๘.

๔. การรักษาดันน้ำลำธาร

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อรักษาดันน้ำลำธาร เกิดขึ้นต่อเนื่องกับการจัดการทรัพยากรน้ำและดิน เริ่มขึ้นเมื่อพ.ศ. ๒๕๑๕ ปัจจุบันมีหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนร่วมสนองพระราชดำริปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง

แนวพระราชดำริการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ป่าสาธิต ป่าพรุ ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ปลูกต้นไม้ลงในใจคน ปลูกป่าทดแทน ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ป่าชายเลน ป่าเปียก และป่าต้นน้ำ^๕

การปลูกป่าทดแทน เป็นแนวพระราชดำริเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมอย่างเร่งด่วน โดยเน้นปลูกไม้โตเร็วและให้ประโยชน์หลายทาง คลุมแนวร่องน้ำเพื่อยึดผิวดินและเก็บความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปด้านข้างของร่องน้ำ พร้อมกับการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น โดยคำนึงถึงลักษณะภูมิประเทศ ภูมิสังคม หรือลักษณะดั้งเดิมของป่าและชุมชนเป็นแนวทางสำคัญ

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการบุกเบิกทำป่าไม้โดยชาวต่างชาติ เริ่มเข้าขอทำสัมปทาน ต่อมาเกิดการบุกรุกโดยผิดกฎหมายมากขึ้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ การทำป่าไม้ทั้ง โดยถูกกฎหมายและบุกรุก โดยผิดกฎหมายยังคงดำเนินต่อมาตามสภาพเมืองที่เจริญเติบโต พื้นที่ป่าต้นน้ำซึ่งคือต้นทางของสิ่งมีชีวิตลดน้อยลง ป่าไม้ถูกทำลายจนพื้นที่หลายแห่งเกือบจะกลายเป็นทะเลทราย ราษฎรต้องอพยพเข้ามาแออัดในเมือง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๐ ณ สถานีหลวงพัฒนาชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ว่าการปลูกป่าทดแทนต้องมีแผนดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาชาวไทยภูเขา เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ชลประทาน และเจ้าหน้าที่การเกษตร ต้องช่วยกันสำรวจต้นน้ำและพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับวิถีที่แท้จริงของราษฎร

ต้นไม้ที่ใช้ปลูกทดแทนควรเป็นพันธุ์ไม้ดั้งเดิมของพื้นที่เพื่อไม่ทำลายระบบนิเวศ ทั้งเป็นไม้โตเร็วมีประโยชน์หลายอย่าง โดยปลูกคลุมแนวร่องน้ำให้ช่วยยึดผิวดิน เก็บความชุ่มชื้น รวมทั้งมีพระราชดำริให้สร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นขนาดเล็ก เพื่อหนูนน้ำส่งไปไว้ในการเพาะปลูก น้ำจากฝายขนาดเล็กจะค่อยๆ แผ่ขยายออกไปสร้างความชุ่มชื้นให้บริเวณนั้นด้วย ทั้งหมดนี้เน้นวิธีการที่เรียบง่าย ประหยัด และมีแผนดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชน พัฒนาอาชีพ เจ้าหน้าที่ต้องหมั่นสำรวจ พัฒนาป่าต้นน้ำ และสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนว่า น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง เพราะมีการทำลายป่าไม้ต้นน้ำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

^๕ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๒๔๐ – ๒๔๑.

การปลูกป่าทดแทนมีหลายวิธี ได้แก่ ปลูกทดแทนในพื้นที่ถูกบุกรุกแผ้วถางเสื่อมโทรม ปลูกทดแทนตามไหล่เขา ปลูกทดแทนบริเวณต้นน้ำบนยอดเขาและเนินสูง ปลูกป่าที่ยอดเขา เนื่องจากสภาพป่าบนเขาทรุดโทรม ปลูกป่าบริเวณอ่างเก็บน้ำ ปลูกป่าเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำและแหล่งน้ำ ให้มีน้ำสะอาดบริโภค ปลูกป่าให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น และปลูกป่าเสริมธรรมชาติ^๖

๕. บทเพลงพระราชนิพนธ์

เพลงพระราชนิพนธ์ หมายถึง เพลงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชนิพนธ์ระหว่างพ.ศ.๒๔๙๕ – ๒๕๓๙ รวม ๔๙ ทำนอง เป็นเพลง ๑๕ เพลง ทั้งเพลง ไทย เพลงสากล และเพลงบรรเลง ทรงพระราชนิพนธ์จากแรงบันดาลใจส่วนพระองค์ จากธรรมชาติ จากเหตุการณ์บ้านเมืองหรือสถานการณ์ที่มีผู้ต้องการขวัญกำลังใจ รวมทั้งเพลง ประจำสถาบันที่มีผู้กราบบังคมทูลขอพระราชทาน เพลงพระราชนิพนธ์ที่คนไทยรู้จักดีที่สุดเพลง หนึ่ง คือเพลง พรปีใหม่ ทรงพระราชนิพนธ์เพื่ออวยพรปีใหม่แก่พสกนิกรไทยเมื่อพ.ศ.๒๔๙๖ และ กระจายเสียงวันเริ่มต้นปีใหม่ทุกปี นับแต่นั้นสืบมาจนปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโปรดการดนตรีมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงเครื่องดนตรีได้หลากหลายโดยเฉพาะเครื่องเป่า เช่น แซ็กโซโฟน เมื่อพ.ศ.๒๔๙๕ จึงได้ทรง พระราชนิพนธ์ทำนองเพลงขึ้นเพลงหนึ่ง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระ เจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริทรงแต่งเนื้อร้อง เพลง แสงเทียน ถวาย แต่ยังไม่ได้ พระราชทานออกแสดงเนื่องจากยังมีพระราชประสงค์แก้ไข หากได้พระราชทานเพลง ยามเย็น และ เพลง สายฝน ออกแสดงในปีเดียวกัน

หลังจากนั้นได้ทรงพระราชนิพนธ์เพลงและมีพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่ถึงปัจจุบัน จำนวน ๔๙ ทำนอง เป็นเพลง ๑๕ เพลง ในจำนวนนี้ ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองพร้อมเนื้อร้องรวม ๕ เพลง ได้แก่ Still on my mind, Old-Fashioned Melody, No Moon, Dream Island, Echo เนื้อร้อง นอกจากนี้ บางเพลงมีผู้ชำนาญด้านภาษาเป็นผู้ประพันธ์ถวายเป็น เพลง ไกลรุ่ง และเพลง ลมหนาว บางเพลงมาจากบทพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เช่น เพลง รัก และเพลง เมฆไข่ บางเพลงมีผู้ประพันธ์เนื้อร้องไว้แล้ว จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานทำนอง เช่น เพลง เราสู้ และเพลง ความฝันอันสูงสุด บางเพลงมีเฉพาะทำนองเป็นเพลงบรรเลง เช่น เพลง ชงไชยเฉลิมพล และเพลง พระมหามงคล

^๖ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๒๓๒ – ๒๓๓.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระปรีชาสามารถในทางดนตรีทั้งในฐานะผู้ทรงพระราชนิพนธ์และผู้ทรงบรรเลง ทรงเครื่องดนตรีร่วมด้วยวงดนตรีทั้งไทยและสากล แแนวแจ๊ส และแนวอื่นๆ ทั้งโดยมีโน้ตและบรรเลงสดไม่มีโน้ต

พ.ศ.๒๕๓๒ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศให้เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน เป็นหนึ่งในเพลงประจำกลุ่มประเทศอาเซียน

เพลงพระราชนิพนธ์ เป็นเพลงที่มีผู้เชิญไปขับร้องและบรรเลงในโอกาสพิเศษตลอดมา ทั้งเป็นบทเรียนกลวิธีการประพันธ์เพลงสำหรับนักเรียนขับร้องและนักเรียนดนตรีในสถาบันต่างๆ ในฐานะเพลงที่มีเอกลักษณ์ทั้งในด้านการใช้คอร์ด โน้ต การประสานเสียง และยังเป็นบทพิสูจน์ความสามารถขั้นสูงของนักร้องในเวทีการประกวดขับร้องและการบรรเลงเพลง^๑

ชื่อเพลงพระราชนิพนธ์ทั้ง ๑๕ เพลง ลำดับที่ ปีที่พระราชทานออกบรรเลง และพระนามและนามผู้ประพันธ์เนื้อร้อง มีดังนี้

เพลงพระราชนิพนธ์^๒

ลำดับที่	ปีที่พระราชทานออกบรรเลง	ชื่อเพลง	พระนามและนามผู้ประพันธ์เนื้อร้อง
๑.	๒๕๔๕	แสงเทียน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๕๔๖	Candlelight Blues	รองศาสตราจารย์ศดใส พันธุมโกมล
๒.	๒๕๔๕	ยามเย็น	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๕๔๕	Love at Sundown	ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา
๓.	๒๕๔๕	สายฝน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๕๔๕	Falling Rain	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ และท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา
๔.	๒๕๔๕	ใกล้รุ่ง	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ และศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร
	๒๕๔๕	Near Dawn	ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา

^๑ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สภานุกรมพระราชนิพนธ์กิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๕๑), ๓๐๐ – ๓๐๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, ๓๐๒ – ๓๐๔.

ลำดับ ที่	ปีที่ พระราชทาน ออกบรรเลง	ชื่อเพลง	พระนามและนามผู้ประพันธ์เนื้อร้อง
๕.	๒๔๘๕	ชะตาชีวิต	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ และศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ฦ นคร
	๒๔๘๕	H.M. Blues	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๖.	๒๔๘๕	ดวงใจกับความรัก	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๘๕	Never Mind the Hungry Men's Blues	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๗.	๒๔๘๑	อาทิตย์อัสดง	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๘๑	Blue Day	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๘.	๒๔๘๑	เทวาพาผู้ฝัน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๘๑	Dream of Love Dream of You	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๙.	๒๔๙๒	มหาจุฬาลงกรณ์	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คฤถุ ฦ อยุรยา และนายสุกร ผลชีวิน
๑๐.	๒๔๙๓	คำหวาน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๙๓	Sweet Words	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๑.	๒๔๙๓	แก้วตาขวัญใจ	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๙๓	Lovelight in My Heart	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๒.	๒๔๙๔	เมื่อโสมส่อง	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คฤถุ ฦ อยุรยา
	๒๔๙๔	I Never Dream	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๓.	๒๔๙๕	ยิ้มสู้	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๙๕	Smiles	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๔.	๒๔๙๕	พรปีใหม่	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๕.	๒๔๙๕	รักคืนเรือน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๙๕	Love Over Again	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๖.	๒๔๙๕	ธงไชยเฉลิมพล หรือ The Colours March	เพลงบรรเลง
๑๗.	๒๔๙๖	ยามค่ำ	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๔๙๖	Twilight	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๑๘.	๒๔๙๖	มาร์ชราชวัลลภ หรือ Royal Guards March	พันตรีศรีโพธิ์ ทศนุด
๑๙.	๒๔๙๗	ลมหนาว	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คฤถุ ฦ อยุรยา
	๒๔๙๗	Love in Spring	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ลำดับ ที่	ปีที่ พระราชทาน ออกบรรเลง	ชื่อเพลง	พระนามและนามผู้ประพันธ์เนื้อร้อง
๒๐.	๒๔๕๓	ศุกร์สัตย์ลักษณะ	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
	๒๔๕๓	Friday Night Rag	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๒๑.	๒๔๕๘	Oh I Say	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๒๒.	๒๔๕๘	Can't You Ever See	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๒๓.	๒๔๕๘	Lay Kram Goes Dixie	เพลงบรรเลง
๒๔.	๒๔๕๘	คำแล้ว	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คฤ ณ อยุธยา
	๒๔๕๘	Lullaby	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ และท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา
๒๕.	๒๕๐๐	สายลม	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๕๐๐	I Think of You	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๒๖.	๒๕๐๐	ไกลกังวล	นายวิชัย โภกิตกนิฐ
	๒๕๑๔	เกิดเป็นไทย ตายเพื่อไทย	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค
	๒๕๐๐	When	Mr. Raul Manglapus
๒๗.	๒๕๐๑	แสงเดือน	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
	๒๕๐๑	Magic Beams	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๒๘.	๒๕๐๒	ฝัน	นายศรีสวัสดิ์ พิจิตรวรการ
	๒๕๐๕	เพ็ลีนภูพิงค์	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค
	๒๕๐๒	Somewhere Somehow	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๒๙.	๒๕๐๒	มาร์ชราชนาวิกโยธิน หรือ Royal Marines March	พลเรือโท จตุรงค์ พันธุ์คงชื่น และ พลเรือโท สุมิตร ชื่นมณูชัย
๓๐.	๒๕๐๒	Nature Waltz (Kinari Suite)	เพลงบรรเลง
๓๑.	๒๕๐๒	The Hunter (Kinari Suite)	เพลงบรรเลง
๓๒.	๒๕๐๒	Kinari Waltz (Kinari Suite)	เพลงบรรเลง
๓๓.	๒๕๐๒	ภิรมย์รัก	พลเรือตรี ปรีชา ดิษยนันท์
	๒๕๐๒	A Love Story (Kinari Suite)	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
๓๔.	๒๕๑๖	แผ่นดินของเรา	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค
	๒๕๐๒	Alexandra	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๓๕.	๒๕๐๒	พระมหามงคล	เพลงบรรเลง
๓๖.	๒๕๐๖	bungทอง หรือ ธรรมศาสตร์	นายจ้านงราชกิจ (จรัส บุญยรัตพันธุ์)
๓๗.	๒๕๐๘	ในดวงใจนิรันดร์	ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร

ลำดับ ที่	ปีที่ พระราชทาน ออกบรรเลง	ชื่อเพลง	พระนามและนามผู้ประพันธ์เนื้อร้อง
	๒๕๐๘	Still on My Mind	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
๓๘.	๒๕๑๐	เพลงเดือนใจ	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์
	๒๕๐๘	Old Fashion ed Melody	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
๓๙.	๒๕๐๘	ไร่จันทร์	นายอาจันต์ ปัญญพรรค์
	๒๕๑๒	ไร่เดือน	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์
	๒๕๐๘	No Moon	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
๔๐.	๒๕๐๘	เกาะในฝัน	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์
	๒๕๐๘	Dream Island	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
๔๑.	๒๕๐๕	แว้ว	ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ฒ นกร
	๒๕๐๕	Echo	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
๔๒.	๒๕๐๕	เกษตรศาสตร์	ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ฒ นกร
๔๓.	๒๕๑๔	ความฝันอันสูงสุด	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค
๔๔.	๒๕๑๖	เราสู้	นายสมภพ จันทระประภา
๔๕.	๒๕๑๕	เราเหล่าราบ ๒๑ หรือ We-Infantry 21	พันตำรวจเอก วัลลภ จันทรแสงสี
๔๖.	๒๕๒๒	Blues for Uthit หรือ บลูส์ ฟอร์ อุทิตต์	เพลงบรรเลง
๔๗.	๒๕๓๗	รัก	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๔๘.	๒๕๓๘	เมนูไข่	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จะเห็นได้ว่าเป็นแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริที่โดดเด่นและแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้เป็นอย่างดี ทำให้นวนิยายชุดนี้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษากลวิธีการเทิดพระเกียรติและคุณค่าของนวนิยายชุดนี้

บทที่ ๓

กลวิธีการเทศพระเกียรติในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายที่โดดเด่นเพราะเป็นนวนิยายรัก โรแมนติกที่มีการเทศพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนั้นผู้ศึกษาจึงประสงค์จะศึกษากลวิธีการเทศพระเกียรติในนวนิยายชุดนี้ โดยแบ่งเป็น ๓ ประเด็น คือ กลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้อองค์ประกอบของนวนิยาย กลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ และกลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้ภาษา โดยกลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้อองค์ประกอบของนวนิยายแบ่งเป็น ๕ วิธี คือ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และแก่นเรื่อง กลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์แบ่งเป็น ๓ วิธี คือ การตั้งชื่อ การเปิดเรื่อง และการปิดเรื่อง ส่วนกลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้ภาษาแบ่งเป็น ๒ วิธี คือ ใช้คำตรงไปตรงมา และใช้คำเปรียบเทียบ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. กลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้อองค์ประกอบของนวนิยาย

สายทิพย์ นุกุณกิจ (๒๕๕๓ : ๑๘๒ - ๑๘๖) กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยายว่ามี ๖ ประการ ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ

จากความคิดเห็นข้างต้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่างบรรยากาศสามารถจัดเป็นส่วนหนึ่งของฉากได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงแบ่งองค์ประกอบในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ออกเป็น ๕ ประการ คือ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ และแก่นเรื่อง

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีในการเทศพระเกียรติโดยใช้อองค์ประกอบของนวนิยายทั้ง ๕ ประการ ดังนี้

๑.๑ กลวิธีการเทศพระเกียรติโดยใช้โครงเรื่อง

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ทั้ง ๕ เรื่อง มีโครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในด้านที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑) นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบกักดี** มีโครงเรื่องเกี่ยวกับน้ำมัน ไขโอติเซล

นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกฝ่ายชายซึ่งเป็นนักธุรกิจกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งเป็นลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน ชายหนุ่มเติบโตขึ้นมาในเมืองและให้ความสำคัญกับอำนาจเงิน ส่วนหญิงสาวเติบโตมาในชนบทและให้ความสำคัญกับคุณค่าของการใช้ภูมิปัญญาตามกระแสพระราชดำริ (น้ำมัน ไขโอติเซล) ความขัดแย้งในเรื่องนี้จึงมีสาเหตุมาจากทัศนคติที่แตกต่างกัน ตอนจบของเรื่องนี้ คือ ตัวละครเอกฝ่ายชายปรับเปลี่ยนทัศนคติและเห็นคุณค่าของโครงการผลิตน้ำมัน ไขโอติเซลเช่นเดียวกับตัวละครเอกฝ่ายหญิง

๒) นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** มีโครงเรื่องเกี่ยวกับโครงการฝนหลวง

นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงตัวละครเอกฝ่ายหญิงว่ารู้สึกผิดที่ได้ทำให้ตาของเธอต้องอับอายเมื่อ ๑๐ ปีก่อน จึงพยายามที่จะทำความดีเพื่อลบล้างความผิดนั้น แต่ก็ทำความดีผิดวิธีบ้าง ถูกขัดขวางจากตัวละครฝ่ายร้ายบ้าง ในที่สุดหญิงสาวก็สามารถทำความดีลบล้างความผิดและทำให้ตาของเธอภูมิใจได้สำเร็จเพราะการดำเนินรอยตามพระราชดำริเรื่องโครงการฝนหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓) นวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** มีโครงเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งเป็นคนมีนิสัยชอบใช้จ่ายเกินตัวจนเป็นหนี้บัตรเครดิต เธอต้องพยายามหาวิธีปลดหนี้และเปลี่ยนแปลงนิสัยการใช้จ่ายเงินของตนเองโดยมีเพื่อนๆ คอยช่วยเหลือ ตอนจบของเรื่องนี้ คือ หญิงสาวสามารถเอาชนะใจตนเอง ปรับเปลี่ยนอุปนิสัยและพอใจกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้ในที่สุด

๔) นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** มีโครงเรื่องเกี่ยวกับการรักษาต้นน้ำลำธารและการเกษตรบนที่สูง

นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกฝ่ายชายซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งเป็นลูกสาวของผู้ต้องสงสัยในคดีลักลอบตัดไม้ ตัวละครเอกฝ่ายชายต้องพยายามทำให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงรักตอบ ขณะเดียวกันก็ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด ตอนจบของเรื่องนี้ คือ ตัวละครเอกฝ่ายชายรักษาอุดมการณ์และหน้าที่ของตนไว้ได้ ส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิงก็รับรักเขาเพราะทราบว่าเป็นบิดาของตนทำผิดจริงแต่กลับตัวกลับใจได้ในที่สุด

๕) นวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** มีโครงเรื่องเกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์

นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตด้วยการใช้บทเพลงพระราชนิพนธ์เป็นแรงใจ ปัญหาที่ใหญ่ที่สุดของเธอคือปัญหาเรื่องความรักที่มีอุปสรรค เพราะเธอกับตัวละครเอกฝ่ายชายเข้าใจผิดกัน ตอนจบของเรื่องนี้ คือ ตัวละครทุกตัวในเรื่องแก้ไข ปัญหาชีวิตได้และมีความสุขเพราะซาบซึ้งและเห็นคุณค่าในความหมายของบทเพลงพระราชนิพนธ์ ส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกฝ่ายชายก็ปรับความเข้าใจกันได้และครองรักกันอย่างมีความสุข

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้โครงเรื่อง ๒ วิธี คือ การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร และการใช้แนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑.๑ การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร

เมื่อศึกษาโครงเรื่องของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จะพบว่าการสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครเป็นกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เขียนจะวางโครงเรื่องให้ตัวละครเอกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการทำโครงการตามแนวพระราชดำริ และกำหนดให้ตัวละครเอกอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าดังกล่าว กลวิธีนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกล้วย** ซึ่งเป็นนวนิยายที่กล่าวถึงโครงการอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) ตามแนวพระราชดำริ โดยผู้เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามมาโดยตลอดคือตัวละครเอกฝ่ายหญิง ส่วนผู้ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งคือตัวละครเอกฝ่ายชาย ดังความตอนหนึ่งที่ตัวละครเอกฝ่ายชายสนทนากับบิดาของเขาว่า

“แกลเห็นแล้วไซ้ไหม เพราะแบบนี้ไง พ่อถึงต้องเข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านที่นี่ ให้เขาได้ทำโครงการน้ำมันไบโอดีเซลตามแนวพระราชดำริของในหลวงท่าน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในภายภาคหน้า” บิดาจบการโหม่นนำด้วยคำพูดที่ส่ายหู

“แต่ถ้าคุณพ่อคอยช่วยพวกเขาอยู่แบบนี้ สักวันมันคงไม่เคล็ดต้องคิดเป็นนิสัย แล้วคนที่นี่ก็จะไม่รู้จักยืนหยัดด้วยลำแข้งของตัวเอง แบบนี้มันจะไม่ใช่เป็นผลเสียมากกว่าหรือครับ?”

ถึงกระนั้นคนที่มือคดก็ยังคงตั้งแง่อยู่เพียงทำเดียว แถมยังจงใจปราชัยตามองบุคคลทั้งสามที่เขาเอ่ยถึงเสียอีก โดยเฉพาะแม่สาวตาคมที่ยืนยิ้มปากแน่นสนิท ราวกับพยายามจะหักห้ามใจมิให้กระโดดเข้ามากัดหูเขาอย่างยิ่งยวด จิรเมธซึ่งเป็นฝ่ายได้ทีเลยยิ่งพุดจา้ยั่วประสาทหลอนเข้าไปอีกว่า

“อีกอย่างผมไม่เห็นความจำเป็นว่าคุณพ่อจะต้องมาทำเรื่องไร้สาระแบบนี้เลยนี่ครับ ในเมื่อปีหนึ่งๆ ครอบครัวยุโรปเราก็เสียภาษีมาให้คนพวกนี้ไม่รู้ตั้งกี่แสนล้านบาทแล้ว”

(หน้า ๕๓)

จากทัศนคติที่ขัดแย้งกันดังกล่าว ทำให้ทั้งสองฝ่ายต้องการพิสูจน์ว่าทัศนคติของตนถูกต้อง ดังนั้นฝ่ายชายจึงเข้ามารับผิดชอบโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของหมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านมีเงินมาใช้หนี้บิดาของตนโดยเร็ว ส่วนฝ่ายหญิงก็พยายามทำให้ฝ่ายชายเรียนรู้กระบวนการผลิตและคุณประโยชน์ของน้ำมันไบโอดีเซล จนกระทั่งเขาตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ และร่วมมือกับเธอ อุทิศตนเพื่อพัฒนาโครงการ โดยคิดหาวิธีการที่จะทำให้คนอื่นๆหันมาใช้น้ำมันไบโอดีเซลอย่างเห็นคุณค่า ดังความว่า

“ผมอยากทำหน้าที่ของประชาชนที่ดีครับ” คราวนี้แวตาก็เล่นแปรเปลี่ยนเป็นความมุ่งมั่น “ผมกับผู้ใหญ่หม คุณน้ามาลินี และชาวบ้านในเขากะหมอกทุกคนตั้งใจจะช่วยกันเผยแพร่สิ่งดีๆ สนองตอบตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ และความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซลในอนาคตครับ”

(หน้า ๕๕๖)

จะเห็นได้ว่าทัศนคติที่ไม่ตรงกันของทั้งสองฝ่ายคือเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของพลังงานทดแทนอันมีที่มาจากแนวพระราชดำริ เมื่อผลสุดท้ายปรากฏว่าฝ่ายที่ไม่เคยเห็นคุณค่ากลับเปลี่ยนมาศรัทธา เห็นคุณค่า และได้รับความอึดใจจากการดำเนินรอยตามแนวพระราชดำริ ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า แนวพระราชดำริเรื่องการใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) เป็นสิ่งอันมีคุณประโยชน์ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย

นวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** ผู้เขียนสร้างให้ออมสินซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีนิสัยชอบใช้จ่ายเงินเกินตัวจนติดหนี้บัตรเครดิต และสร้างให้การดิซึ่งเป็นตัวละครประกอบเป็นผู้เห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่ออมสินได้รู้ประวัติของการดิ เธอจึงนึกเปรียบเทียบกับตัวเธอเอง ดังความว่า

นางนุชเล่าประวัติน่าฟังของการดิให้ฟัง โดยที่เจ้าตัวนั่งยิ้มเงินๆ อยู่ข้างๆ การดิมีประวัติชีวิตที่แปลกมาก เขาไม่ยอมเรียนต่อมหาวิทยาลัย ทั้งๆ ที่ทางบ้านพร้อมส่งเสีย เขาเป็นคนมีอุดมการณ์และความมุ่งมั่นในการเป็นเกษตรกร เพื่อพิสูจน์ว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีความสุขและประสบความสำเร็จได้ไม่แพ้คนเรียนจบมหาวิทยาลัย

ตอนที่นางนุชกระซิบว่า “อายุแก่นี่มีเงินเก็บหลายแสนนะ” เธอมองหน้าเขาด้วยความชื่นชมและตื่นตะลึง แต่สิ่งที่ลอยเข้ามาในความรู้สึกเกือบจะพร้อมกันคือเรื่องราวที่แตกต่างกันอย่างสุดขั้ว รุ่งราวคราวเดียวกัน เรียนจบมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นดี ทำงานมาเกือบสองปี รายได้เดือนละเกือบสามหมื่น แต่มีหนี้สามแสนกว่าบาทที่ยังไม่รู้จะหาเงินที่ไหนมาชดเชย และสถานการณ์เลวร้ายถึงขนาดต้องหนีหนี้มาเกือบสุดเขตชายแดนไทยเลยทีเดียว

(หน้า ๓๘ - ๓๙)

เมื่อทำยที่สุดอมสินยอมปฏิบัติตามคำแนะนำของการดิ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เธอจึงสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้เช่นเดียวกับการดิ ตอนที่การดิถามอมสินว่าเมื่อเธอทำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเธอเป็นอย่างไรบ้าง อมสินได้ตอบว่าเธอเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหลายอย่าง ดังความว่า

“ลองย้อนกลับไปถามตัวเองสิครับว่า ตั้งแต่ตั้งใจปลดหนี้จนถึงวันนี้ มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง คุณเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง”

“ก็หลายอย่างนะคะ เห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น ประหยัด อดออม และอดทนมากขึ้น”

“เข็มย์”

อมสินพยักหน้าถี่ๆ

(หน้า ๒๖๕)

จะเห็นได้ว่าการสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครที่เห็นคุณค่าของแนวพระราชดำริกับตัวละครที่ไม่เห็นคุณค่าของแนวพระราชดำริ เป็นกลวิธีหนึ่งของผู้เขียนใช้เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพราะเมื่อตัวละครที่ไม่เห็นคุณค่าของแนวพระราชดำริเปลี่ยนมาเห็นคุณค่า ตัวละครตัวนั้นก็จะประสบกับความสุข แสดงให้เห็นว่าแนวพระราชดำริของพระองค์เป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์และทรงคุณค่า

๑.๑.๒ การใช้แนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปมปัญหา

เมื่อศึกษาโครงเรื่องของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จะพบว่าโครงเรื่องของนวนิยายแต่ละเรื่องประกอบด้วยปมปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตัวละครเอก และตัวละครเอกสามารถแก้ไขปมปัญหาเหล่านั้นได้โดยการใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การใช้แนวพระราชดำริของพระองค์เพื่อแก้ไขปมปัญหาของตัวละครจึงเป็นกลวิธีหนึ่งของผู้เขียนใช้เพื่อเกิดพระเกียรติ โดยวิธีการใช้นั้นสามารถแบ่งได้ ๓ วิธี ได้แก่ การจุดประกายความคิด การสร้างแรงบันดาลใจ และการปฏิบัติตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑.๒.๑ การจุดประกายความคิด

การใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเพื่อจุดประกายความคิดของตัวละคร คือ การทำให้ตัวละครที่กำลังประสบปัญหาสามารถค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้เมื่อตระหนักถึงคุณค่าของการของแนวพระราชดำริ กลวิธีการเกิดพระเกียรติวิธีนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** เมื่อรวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงพยายามทำความดีลบล้างความผิดเพื่อให้ตาของเธอภาคภูมิใจในตัวเธอ แรกเริ่มรวงข้าวใช้วิธีแจกจ่ายสิ่งของให้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน แต่พบว่าเป็นวิธีที่ไม่ให้ประโยชน์ที่ยั่งยืน หญิงสาวรู้สึกท้อแท้แต่ก็พยายามคิดหาวิธีอื่นมาช่วยชาวบ้าน จนกระทั่งได้เห็นว่าชาวบ้านทุกคนดีใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อได้รับฝนหลวง เธอจึงคิดออกว่าควรจะช่วยชาวบ้านแก้ปัญหาภัยแล้ง ดังความว่า

“ฝนตกแล้ว!”

เสียงไซโยโห้ร้องนั้นดังมาจากชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ยังคงยืนอยู่กลางสายฝนอย่างไม่กลัวเปียก หล่อกมองภาพเหล่านั้นอย่างพูดไม่ออก ขณะที่มณฑลคุณงุงงไม่เข้าใจ หันมองมาราวกับจะถามว่า...คนบ้านนอกเขาดีใจอะไรกันนักหนาที่ฝนตก

คำถามนั้นได้รับคำตอบเมื่อลุงแก่ๆ คนหนึ่งถึงกับคุกเข่าลงบนพื้นดินเงยหน้าขึ้นมองบนฟ้าและยกมือไหว้ท่วมหัว แม้ในสายฝนพรำมัว รวงข้าวยังเห็นว่าคุณลุงตาแดงก้ำ อย่างที่หล่อนอยากจะทำที่ป็นอยู่ในน้ำฝนที่เปียกปอนนั้น คือน้ำตาแห่งความซาบซึ้งใจ

“นาเรารอดแล้ว!”

ภาพนั้นทำให้รวงข้าวผล่อก้าวออกมาจากเต็นท์โดยไม่รู้ตัว หล่อนเงยหน้าขึ้นให้เม็ดฝนหยดกระทบใบหน้า แล้วรู้ดีว่านี่คือน้ำฝนที่เย็นที่สุดเท่าที่เคยสัมผัสมา

ฝนที่ตกครั้งนี้หมายถึงความอยู่รอดของเกษตรกรที่นี่...และคงอีกมากมายในประเทศไทยที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำแล้วซ้ำเล่าเช่นเดียวกัน เพราะฝนนี้ พวกเขาถึงรอด ไม่อดตาย...

พลันนั่นเองที่ความคิดสว่างวาบขึ้นในสมอง...

หล่อนเข้าใจแล้ว...ที่ ‘พระเอก’ ในจดหมายของหล่อนบอกว่า พระองค์ท่านไม่ชอบให้ปลา แต่ชอบที่จะให้เบ็ดตกปลา...ท่านทรงคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาให้ชาวบ้านทำอาชีพของตนเอง เพื่อเลี้ยงตัวได้

ปัญหาของที่นี่คือภัยแล้ง ถ้าแก้ปัญหาก็แล้ง ชาวบ้านก็ทำอาชีพได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ โดยไม่ต้องออกจากพื้นที่ไปทำงานโรงงาน ไปหางานทำที่กรุงเทพฯ หรือเอาแต่รอเงินทองข้าวของบริจาคจากใคร

ใช่แล้ว...ปัญหาภัยแล้งนี้แหละ คือคำตอบ!

ถ้าชาวบ้านเดือดร้อนเรื่องนี้...และพระองค์ท่านทรงเห็นปัญหา ทำไมหล่อนจึงไม่สืบทอดเจตนาธรรมนั้น!

(หน้า ๑๓๖ - ๑๓๗)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการทำฝนหลวงช่วยจุดประกายความคิดให้แก่รวงข้าว ทำให้หญิงสาวคิดหาวิธีแก้ปัญหาความแห้งแล้งให้แก่ชาวบ้านได้ โดยอาศัยแนวพระราชดำริเป็น

ต้นแบบ เธอศึกษาค้นคว้า หาความรู้เรื่องการสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นแกนนำชักชวนชาวบ้านให้ร่วมมือร่วมใจกันสร้างฝาย และประสบความสำเร็จในการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม รวมทั้งทำให้ตาของเธอภาคภูมิใจในตัวเธอด้วยวิธีนี้เอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การใช้แนวพระราชดำริเรื่องการทำฝายหลวงช่วยจุดประกายความคิดให้แก่ตัวละครจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้เขียนใช้เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบกักดี** ผู้ใหญ่ชมซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านเขากะหมอกได้ริเริ่มทำโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเพราะได้ความคิดมาจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

เพราะพระราชดำรัสซึ่งแสดงความเอาพระทัยใส่ต่อปวงประชาในยุคข้าวยากหมากแพงนี้เอง ทำให้เขาตัดสินใจริเริ่มทำโครงการอนุรักษ์พลังงานการใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) ตามแนวพระราชดำริ

โดยหลักใหญ่ใจความของแผนงานก็คือ การนำน้ำมันพืชซึ่งใช้แล้วหรือสกัดจากพืชที่สามารถผลิตน้ำมันได้มาทำปฏิกิริยาทางเคมี จนกลายเป็นน้ำมันที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงน้ำมันไบโอดีเซล จากนั้นจึงเอาผลิตผลดังกล่าวไปผสมกับน้ำมันดีเซล ก็จะสามารถนำกลับมาใช้ทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี

จากจุดประกายเล็กๆ ในครั้งนั้น ทำให้ทุกวันนี้กลุ่มคนแห่งหมู่บ้านเขากะหมอกเรียนรู้และนำหลักการนี้มาผลิตน้ำมันดีเซลใช้กันทุกครัวเรือน ไม่ว่าจะใช้เติมเครื่องยนต์ทำการเกษตร หรือยานยนต์ที่สัญจรกันอยู่ในหมู่บ้าน

(หน้า ๓ - ๘)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวพระราชดำริเรื่องน้ำมันไบโอดีเซลเป็นสิ่งที่จุดประกายความคิดให้แก่ผู้ใหญ่ชม ทำให้ผู้ใหญ่ชมได้ทำโครงการที่มีประโยชน์ต่อชาวบ้าน โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในหมู่บ้านเขากะหมอกทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านได้รับประโยชน์จากน้ำมันที่ผลิตได้ ไม่ว่าจะใช้เติมเครื่องยนต์ทำการเกษตรหรือใช้เป็นเชื้อเพลิงยานยนต์ ดังนั้นการใช้แนวพระราชดำริเรื่องน้ำมันไบโอดีเซลมาช่วยจุดประกายความคิดให้แก่ตัวละครจึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

นวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** การดีซึ่งเป็นตัวละครที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ได้ให้ความรู้แก่ก้องภพและอมสินซึ่งเป็นตัวละครเอกว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่การทำไร่ทำนา หรือไปอยู่ต่างจังหวัด ดังความว่า

“แล้วจะมารณรงค์เรื่องพอเพียงกันทำไม” ออมสินถามอย่างไม่สบอารมณ์นัก ด้วยเริ่มหมั่นไล่เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนอกสนใจและกระตือรือร้นเกินไปเหตุ

“ยังต้องรณรงค์ใหญ่เลย รณรงค์ให้คนเข้าใจว่าชีวิตพอเพียงไม่ใช่การทำไร่ทำนาหรือไปอยู่ต่างจังหวัด ในหลวงท่านไม่เคยบอกว่าต้องทิ้งทุกอย่างมาทำไร่ทำนาสักหน่อย” น้ำเสียงการดีเริ่มเป็นการเป็นงานเกินวัย

“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมีง่าย ๆ คือ ความพอประมาณ พอดี มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน เป้าหมาย เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง วิธีการที่ง่าย คือใช้ชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติ และรอบคอบ...เห็นมั๊ยว่าไม่มีตอนไหนเลยที่พูดว่าชีวิตพอเพียงต้องไปทำไร่ทำนา”

“แล้วเป็นไงมาไงคำว่า พอเพียง ถึงกลายเป็นไปทำนาได้ล่ะครับ” ก้องภพป้อนคำถาม เขาเก็บภาพวิดีโออีกตามเคย

“ผมเข้าใจตัวเองว่าน่าจะเป็นการเอาทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมารวมกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงแบบไม่เข้าใจแก่นแท้ันัก”

“เกษตรทฤษฎีใหม่คืออะไรคะ” ออมสินรู้สึกคุ้นหูแต่ไม่เข้าใจ

“การเกษตรที่เน้นการจัดการน้ำที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุดและพึ่งตัวเองได้ พุดให้เห็นภาพก็คือ ถ้ำมีที่ดินหนึ่งไร่ก็แบ่งพื้นที่ขุดสระเป็นแหล่งน้ำและเลี้ยงปลา ปลูกข้าว ปลูกผักและต้นไม้ อย่างละสามสิบเปอร์เซ็นต์ ที่เหลือสิบเปอร์เซ็นต์เป็นที่อยู่อาศัย เป้าหมายของการเกษตรทฤษฎีใหม่ก็คือ การใช้ชีวิตที่พอเพียง หมายถึงถ้าทำกินแล้วเหลือ ก็รวมกลุ่มกันในรูปสหกรณ์เพื่อแลกเปลี่ยนหรือซื้อขาย แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ถึงจะได้ชื่อว่าทำตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจนะครับ” สองหนุ่มสาวพยักหน้าหงึกๆ แสดงความเข้าใจเหมือนขอไปที ซึ่งไม่สามารถหลุดคาวิทยากรที่มีประสบการณ์อย่างการดีได้ “เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียง

สามารถปรับใช้กับชีวิตของคนทุกเพศทุกวัยทุกอาชีพได้ แค่ใช้ชีวิตแบบทาง
สายกลาง มีสติ ก็จะสร้างสมดุลของรายรับรายจ่ายได้ไม่ยาก...”

(หน้า ๑๘ – ๑๙)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำ
ให้กองทัพและออมสินเข้าใจว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาปรับใช้ได้กับชีวิตของคนทุก
คน ความรู้ที่ถูกต้องนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้กองทัพและออมสินเริ่มคิดได้ว่าแม้จะไม่ต้องทำอะไรทำ
นา พวกเขาก็สามารถใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริได้ และพยายามนำหลักของ
เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันจนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ ดังนั้นการใช้แนว
พระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยจุดประกายความคิดของตัวละครจึงเป็นกลวิธีการ
เทิดพระเกียรติกลวิธีหนึ่ง

๑.๑.๒.๒ การสร้างแรงบันดาลใจ

การใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเพื่อสร้าง
แรงบันดาลใจให้แก่ตัวละคร ปรากฏชัดเจนอยู่ในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง ผู้เขียนวางโครงเรื่อง
ให้ไกล่รุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงประสบปัญหาเหนื่อยใหญ่มากมายในชีวิต แต่หญิงสาวก็ยึดมั่น
ในบทเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งซึ่งมีชื่อเดียวกับชื่อของเธอ โดยใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทำ
ให้ตนเองยังคงมีความหวังอยู่เสมอ มีศรัทธา และมีกำลังใจที่จะต่อสู้ ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต
ไปได้ ดังเช่นที่บิดาของเธอได้บอกกับเธอว่า

“รู้มั๊ย ที่พ่อตั้งชื่อว่าไกล่รุ่ง เพราะพ่ออยากให้ลูกเป็นเสมือนตัวแทน
แห่งความสุขและความหวังของครอบครัวเราหรืออาจจะของใครหลายๆ คน
หลายครั้งที่พ่อเหนื่อยๆ ฟังบทเพลงนี้ของในหลวงที่ไร พ่อก็หายเหนื่อย มีแรง
ฮึดสู้ต่อทุกที แล้วอีกหน่อยไกล่รุ่งของพ่อก็จะเป็นแสงตะวันแห่งความหวังยาม
รุ่งสาง ทั้งงดงามและมีความหมาย ไม่ต่างจากบทเพลงของพระองค์”

(หน้า ๒๕)

เมื่อไกล่รุ่งรู้สึกเศร้า หดหู่ หรือเหนื่อยเหนื่อย หญิงสาวจะระลึกถึงเนื้อหาและความหมาย
ในบทเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งเพื่อปลุกปลอบใจให้ตนเองมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป ดัง
ความว่า

ใกล้รุ่งมองแสงสีส้มนวลที่ปลายขอบฟ้า หล่อนชอบท้องฟ้าและบรรยากาศยามใกล้รุ่งนัก เมืองที่หลับไหลมาทั้งคืนเริ่มทยอยตื่น ดวงอาทิตย์ค่อยๆ โผล่พ้นขอบฟ้า ประหนึ่งเพื่อย้ำเตือนว่าความหวังไม่เคยหมดสิ้น หากยังมีวันพรุ่งนี้

ไม่ว่าหล่อนจะต้องเผชิญกับปัญหาหนักหรือเบา สุดท้ายก็จะฝ่าฟันผ่านพ้นไปได้ในที่สุด ก็บิดาเคยบอกแล้วว่า เหตุผลที่ตั้งชื่อหล่อนว่าใกล้รุ่ง ก็เพราะอยากให้หล่อนเป็นตัวแทนของความสุขและความหวังของครอบครัว หรืออาจจะของใครหลายๆ คนก็ได้

เพราะฉะนั้น ชีวิตนี้จะเศร้าไปใย และการคิดถึงใครสักคนหรือความทรงจำมากมายในวันวาน ก็อาจเป็นความมั่งคั่งอย่างหนึ่งในชีวิตก็ได้ ถ้าเราเลือกเก็บสิ่งดีๆ มาเป็นการสร้างรอยยิ้ม ความหวัง และกำลังใจให้ตัวเองแทนการจมปลักหดหู่อยู่กับมัน

(หน้า ๕๐)

นอกจากตัวละครเอกฝ่ายหญิงอย่างใกล้รุ่งแล้ว ตัวละครประกอบอื่นๆ ที่ประสบปัญหาที่ใช้บทเพลงพระราชนิพนธ์เป็นแรงบันดาลใจให้มีความหวังและฮึดสู้จนกระทั่งผ่านพ้นปัญหาและประสบกับความสุขในที่สุดเช่นกัน ดังเช่นสร้อยแสงแขซึ่งพิการทางการ ได้ยินอย่างกะทันหัน ก็สามารถกลับมากำลังใจในการใช้ชีวิตอีกครั้ง หลังจากสามารถเล่นเปียโนบทเพลงพระราชนิพนธ์ชะตาชีวิตได้ ดังความว่า

“นกน้อยคล้อยบินมาเดียวดาย คิดคิดมิวายกังวลให้หม่นฤทัยหมอง

ขาดมวลมิตรไร้คนสนิทคู่เคียงครอง หลงไหลหมายปองคนปราณี...”

สร้อยแสงแขฟังเพลงนั้นจนจบอย่างตั้งใจ แม้หล่อนจะไม่ได้ยินเสียงของเขาเลยก็ตาม แต่ก็น่าอัศจรรย์ใจที่รู้สึกว่ามีครั้งไหนที่บทเพลงนี้จะไพเราะเพราะพริ้งเท่าครั้งนี้ ทั้งที่ขณะหูดิๆ เคยฟังบทเพลงนี้อยู่หลายครั้งหลายครา ทว่าครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่บทเพลงนี้ซึมซับเข้าไปในใจมากยิ่งขึ้นกว่าครั้งไหน

แล้วที่ยิ่งกว่าน่าอัศจรรย์ใจ คือ สร้อยแสงแขเล่นเปียโนได้อย่างคล่องแคล่วขึ้นทันตาเห็น ก็เพราะบทเพลงนี้...

(หน้า ๑๗๗)

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น ป้าร่มภา หญิงสูงวัยที่พลัดพรากจากคนรักมาหลายสิบปี แม้จะทุกข์ใจแต่ก็ยังมีหวังว่าจะได้พบกับคนรักอีกครั้ง เธออาศัยบทเพลงพระราชนิพนธ์ยามเย็น เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจให้อยู่อย่างมีความหวังและมีความสุข ดังความว่า

“มาหาป้าร่มภาหรือคะ คุณรุ่ง” คนดูแล เป็นหญิงสาววัยสามสิบปลายๆ หน้าตาขี้มยิ้ม คุ่นเคยกับไกล่รุ่งเป็นอย่างดี

“เอาสตอร์วเบอร์รีเกาหลิม่าฝากป้าร่มภาคะ ฝากน้ำเดือนด้วย” ไกล่รุ่งตอบ และทันทีที่ก้าวเข้าไปในบริเวณบ้าน ก็ได้ยินเสียงดนตรีบทเพลงพระราชนิพนธ์ ยามเย็น แ่วมาจากในบ้าน ไม่ว่าจะมาบ้านนี้กี่ครั้ง หรือเวลาไหน ก็มักได้ยินเพลงนี้ทุกครั้งไป

ไกล่รุ่งอดยิ้มไม่ได้ ชีวิตของหล่อนช่างผูกพันกับบทเพลงพระราชนิพนธ์เสียนี้กระไร และก็เชื่อว่า ป้าร่มภาคงมีความผูกพันกับสิ่งนี้ไม่ต่างกัน

หล่อนยื่นยิ้มบางๆ ขณะเฝ้ามองภาพคุ้นตาของป้าร่มภาที่ยังสวยเสมอ ตั้งแต่ศีรษะจดเท้าเคลื่อนไหวไปมาซ่าๆ อยู่ในห้องรับแขก ตามจังหวะเพลงที่ตั้งมาจากเครื่องเล่นแผ่นเสียง โบราณปากเตาที่ตั้งอยู่อีกมุมห้อง

(หน้า ๖๖)

จะเห็นได้ว่า บทเพลงพระราชนิพนธ์เป็นเครื่องมือในการสร้างแรงบันดาลใจให้ตัวละครในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง ทำให้ตัวละครแต่ละตัวใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต และสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ มาได้ การใช้พระอัจฉริยภาพด้านดนตรีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นสิ่งสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ตัวละครจึงเป็นกลวิธีในการเทิดพระเกียรติพระองค์อีกวิธีหนึ่ง

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** รวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงคิดจะทำฝายชะลอน้ำเพื่อช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งให้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้านไอดิน แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในหมู่บ้าน หญิงสาวจึงรู้สึกท้อแท้ แต่เมื่อเธอได้อ่านจดหมายฉบับหนึ่งที่บิดาของเธอเขียนถึงคุณยายน้อยของเธอ เธอก็รู้สึกมีกำลังใจมากขึ้น ข้อความในจดหมายกล่าวถึงการสร้างฝายชะลอน้ำตามแนวพระราชดำริที่หมู่บ้านสามขา จังหวัดลำปาง ดังความว่า

‘ถึงคุณน้อยที่รัก...

คุณน้อยเคยเห็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกไหมครับ?

ผมเองเพิ่งมีโอกาสได้เห็นก็ตอนที่ได้มาทำงานที่นี่แหละครับ หลายอย่างเสียด้วย...เมื่อวันก่อน เราพากันไปดูงานที่หมู่บ้านสามขาที่ลำปาง และก็ได้เห็นสิ่งมหัศจรรย์อีกอย่างอยู่ที่นี้ คุณน้อยเคยได้ไหมครับว่ามันคืออะไร...มันก็คือการพลิกพื้นผิวน้ำอันแห้งแล้งกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่งภายใต้แนวพระราชดำริของในหลวงเรา ด้วยการทำ ‘ฝายแม้ว’ เพื่อชะลอน้ำ กระจายน้ำ และเพิ่มความชุ่มชื้นในดินและอากาศนี้แหละครับ

ถ้าคนที่นี่ไม่ฮั่นฮั่นผมคงแทบไม่อยากเชื่อ ว่าครั้งหนึ่งพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์เขียวจีของหมู่บ้านนี้เคยแห้งแล้งมากครับ ยามร้อนก็ร้อนจับจิต ยามหนาวก็หนาวจับใจ บางครั้งก็เกิดไฟป่าเพราะคนเชื่อว่าถ้าเผาป่าแล้วจะมีเห็ด หรือผักหวานขึ้น ถึงฤดูฝนก็เกิดน้ำป่ารุนแรง และคนแก้ปัญหาเหล่านี้คือใครรู้ไหมครับ...คือเด็กๆ ที่รวมตัวกันสร้างฝายต้นน้ำขึ้นบนภูเขา ด้วยพลังของเด็กๆ แท้ๆ ในที่สุดผู้ใหญ่ที่อยู่เฉยไม่ได้ ต้องเข้ามาร่วม จนกลายเป็นการร่วมมือกันทั้งชุมชน แบ่งหน้าที่กันดูแลรักษา ซ่อมแซมฝายที่ชำรุด

ถึงตอนนี้บ้านสามขามีฝายมากกว่าหนึ่งพันลูกแล้วนะครับ จากพื้นที่แห้งแล้งก็กลับมาชุ่มชื้น เพราะรากของต้นไม้ใหญ่ในป่าสามารถดูดซับน้ำในฝายชะลอน้ำได้ ฤดูร้อนก็จะคายน้ำออกมาให้ชุมชนมีไว้ใช้ตลอดปี เด็กๆ บอกอีกว่าปีนี้ตั้งใจจะสร้างฝายชะลอน้ำเพิ่มเติมอีกเพื่อถวายในหลวง

นี่ความมหัศจรรย์ที่เกิดจากพระปรีชาของในหลวงที่ทรงคิดและทำเพื่อลูกๆ ของพระองค์ครับ...

ข้อความในจดหมายยังไม่ได้อจบ พระเอกในจดหมายของหล่อนยังคงเล่าเรื่องอื่นๆ ทั่วไปต่ออีกเกือบหน้ากระดาษ แต่รวงข้าวหยุดอ่านไว้แค่ตรงนั้น รู้สึกขนลุก...มองจดหมายในมืออย่างพูดไม่ออกบอกไม่ถูก

“คุณกำลังจะบอกว่าฉันทำถูกแล้วใช่ไหมคะ?”

รวงข้าวถามกับคนในจดหมาย ก่อนจะถอดแผ่นกระดาษแนบออกด้วยความรู้สึกอบอุ่นและเชื่อมั่นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

“...เป็นกำลังใจให้ฉันด้วยนะคะ!”

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสร้างฝายชะลอน้ำตามแนวพระราชดำรินในหมู่บ้าน
สามขาประสบความสำเร็จ ทำให้สามารถแก้ปัญหาภัยแล้งได้ ตัวอย่างความสำเร็จดังกล่าวเป็นแรง
บันดาลใจให้รวงข้าวมีความหวัง มีความมุ่งมั่นที่จะทำตามความตั้งใจเดิมของเธอต่อไปโดยไม่
ทอดทิ้ง จนกระทั่งประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** นับดาวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้ไปเผยแพร่ความรู้
เกี่ยวกับโครงการหลวงให้แก่ชาวไทยภูเขาทั้งที่เธอยังปวดข้อเท้าอยู่ อकिनซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่าย
ชายรู้สึกเป็นห่วงจึงเข้าไปถามไถ่อาการ นับดาวโกหกเขาว่าเธอหายดีแล้วจึงสามารถมาพบเชิญ
ชวนให้ชาวบ้านปลูกพืชเมืองหนาวได้ หญิงสาวทำเช่นนี้เพราะตั้งใจจะดำเนินรอยตามแนว
พระราชดำริโดยการรักษาดินน้ำลำธารและช่วยเหลือชาวไทยภูเขา ดังความว่า

“นั่นมันคุณนับนี่ครับหัวหน้า” อินทรเอ่ยขึ้น เมื่อเห็นหญิงสาวยืนพูดอยู่
กลางลานประชุมของหมู่บ้าน นับดาวมาเป็นตัวแทนในการพบเชิญชวนให้พวก
เขาเลิกอาชีพปลูกฝิ่นร่วมกับพวกตำรวจตระเวนชายแดน โดยนำความสำเร็จของ
ไร่แสงดาวมาเป็นตัวอย่างจงใจ

.....

“ผมก็แค่อยากถามมาถามว่าข้อเท้าของคุณหายดีแล้วหรือครับ เดินมา
ไกลๆ แบบนี้ ถ้าหากเกิดอะไรขึ้นใครจะช่วยทัน”

“แค่นั้นไม่ทำให้ฉันถึงกับพิการหรอก และที่สำคัญถ้าฉันไม่หาย ฉันจะ
มายืนเชิญชวนชาวบ้านให้หันมาปลูกผักผลไม้เมืองหนาวอยู่ได้ยังไงตั้งนานสอง
นาน” นับดาวปลد อันที่จริงข้อเท้าของหล่อนยังไม่หายคืนัก เวลาเดินยังปวดอยู่
บ้าง แต่เนื่องจากรีบปากนานที่เอาไว้แล้ว ถึงได้ไม่ยอมเบี่ยง

สำคัญกว่านั้นคือหล่อนก็เป็นอีกคนหนึ่งที่ยากดำเนินรอยตามแนว
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปกป้องรักษาความอุดมสมบูรณ์
ของผืนป่าให้คงอยู่กับลูกหลานชาวไทยสืบไป รวมทั้งช่วยเหลือชาวไทยภูเขาให้
มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(หน้า ๖๘ – ๗๑)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าตัวละครใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นแรงบันดาลใจในการทำมาดี สิ่งที่ทำเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิด

ประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นการนำแนวพระราชดำริมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำความดีจึงเป็น
กลวิธีในการเทิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

๑.๑.๒.๓ การปฏิบัติตาม

การปฏิบัติตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตัวละครนั้นเป็นอีกกลวิธีหนึ่งในการเทิดพระเกียรติพระองค์ เป็น
กลวิธีที่ปรากฏชัดเจนในนวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** ในนวนิยายเรื่องนี้ออมสินซึ่งเป็นตัวละครเอก
ฝ่ายหญิงประสบปัญหาการเป็นหนี้เนื่องจากมีนิสัยชอบซื้อของฟุ่มเฟือยและใช้จ่ายเงินเกินตัว แต่
สามารถปรับเปลี่ยนนิสัยการใช้จ่ายเงินได้ในท้ายที่สุด โดยเริ่มต้นจากการเรียนรู้เรื่องปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
การดี ตัวละครชายตัวหนึ่งเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องนี้แก่เธอ ดังความว่า

“เคยได้ยินทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมั๊ยครับ” การดีถาม
หญิงสาวพยักหน้ารับแต่ทำหน้าเหย สำหรับคนที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกับเธอ คำ
ว่า ‘พอเพียง’ คงเป็นการซ้ำเติมหรือทำร้ายกันดีๆ นี่เอง

“อย่าบอกนะว่าจะชวนให้มาใช้ชีวิตพอเพียงด้วยการทำอะไรทำนา”
น้ำเสียงบ่งบอกการต่อต้านอย่างเต็มที่

คู่สนทนาหัวเราะหึๆ พลงหันไปส่ายหน้ากับนงนุช

“อีกละ คงต้องโทษสื่อที่ทำให้คนทั่วบ้านทั่วเมืองเข้าใจว่าการใช้ชีวิต
พอเพียงคือการทำอะไรโถนา”

“แล้วไม่ใช่หรือคะ”

“ไม่ใช่ครับ หลักการมันอยู่ที่การพึ่งพาตัวเองให้ได้ ใช้ชีวิตให้สมดุล
ไม่ได้หมายความว่าต้องปลูกหรือทำทุกอย่างไว้กินและใช้ แต่ทำยังไงถึงจะมีกิน
มีใช้แบบพอตัว”

(หน้า ๔๒)

นอกจากนี้เขายังให้ความรู้กับเธอเพิ่มเติมอีก ดังความว่า

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องยากครับ ไม่ใช่เรื่องปลูกข้าวก็
ส่วน เลี้ยงไก่ก็ส่วน แต่เป็นเรื่องธรรมชาติมาก ถ้ามีรายจ่ายแต่ไม่มีรายได้เข้า
สุดท้ายคุณก็ล้ม ตรงกันข้าม ถ้าคุณมีแต่เข้าแต่ไม่ใช้ สุดท้ายก็พุงแตกตาย แต่ถ้า

รายได้รายจ่ายสมดุล หรือมีเงินเก็บออมคุณก็จะมีภูมิคุ้มกันให้ชีวิต ทางที่ง่ายที่สุดที่จะรู้ว่าเราใช้จ่ายสมดุลหรือไม่ก็คือบัญชีครัวเรือน เชื่อผมเถอะครับ เมื่อเห็นตัวเลข พวกคุณจะคิดออกเองว่าจะจัดการกับตัวเองยังไง”

(หน้า ๘๐)

หลังจากได้รับความรู้ดังกล่าวแล้ว ออมสินก็นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ทำอย่างเป็นรูปธรรมโดยอาศัยคำแนะนำของคนรอบข้าง ได้แก่ ทำบัญชีครัวเรือน จ้างจักรยานไปทำงาน ทำงานพิเศษ รวมทั้งปลูกผักบนดาดฟ้า ดังความว่า

“แค่ทำบัญชีครัวเรือน ปันจักรยาน และปลดหนี้ยังไม่พออีกหรือ ทำไมต้องมาปลูกผักบนดาดฟ้าอีก บอสเล็กนะเสนอโครงการเอาใจแฟนและเอาหน้าเขาเสียหน้าที่ออมเสนอโครงการที่นายหญิงชื่อ”

“เออน่า ทั้งหมดทั้งปวงที่แกทำก็เป็นเรื่องส่วนตัวของแกและทำให้แกดูดีขึ้นทั้งนั้น แกบอกเองไม่ใช่หรือว่าสิ่งที่จะนำไปสู่ความสุขที่แท้ล่ะ นอกจากไม่พึ่งพิงวัตถุ และมีความเพียรแล้ว ต้องมีจิตอาสาและเกื้อกูลผู้อื่นด้วย ไอ้โครงการปลูกผักบนดาดฟ้านี้ครบทุกองค์ประกอบเลย” อธิธิจ่าสิ่งที่ออมสินกลับมาเล่าให้ฟังได้แม่นยำ เพราะคอนกรีตกลับมาใหม่ ๆ ออมสินประทับใจและทิ้งกับสิ่งที่ได้ไปเรียนรู้จากชนบทมากจนพูดให้ฟังวันละหลายหน

(หน้า ๒๐๑ - ๒๐๒)

ผลจากการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงทำให้ออมสินสามารถปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองได้ รู้จักประหยัด อุดออม และมีความอดทนมากขึ้น ดังความว่า

“ใจเย็นๆ สิคครับ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่เป้าหมาย แต่อยู่ระหว่างการเดินทางสู่เป้าหมาย” เป็นคำพูดเชิงปรัชญาที่เข้าใจยากจนออมสินต้องเลิกคำถาม

“ลองย้อนกลับไปถามตัวเองสิครับว่า ตั้งแต่ตั้งใจปลดหนี้จนถึงวันนี้มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง คุณเปลี่ยนไปยังไงบ้าง”

“ก็หลายอย่างนะคะ เห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น ประหยัด อุดออม และอดทนมากขึ้น”

(หน้า ๒๖๕)

จะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** มีโครงเรื่องหลักอยู่ที่การพยายามปลดหนี้และการเปลี่ยนแปลงตัวเองของตัวละครเอกฝ่ายหญิง และหญิงสาวก็สามารถทำสำเร็จได้ในท้ายที่สุดด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้เธอสามารถปลดหนี้ได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป รู้จักคุณค่าของเงิน และใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นสิ่งที่มีความประ โยชน์ ผู้ที่นำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตย่อมมีชีวิตที่มีความสุขและปราศจากหนี้

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** รวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงสามารถโน้มน้าวใจให้ชาวบ้านในหมู่บ้านไอนินร่วมมือร่วมใจกันสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อบรรเทาความแห้งแล้งได้สำเร็จ ดังความว่า

การทำฝายชะลอน้ำที่ตำบลไอนินดำเนินต่อไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ด้วยความช่วยเหลือของชาวบ้าน นักเรียน และทุกฝ่าย ทำให้สร้างได้ทั้งหมด รวบรวมฝายในเวลาไม่กี่วัน

หลังจากนั้นทุกครั้งที่เครื่องบินมาทำฝนหลวง และฝนตกในป่าต้นน้ำ ฝายทั้งหลายก็เริ่มกักเก็บน้ำเอาไว้ทีละนิด ทีละหย่อม...วันผ่านไปเป็นสัปดาห์ เมื่อมีน้ำก็เริ่มมีชีวิต วันก่อนนี้เองเด็กๆ ไปเจอลูกอี๊ดในฝาย ก็พากันไปดูเป็นที่ สนุกสนาน

ชาวบ้านพากันตื่นตื่นเพราะบ้านไอนินแห้งแล้งมานาน เรื่องพูดกันไป ปากต่อปาก กระทั่งชาวบ้านต่างตำบลก็ยังแวะเวียนกันมาดูด้วยความสนใจ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตามมาถ่ายรูป ถึงฝายเล็กๆ เหล่านี้ไม่อาจเป็นข่าวใหญ่ เพราะรวงข้าวห้ามไม่ให้ต้องตาใช้เงินซื้อพื้นที่สื่ออย่างคราวแจกชุดนักเรียน แต่สักวัน เมื่อป่าต้นน้ำอันแห้งแล้งของตำบลไอนินกลายเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ เขียวจาง อย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วที่ห้วยฮ่องไคร้ หรือห้วยทราย ด้วยโครงการ ตามแนวพระราชดำริ...วันนั้นทุกคนจะต้องรู้จักบ้านไอนิน

(หน้า ๒๓๘ - ๒๓๙)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตามแนวพระราชดำริทำให้รวงข้าวบรรลुความตั้งใจได้ในที่สุด ฝ่ายเริ่มกักเก็บน้ำไว้ได้ หมู่บ้านโอดินเริ่มมีความอุดมสมบูรณ์ พื้นดินมีความชุ่มชื้นมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบักดี** จิรเมธซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายนั้นเป็นคนเห็นแก่เงิน ไม่เห็นคุณค่าของการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลตามแนวพระราชดำริ และไม่เห็นประโยชน์ของการเป็นผู้ให้ แต่หลังจากได้เรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซล เขาก็ตั้งใจจะอุทิศเวลาและทุ่มเทแรงกายแรงใจเพื่อดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริต่อไป เขาขอร้องอำไพพรรณซึ่งเป็นมารดาว่า ขอให้เขาได้ช่วยเหลือคนในหมู่บ้านเขาจะหมอกพัฒนาโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลต่อไปอีกสองปี ดังความว่า

“อนุญาตให้ผมได้ทำตามใจสักสองปีเถอะนะครับคุณแม่” จิรเมธบิบบมือท่านเบาๆ “คุณแม่ก็เห็นนี่ครับว่าโครงการที่ผมดูแลอยู่กำลังจะไปได้สวย คนที่นี้เริ่มหันมาสนใจน้ำมันไบโอดีเซลกันมากขึ้น อีกหน่อยพอผมสร้างหมู่บ้านเขาจะหมอกจนเป็นเมืองศูนย์กลางการผลิตไบโอดีเซลแล้ว ผมก็จะวางมือปล่อยให้พวกเขาพัฒนาต่อออกไปจังหวัดอื่นๆ เอง ส่วนผมจะกลับไปดูแลบริษัทเดชาธรของเราตามเดิมครับ”

อำไพพรรณนั่งคิด ฟังที่บุตรชายกล่าวด้วยท่าทางมุ่งมั่นเอาจริง ก่อนจะถามเรียบๆ “สองปีมันพอหรือ กับการที่แจะพัฒนาที่นี้ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตนะ?” เธอเหล่มองชายหนุ่มคล้ายจะประเมินความสามารถของเขา

“คุณแม่ไม่เชื่อมือลูกชายคนนี้หรือครับ?” เขาไม่ตอบคำถาม แต่ถามกลับยิ้มๆ ให้อีกฝ่ายได้คิดว่าลูกชายเธอคนนี้เก่งกาจมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเขาเอาจริงขึ้นมาละก็ เวลาแค่สองปีกับการพัฒนาหมู่บ้านเล็กๆ อย่างนี้ไม่คณามือของจิรเมธหรอก

“แล้วถ้าสมมติว่าแม่เชื่อ แจะจะมีเหตุผลอะไรดีๆ ที่จะทำให้แม่ยอมรับข้อเสนอนี้ได้บ้างล่ะ?” เธอถามบุตรชายอย่างลองภูมิ

“มีสิครับ” จิรเมธตอบด้วยความมั่นใจ “ข้อแรก ผมลงทุนซื้อที่ ซื้อตึกให้คนที่นี้เช่าไปแล้ว แต่ถ้าผมทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างไปเฉยๆ สิ่งที่ผมลงทุนทำมาทั้งหมดก็จะเสียเปล่าและขาดทุน ซึ่งมันไม่ใช่วิสัยของนักธุรกิจที่ดีตามที่คุณแม่เคยบอกเลยนะครับ”

อำเภอพรรณมดงบุตรชายจอมเจ้าเล่ห์เจื้อยแจ้วด้วยความเอ็นดู ก่อนจะถามต่อ “แล้วซื้อสองล่ะ?”

“ผมอยากจะทำหน้าที่ของประชาชนที่ดีครับ” คราวนี้แววดาจีเล่นแปรเปลี่ยนเป็นความมุ่งมั่น “ผมกับผู้ใหญ่กรม คุณน้ามาลินี และชาวบ้านในเขากะหมอกทุกคนตั้งใจจะช่วยกันเผยแพร่สิ่งดีๆ สนองตอบตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์และความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซลในอนาคตครับ”

(หน้า ๔๔๕ - ๔๔๖)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลทำให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยไปในทางที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาตามแนวพระราชดำริมากกว่าเงินทองและมีความสุขกับการได้เป็นผู้ให้ การที่เขาเข้ามาดูแลโครงการนี้ให้แก่หมู่บ้าน ทำให้โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเจริญก้าวหน้าขึ้น พัฒนาขึ้น เป็นที่รู้จักมากขึ้นและได้รับการยอมรับจากคนอื่นๆ สิ่งดีๆ มากมายที่เกิดขึ้นกับคนในหมู่บ้านและเกิดขึ้นกับตัวเอง แสดงให้เห็นว่าการนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติเป็นหนทางที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและมีความสุข ดังนั้นการที่ตัวละครปฏิบัติตามแนวพระราชดำริจึงเป็นกลวิธีการเกิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

จึงสรุปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้โครงเรื่อง ๒ วิธี ได้แก่ การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร และการใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเพื่อแก้ไขปัญหาของตัวละคร โดยอาจใช้เป็นเครื่องมือในการจุดประกายความคิด ใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจ หรือใช้เป็นต้นแบบให้ตัวละครปฏิบัติตาม

๑.๒ กลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้ตัวละคร

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้ตัวละคร ๒ วิธี ได้แก่ การกำหนดอาชีพของตัวละคร และการใช้การกระทำของตัวละคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๒.๑ การกำหนดอาชีพของตัวละคร

จากการศึกษาตัวละครในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าตัวละครหลายตัวประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เช่น ทิวเมฆ ซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** เป็นนักบินฝนหลวง เขาเป็นเสมือนผู้นำความช่วยเหลือจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาสู่ชาวบ้าน ดังนั้นเมื่อรวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นเขาและนักบินคนอื่นกำลังปฏิบัติหน้าที่ เธอจะระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เสมอ ดังความว่า

รวงข้าวเงยหน้ามองเครื่องบินที่กำลังทำการ ‘โจมตี’ เมฆอยู่บนฟ้า เหนือภูเขาต้นน้ำในเขตตำบลบ้านไผ่ดิน ทุกครั้งที่หล่อนมองเครื่องบินเหล่านั้น ใจจะปนเปไปด้วยความรู้สึกสารพัน ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือความปลื้มปิติเมื่อคิดถึง พระบิดาแห่งฝนหลวง...

(หน้า ๒๐๒)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าอาชีพนักบินฝนหลวงเป็นอาชีพที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม และเป็นอาชีพที่สะท้อนให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น อกิน ซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** เขาเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ชายหนุ่มภูมิใจในอาชีพของเขา มาก ดังความว่า

อินทรเล่าให้ผมฟังว่าหัวหน้าหน่วยคนอื่นๆ อยู่ได้ไม่ถึงครึ่งปีก็ย้ายหนีกันไปหมด ส่วนใหญ่ล้วนหวั่นเกรงต่ออำนาจมืด แต่พ่อไม่ต้องเป็นห่วงผม นะครับ ผมจะทำงานด้วยความมุ่งมั่น ซื่อสัตย์สุจริต ให้สมกับที่ผมได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่อันทรงเกียรตินี้ ผมขอสัญญาด้วยเกียรติของหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าคนใหม่ว่าจะไม่ทำให้นามสกุลอภิราห์ต้องเสื่อมเสีย หรือทำให้พ่อต้องผิดหวังแน่นอนครับ

(หน้า ๗ - ๘)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าอาชีพข้าราชการป่าไม้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ เพราะต้องทำหน้าที่ปกป้องรักษาป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร อันเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา

ภูมิพลอดุลยเดชทรงให้ความสำคัญ ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่ ไกล่รุ่ง ซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง หญิงสาวเป็นครูสอนดนตรีที่มีชีวิตผูกพันกับบทเพลงพระราชนิพนธ์มาก และประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยการใช้บทเพลงพระราชนิพนธ์เป็นแรงบันดาลใจ หญิงสาวเลือกเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งมาใช้ในการประกวดคัดเลือกนักดนตรี เล่นดนตรีขับเพลงพระราชนิพนธ์ในงานคอนเสิร์ต และบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ในงานการกุศล โครงการเพลงพระราชนิพนธ์หน้าที่นั่ง บทเพลงพระราชนิพนธ์จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้เธอเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในอาชีพ ในทางกลับกัน ความสำเร็จในอาชีพของเธอก็เป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณค่าของบทเพลงพระราชนิพนธ์

จะเห็นได้ว่าการที่ตัวละครมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ นั้นทำให้ตัวละครดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีเกียรติ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่อง และเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ดังนั้น การกำหนดให้ตัวละครประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ จึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

๑.๒.๒ การใช้การกระทำของตัวละคร

การเทิดพระเกียรติโดยใช้การกระทำของตัวละคร คือ การที่ตัวละครกระทำการใดๆ ที่แสดงถึงความรู้สึกรักซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เช่น นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ ตัวละครประกอบตัวหนึ่งได้รับข่าวว่าศูนย์ฝนหลวงจะส่งนักบินออกปฏิบัติการทำฝนหลวงเพื่อบรรเทาภัยแล้งให้แก่ประชาชน จึงยกมือไหว้พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ดังความว่า

“เห็นเขาวាយเหมียวพาคนไปขอฝนแล้ว เดี่ยววันสองวันเค้าก็คงทำให้มาตกที่นี้บ้าง” ป้าเป่าพูดด้วยน้ำเสียงมีความหวัง และชื่นชมอย่างเห็นได้ชัด ก่อนจะหันไปยกมือไหว้พระบรมฉายาลักษณ์ที่อยู่บนปฏิทินข้างฝาที่รวงข้าวไม่เคยสังเกตเห็นว่าเขวนอยู่ตรงนั้น

(หน้า ๑๓๐)

หลังจากมีฝนหลวงตกลงมาในหมู่บ้าน ตัวละครประกอบอีกตัวหนึ่งก็ได้คุกเข่าลงบนพื้นดินและมองขึ้นไปบนฟ้าพาลางยกมือไหว้ ดังความว่า

“ฝนตกแล้ว!!”

เสียงไซโยโห่ร้องนั้นดังมาจากชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ยังคงยืนอยู่กลางสายฝนอย่างไม่กลัวเปียก หล่อกมองภาพเหล่านั้นอย่างพูดไม่ออก ขณะที่มณฑลคุณงุงงไม่เข้าใจ หันมองมาราวกับจะถามว่า...คนบ้านนอกเค้าดีใจอะไรกันนักหนาที่ฝนตก

คำถามนั้นได้รับคำตอบเมื่อลุงแก่ๆ คนหนึ่งถึงกับคุกเข่าลงบนพื้นดินเงยหน้าขึ้นมองบนฟ้าและยกมือไหว้ท่วมหัว แม้ในสายฝนพรำมัว รวงข้าวยังเห็นว่าคุณลุงตาแดงก่ำ อย่างที่หล่อนอยากจะทำตอนที่ป็นอยู่ในน้ำฝนที่เปียกปอนนั้น คือน้ำตาแห่งความซาบซึ้งใจ

(หน้า ๑๓๖ - ๑๓๗)

จากการกระทำดังกล่าว ผู้อ่านย่อมสามารถคาดเดาได้ว่า ผู้ที่เขาไหว้ด้วยความรู้สึกซาบซึ้งคือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้ทรงคิดค้นฝนหลวง

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ตัวละครฝ่ายดีหลายตัวได้ร่วมจุดเทียนชัยถวายพระพรและลอยโคมเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

ฟ้าลั่นเองก็หันไปรับ โคมที่ถูกน้องคนสนิทของเขาถือไว้มาจุด แล้วส่งโคมลอยขึ้นฟ้าไปพร้อมกับโคมของผู้คนมากมายในบริเวณนั้น ซึ่งต่างพร้อมใจกันมาจุดเทียนชัยถวายพระพร ลอยโคมยี่เป็งเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาเจ็ดรอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

นับดาวกับอคินต่างจับมือกันเอาไว้ แล้วเงยหน้าขึ้นมองฟ้า มืออีกข้างหนึ่งจับมือหนูอินกับหนูจัน พยานรักตัวน้อยๆ ที่กำลังจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า

ช่วงเวลาที่โคมสีอำพันลอยละล่องขึ้นไปบนฟากฟ้า นับดาวหวนนึกถึงไร่แสงดาวที่บิดาของหล่อนตั้งชื่อตามความศรัทธาของท่าน ศรัทธาที่มีต่อผู้ให้ชีวิตใหม่แก่ครอบครัวของหล่อน และใครต่อใครอีกมากมายบนผืนแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

(หน้า ๒๕๕ - ๒๕๖)

นวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** ใกล้รุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกได้รับการปลูกฝังความรู้สึกรักและเทินทูนพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาจากบิดาตั้งแต่เธอยังเป็นเด็ก เธอแสดงความรู้สึกนั้นผ่านการไหว้พระบรมฉายาลักษณ์ ดังความว่า

บิดายิ้มพึงพอใจระคนเอ็นดู วางหีบเพลงซักร้องข้างกาย และซอ้นบุตรสาวมานั่งตัก “เก่งมากครับ ลูกสาวของพ่อจะเป็นตัวแทนแห่งความหวังและความสุขของพ่อและทุกคน เหมือนบทเพลงนี้ของในหลวงที่พระองค์ท่านได้ทรงประทานให้แก่คนไทยทุกคน”

เด็กน้อยละความสนใจจากหีบเพลงซักร้องที่วางอยู่ใกล้ตัวทันที เพื่อหันบอกกับบิดาด้วยรอยยิ้มสดใส “หนูรักในหลวงค่ะ”

จากนั้นหนูน้อยก็ปีนลงจากตักบิดา เพื่อวิ่งซอຍเข้าเข้าไปในบ้าน แหงนมองพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แขวนอยู่บนฝาผนังบ้าน ตามด้วยยกมือประนม สองเท้าลากชิด และก้มศีรษะอย่างอ่อนช้อยอย่างได้เห็นบิดาทำเป็นประจำทุกวัน ทำให้บิดาที่จ้องมองมาจากด้านนอก คลี่รอยยิ้มเปี่ยมล้นไปด้วยความสุขและความภาคภูมิใจ

(หน้า ๘)

จะเห็นได้ว่า การกระทำของตัวละครที่แสดงถึงความรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทั้งการไหว้พระบรมฉายาลักษณ์ การมองฝ้ายสายฝนขึ้นไปบนฟ้าแล้วยกมือไหว้ การจุดเทียนชัยถวายพระพร และการลอยโคมเพื่อเฉลิมพระเกียรติ จัดเป็นกลวิธีที่ผู้เขียนใช้เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างตรงไปตรงมาอีกวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการกระทำอื่นๆ ของตัวละครที่ได้กล่าวไว้แล้วในโครงเรื่อง

จึงสรุปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้ตัวละคร ๒ วิธี ได้แก่ เทิดพระเกียรติโดยกำหนดอาชีพของตัวละคร และการเทิดพระเกียรติโดยใช้การกระทำของตัวละคร

๑.๓ กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้บทสนทนา

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่ามีการเทิดพระเกียรติโดยใช้บทสนทนาอยู่หลายตอน เช่น นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มไม้รักดี** จิรเมธซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายถามภรรยาซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงว่าเหตุใดบิดาของเธอจึงลงทุนทำน้ำมันไบโอดีเซลแทนที่จะลงทุนทำอย่างอื่นที่ได้กำไรมากกว่า หญิงสาวจึงตอบว่าเพราะบิดาของเธอซาบซึ้งและประทับใจในพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

“เพราะพ่อจำซาบซึ้งและประทับใจในพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่าน ที่ทรงคิดและทำเพื่อราษฎรอย่างพวกเราทุกคน” คนเล่าบอกด้วยความปลื้มปีติอย่างล้นเกล้า ก่อนเอ่ยต่อด้วยน้ำเสียงเศร้าสร้อย

“แต่คนที่รับและเห็นคุณค่านั้นมีน้อยมาก พ่อจำเลยคิดอยากจะสานต่อแนวทางตามพระราชดำริ เพราะหวังว่าอย่างน้อยในวันหนึ่งข้างหน้า คนไทยจะได้ตระหนักถึงความรักความห่วงใยของพระองค์ที่มีต่อปวงชน แล้วช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างเช่นน้ำมันที่มีอยู่ไม่ให้หมดไป เพื่อที่ประเทศของเราจะได้ยังคงมีใช้...ไม่ลำบาก”

(หน้า ๑๓๘)

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** เจ้าอาวาสวัด ไร่ดินซึ่งเป็นตัวละครประกอบที่มีบทบาทเพียงฉากเดียวได้เทศน์เตือนใจชาวบ้านที่มารวมตัวกันในงาน ‘พิธีสืบชะตา บวชป่าต้นน้ำ’ ความว่า

“แต่สิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นได้ อย่างที่เคยเกิดขึ้นในหลายๆ แห่งในหลวงของเราเสด็จพระราชดำเนิน ไปถึง พื้นที่ที่เกือบกลายเป็นทะเลทรายได้กลับมาเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ ด้วยวิธีการที่พวกเรากำลังทำตามแนวพระราชดำริอย่างการสร้างฝายชะลอน้ำ ปลูกล้า สร้างแนวกันไฟ บ้านไร่ดินจะเป็นอีกพื้นที่หนึ่ง ที่เราช่วยกันพลิกฟื้นป่าให้เขียวขจี และช่วยกันรักษาเอาไว้ไม่ให้ใครมาทำลายข่มเป็นสิ่งที่คนตัวเล็กๆ อย่างพวกเราทำได้ เพื่อในหลวงของเรา”

เสียง ‘ทรงพระเจริญ’ ดังก้องป่าโดยไม่ต้องมีใครนัดหมาย คนแก่หลายคนยกชายเสื้อขึ้นซับน้ำตา แม้แต่รวงข้าวก็ยังน้ำตาซึมด้วยความซาบซึ้ง

จะมีพระมหากษัตริย์สักกี่พระองค์ ที่เพียงแค่อยู่ถึงพระองค์ท่าน ก็เหมือนจะช่วยหลอมรวมหัวใจของทุกคนให้กลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างน่าอัศจรรย์

(หน้า ๒๘๘)

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ขณะที่นับดาวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงกำลังเดินชมงานแสดงสินค้าพื้นเมือง หญิงสาวได้พบกับนานนทีซึ่งเป็นเพื่อนว่าประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงริเริ่มโครงการเกษตรที่สูง ดังความว่า

“หันจะอ้อแล้วนับก็อดภูมิใจไปได้ ถ้าหากเมื่อหลายปีก่อนในหลวงของเฮา บ่ทรงริเริ่ม โครงการเกษตรที่สูง บ่ส่งเสริมให้ประชาชนในถิ่นทุรกันดาร อย่างเฮาปลูกพืชเมืองหนาว นับก็นึกภาพบ่ออกเลยว่าจะมีไผ่อื่นมาใส่ใจความเป็นอยู่ของคนยากคนจนเท่ากับในหลวงอีก”

นานนทียิ้มรับในเชิงเห็นด้วย นอกจากดอกไม้สวยๆ จำพวกชิปโซฟิลลา แกลดิโอลัส หรือที่เรียกอีกอย่างว่าดอกช่อนกลิ่นฝรั่งแล้ว ผลไม้ต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงนำมาทดลอง วิจัย และส่งเสริมให้คนบนดอยปลูกนั้น ยังทำรายได้ให้เกษตรกรได้มากกว่าการปลูกฝิ่น

(หน้า ๘๕ - ๘๖)

นวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** ใกล้รุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้กล่าวถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ก่อนที่เธอจะเริ่มแสดงดนตรีในคอนเสิร์ตการกุศลครั้งหนึ่ง ความว่า

“ก่อนอื่นรุ่งขอบอกว่านี่ถือเป็นความปลาบปลื้มอย่างหาที่สุดไม่ได้ ที่วันนี้ได้มีโอกาสัญเชิญบทเพลงพระราชานิพนธ์มาร้องบนเวทีแห่งนี้ รุ่งผูกพันกับบทเพลงของพระองค์ท่านมาตั้งแต่ยังเด็ก เพราะพ่อของรุ่งที่เป็นนายตำรวจชั้นผู้น้อย ได้เสียชีวิตในหน้าที่ ซึ่งชอบในบทเพลงพระราชานิพนธ์ของในหลวงมาก ทุกครั้งที่เล่นหรือร้องเพลงพระราชานิพนธ์ ก็มักคิดถึงพ่อเสมอ พร้อมๆ กับนึกถึงในหลวงของเรา พ่อของรุ่งสอนเสมอว่า เราโชคดีที่ได้เกิดบนแผ่นดินไทยแห่งนี้ ได้อยู่ได้ร่วมพระบารมีของพระองค์ ไม่มีประเทศไหนในโลกนี้ที่จะมี

กษัตริย์ที่ทรงทุ่มเทพระวรกายตราครุฑเพื่อประชาชนขนาดนี้ รุ่งภาคภูมิใจที่ได้
เกิดเป็นคนไทยค่ะ”

(หน้า ๓๓๘)

จะเห็นได้ว่าผู้เขียนเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดย
บทสนทนา โดยอาจกล่าวถึงพระราชกรณียกิจต่างๆ กล่าวถึงพระปรีชาสามารถและพระมหา
กรุณาธิคุณที่พระองค์ได้พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย และคุณูปการต่างๆ ที่เกิดขึ้น บอกเล่า
ถึงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อพระองค์ ทั้งความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ความเคารพ
เทิดทูน ความปีติยินดี ความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย และได้อยู่ใต้ร่มพระบารมีของ
พระองค์ รวมทั้งกล่าวถึงความตั้งใจของตนว่าคิดจะทำอะไรเพื่อตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของ
พระองค์บ้าง จะเห็นได้ว่า การเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
โดยใช้บทสนทนานั้นเป็นกลวิธีที่ชัดเจนและทำได้อย่างตรงไปตรงมา

๑.๔ กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ฉากและบรรยากาศ

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเทิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้ฉากและบรรยากาศ ๒ วิธี ได้แก่ การใช้
ฉากจริง และการใช้ฉากสมมติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๔.๑ การใช้ฉากจริง

ฉากจริง หมายถึง สถานที่ที่มีอยู่จริงในประเทศไทย นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีการใช้
ฉากจริง ๓ เรื่อง คือ เรื่อง ลูกหนี้ที่รัก เรื่อง แสงดาวกลางใจ และเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร นวนิยายเรื่องนี้
กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอนให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด และอดออม
เมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย มีสิ่งของฟุ่มเฟือยให้
จับจ่ายซื้อหา มาก มีสถาบันทางการเงินจำนวนมากให้คนกู้ยืมเงินได้ง่าย และมีสิ่งที่ยั่วยุให้เกิด
กิเลส มาก จึงทำให้คนในเมืองมีช่องทางให้ใช้เงินมากเช่นกัน นอกจากนี้ ออมสินซึ่งเป็นตัวละคร
เอกฝ่ายหญิงยังทำงานอยู่ในบริษัทโฆษณาที่มีการแข่งขันเรื่องเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และ
เครื่องประดับต่างๆ และอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมที่ต้องเสียค่าเช่าราคาแพง ฉากใน
กรุงเทพมหานครซึ่งมีสภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรค ทำให้ผู้คนในเมืองใช้ชีวิตอย่าง
พอเพียงได้ยากและคิดว่าไม่สามารถทำได้ ดังเช่นออมสินที่เมื่อได้ยืมยืมซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงาน

บอกให้พยายามลดค่าใช้จ่ายจากเดือนละสามหมื่นบาทให้เหลือสามพันบาท หญิงสาวก็บอกทันทีว่า “แค่ค่าเช่าคอนโดฯ ก็ปาเข้าไปหกพันแล้ว ไหนจะค่าผ่อนรถเกือบหมื่น ค่าน้ำมันอีกเกือบห้าพัน” (หน้า๑๑๒) แต่ในที่สุดหญิงสาวก็พยายามลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เปลี่ยนมุมมองชีวิต และสามารถใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้ในที่สุด เรื่องนี้ให้แง่คิดว่าการอยู่อย่างพอเพียงนั้นไม่ว่าจะเป็นคนชนบทหรือคนเมืองก็ทำได้ เพียงแต่ต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้ากับชีวิตในเมืองใหญ่นั้นทำได้ยากกว่าชีวิตในชนบท แต่หากตั้งใจจริงก็สามารถทำได้ และจะทำให้ผู้ปฏิบัติรู้สึกภาคภูมิใจและมีความสุขอย่างแท้จริง ดังนั้น การที่ผู้เขียนใช้ฉากในกรุงเทพมหานครมาเป็นโจทย์เพื่อให้ตัวละครเอกได้ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นคำตอบของการอยู่รอดอย่างมีความสุข จึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างแยบยลวิธีหนึ่ง

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** เหตุการณ์เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ตัวละครเอกฝ่ายชายเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขียงดาวซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติในจังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นฉากที่เหมาะสมเพราะนวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการทำเกษตรที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่สูงและมีป่าไม้มาก ผู้เขียนมีการบรรยายไว้ตอนหนึ่งผ่านจดหมายที่ตัวละครเอกฝ่ายชายเขียนถึงบิดาว่าเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผืนป่ายังคงอุดมสมบูรณ์เป็นเพราะพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

...ผืนป่าที่เขียงดาวยังอุดมสมบูรณ์อยู่มากครับ ถึงแม้จะมีบางส่วนถูกทำลายไป แต่นับจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้ง โครงการเกษตรที่สูงเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวเขา การบุกกรุกแผ้วถางป่าก็ลดน้อยลงไปมาก

(หน้า ๗)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบรรยายสภาพฉากจึงเป็นกลวิธีหนึ่งในการสะท้อนภาพพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

ส่วนนวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร นับว่าเป็นฉากที่เหมาะสมเพราะใกล้รุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงประกอบอาชีพเป็นครูสอนดนตรี ในน

นิยายเรื่องนี้ปรากฏในงานกาลาดินเนอร์การกุศลโครงการเพลงพระราชนิพนธ์หน้าที่นั่ง ในงานนี้ ไกลรุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีโอกาสได้ร่วมแสดงดนตรีบนเวทีด้วย หญิงสาวแสดงดนตรีด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ดังความว่า

ด้านหลังเวที ของงานกาลาดินเนอร์การกุศลโครงการเพลงพระราชนิพนธ์หน้าพระที่นั่ง ณ โรงแรมใจกลางเมืองกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงดนตรีเพื่อหารายได้โดยเสด็จพระราชกุศล ไกลรุ่งอยู่ในชุดราตรีสุภาพแต่ทะมัดทะแมงในตัว เพื่อให้เหมาะแก่การเป็นมือกีตาร์แจ๊สในค่ำคืนนี้

.....

เปียโน ทรัมเป็ต แซ็กโซโฟน เซลโล และกีตาร์ คือ เครื่องดนตรีที่วางของหล่อนเลือกมาใช้ในค่ำคืนนี้ ไกลรุ่งมีหน้าที่เล่นกีตาร์ตามถนัด

ไกลรุ่งปลื้มอย่างที่สุดในชีวิต ที่ได้มีโอกาสแสดงดนตรีหน้าพระที่นั่ง นี่ก็เกียรติประวัติแกว่งศักระดูกล

(หน้า ๔๐๖ - ๔๐๘)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่างานดังกล่าวเป็นงานที่ทำให้ผู้มีโอกาสได้เข้าร่วมแสดงดนตรีรู้สึกปลื้มใจและรู้สึกเป็นเกียรติแกว่งศักระดูกลดั่งนั้นจากจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนใช้เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้

๑.๔.๒ การใช้จากสมมติ

ฉากสมมติ หมายถึง ฉากที่ไม่มีอยู่จริงในประเทศไทย นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีการใช้ฉากสมมติ ๒ เรื่อง คือ เรื่อง **ใต้ร่มใบกักดี** และเรื่อง **ในม่านเมฆ**

นิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดี** เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในหมู่บ้านเขากะหมอก ซึ่งเป็นหมู่บ้านสมมติแห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง หมู่บ้านแห่งนี้มีโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล และมีพื้นที่สำหรับปลูกปาล์มและต้นสนูค่าที่สามารถสกัดเอาน้ำมันมาทำน้ำมันไบโอดีเซลได้ ดังนั้นจึงเป็นฉากที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำริเรื่องน้ำมันไบโอดีเซล ในตอนต้นเรื่อง แม้ว่าหมู่บ้านแห่งนี้จะมีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แต่ก็เป็นโครงการที่ไม่ค่อยก้าวหน้า เพราะคนจำนวนมากยังไม่เห็นคุณค่า แต่เมื่อเหตุการณ์ดำเนินมาถึงตอนท้ายเรื่อง โครงการดังกล่าวได้รับการพัฒนามากขึ้น อีกทั้งตัวละครเอกฝ่ายชายยังได้ซื้อที่ดินเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการขนส่ง และใช้เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มกับสนูค่า และได้ซื้อตึกแถวเพื่อใช้เป็นร้านค้าขายน้ำมันไบโอดีเซลและผลิตภัณฑ์อื่นๆ การ

เปลี่ยนแปลงด้านจากนี้แสดงว่ามีผู้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) มากขึ้น

ส่วนนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ไอดิน ซึ่งเป็นหมู่บ้านสมมติแห่งหนึ่งที่แห้งแล้ง ดังความว่า

เลยหมู่บ้านออกไปเป็นเส้นทางรุ่มร้อนที่นำไปสู่เรือกสวนไร่นา พื้นที่การเกษตรสองข้างทางทอดยาวออกไปจนจกภูเขาซึ่งทอดตัวคล้ายจะล้อมรอบหมู่บ้านแห่งนี้เอาไว้ ท่งนาหลายแห่งยังถูกปล่อยทิ้งเพราะยังไม่ใช้ฤดูทำนา หลายพื้นที่เปลี่ยนไปปลูกพืชอย่างอื่น ที่หล่นมองไกลๆ ไม่รู้ว่าเป็นต้นอะไร แต่บางพื้นที่ก็กลับถูกทิ้งร้างไว้เฉยๆ ให้ต้นหญ้าขึ้นบนพื้นดินแตกแห้ง คูแห้งเหี่ยวพิกล

(หน้า ๖๗)

แต่ต่อมาชาวบ้านในหมู่บ้านได้ร่วมมือกันสร้างฝายและทำคันดินกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ ดังความว่า

คั้งนั้นเมื่อผู้ใหญ่ข้างลูกขึ้นมาเดินหน้าเรื่องฝายชะลอน้ำ ชาวบ้านจึงให้ความสนใจไม่น้อย...ไม่ใช่แค่ฝาย ตาข้างขยายแนวคิดออกไปถึงการทำคันดินกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นการสร้างคันดินขวางพื้นที่ลาดเอียงในบริเวณพื้นที่ราบเชิงเขา โดยขุดบางส่วนให้เป็นแอ่งขยายให้กว้าง คล้ายอ่างน้ำขนาดเล็กใช้เก็บกักน้ำไว้ในพื้นที่ สร้างความชุ่มชื้น น้ำบางส่วนสามารถซึมลงสู่ใต้ดินช่วยรักษาระดับน้ำใต้ดินแล้วทำการปลูกป่าเสริมรอบๆ เพื่อสร้างป่าขึ้นมาใหม่ คันดินกั้นน้ำนี้ยังใช้เป็นแนวป้องกันไฟป่าได้อีกด้วย

(หน้า ๒๒๕ - ๒๓๐)

ผลจากความร่วมมือร่วมใจดังกล่าว ทำให้สภาพพื้นที่ในหมู่บ้าน ไอดินชุ่มชื้นขึ้น สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้มากขึ้น ดังความว่า

การทำฝายชะลอน้ำที่ตำบลไอนินดำเนินต่อไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ด้วยความช่วยเหลือของชาวบ้าน นักเรียน และทุกฝ่าย ทำให้สร้างได้ทั้งหมด รวบรวมฝายในเวลาไม่กี่วัน

หลังจากนั้นทุกครั้งที่เครื่องบินมาทำฝนหลวง และฝนตกในป่าต้นน้ำ ฝายทั้งหลายก็เริ่มกักเก็บน้ำเอาไว้ทีละนิด ทีละหน่อย...วันผ่านไปเป็นสัปดาห์ เมื่อมีน้ำก็เริ่มมีชีวิต วันก่อนนี้เองเด็กๆ ไปเจอลูกอี๊ดในฝาย ก็พากันไปดูเป็นที่ สนุกสนาน

ชาวบ้านพากันตื่นตื่นเพราะบ้านไอนินแห้งแล้งมานาน เรื่องพูดกันไป ปากต่อปาก กระทั่งชาวบ้านต่างตำบลก็ยังแวะเวียนกันมาด้วยความสนใจ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตามมาถ่ายรูป ถึงฝายเล็กๆ เหล่านี้ไม่อาจเป็นข่าวใหญ่ เพราะรวงข้าวห้ามไม่ให้ต้องตาใช้เงินซื้อพื้นที่สื่ออย่างคราวแจกชุดนักเรียน แต่สักวัน เมื่อป่าต้นน้ำอันแห้งแล้งของตำบลไอนินกลายเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ เขียวจี๋ อย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วที่ห้วยฮ่องไคร้ หรือห้วยทราย ด้วยโครงการ ตามแนวพระราชดำริ...วันนั้นทุกคนจะต้องรู้จักบ้านไอนิน

(หน้า ๒๓๘ - ๒๓๙)

นอกจากนี้พื้นดินที่แห้งแล้งในตอนต้นเรื่องก็กลับกลายเป็นพื้นดินที่สามารถปลูกข้าวได้ งอกงาม ดังความว่า

...รวงข้าวเหวี่ยงตัวลงมายืนงๆ เมื่อเห็นว่าจุดที่เขาพามา สองข้างทาง คือทุ่งนา ทอดยาวออกไปสุดสายตาเท่าที่จะมองเห็นได้ในความมืด รวงข้าวที่ชู ช่อไสวอยู่รอบกายของหญิงสาว โบกไหวเบาๆ อย่างร่าเริงราวกับจะล้อเล่นกับ แสงจันทร์และแสงดาว

รวงข้าวผลอก้าวไปยืนบนคันนา ค่อยๆ หมุนตัวมองรอบๆ อย่าง อัจฉรย์ใจ...

(หน้า ๒๐๖ - ๒๐๗)

จะเห็นได้ว่าปัญหาความแห้งแล้งของหมู่บ้านไอนินได้รับการแก้ไขด้วยฝนหลวง การทำ ฝายชะลอน้ำและทำคันดินกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ จากที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจึงเป็นหลักฐานที่

แสดงถึงพระปรีชาสามารถและพระเมตตาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ได้เป็นอย่างดี

จะสังเกตเห็นได้ว่านวนิยายที่ใช้ฉากสมมติในการดำเนินเรื่อง เป็นนวนิยายที่ให้
ความสำคัญกับฉากมากกว่านวนิยายที่ใช้ฉากจริง ฉากสมมติเป็นฉากที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็น
ได้ชัด และการเปลี่ยนแปลงของฉากก็สัมพันธ์กับแนวพระราชดำริด้านที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ
กล่าวคือ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามแนวพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชนั่นเอง อย่างไรก็ตาม การใช้ฉากนับเป็นกลวิธี
การเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง

จึงสรุปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้ฉาก ๒ วิธี ได้แก่ การใช้ฉากจริง และการใช้ฉากสมมติ

๑.๕ กลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้แก่นเรื่อง

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเกิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้แก่นเรื่อง โดยการให้คุณค่ากับคุณธรรม
และความดีมากกว่าเงินทอง คุณธรรมและความดีเหล่านั้นได้แก่ การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน
การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความพอเพียง และความหวัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๕.๑ การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

การให้โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มไม้ศักดิ์** นวนิยายเรื่อง
นี้กล่าวถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซล และมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการให้ เพราะตัว
ละครฝ่ายดีแทบทุกตัวในเรื่อง รวมทั้งตัวละครเอกฝ่ายหญิงล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในฐานะที่พระองค์ทรงเป็น “ผู้ให้” แต่จิรเมธซึ่ง
เป็นตัวละครเอกฝ่ายชายไม่ได้รู้สึกซาบซึ้ง การดำเนินเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ตั้งแต่ต้นจนจบนั้น
เป็นเรื่องราวการเรียนรู้ของจิรเมธในการเป็น “ผู้ให้” อีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นการดำเนินรอยตามแนว
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กล่าวคือ เมื่อจิรเมธได้เรียนรู้
เรื่องโครงการไบโอดีเซลซึ่งมีที่มาจากแนวพระราชดำริของพระองค์ เขาก็ค่อยๆ รู้จักการให้โดยไม่
หวังผลตอบแทน และมีความสุขจากการให้ นั้น ผู้เขียนสอดแทรกแนวคิดเรื่องการให้ไว้หลาย
ตอน และสรุปผ่านความคิดของตัวละครเอกฝ่ายชายไว้ในตอนท้ายเรื่อง ความว่า

หลังจากนั้นเขาจะทุ่มเทแรงกายใจพัฒนาโครงการนี้ให้ก้าวไกลเป็นที่รู้จัก มีรากฐานมั่นคงแข็งแกร่งสืบต่อไปอีกนานเท่านาน ชนรุ่นหลังจะได้เรียนรู้และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชดำริค้นคว้าวิธีการสร้างพลังงานทดแทน เพื่อให้เราชาวไทยยังมีพลังงานเชื้อเพลิงเอาไว้ใช้ ไม่ต้องเดือดร้อน แม้ในยามที่เข้าสู่ยุคน้ำมันขาดแคลน ถึงแม้พวกเขาจะต้องฝ่าฟันอุปสรรคอีกมากมายสักแค่ไหน เขาก็จะท้อถอยไม่ได้!

และเมื่อถึงวันนั้นเขาเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เขากับคนในหมู่บ้านช่วยกันทำในวันนี้จะมีคนอีกนับหลายสิบล้านชีวิตในวันข้างหน้าขอบคุณอย่างแน่นอน... ไม่ใช่การขอบคุณเขาหรือคนในเขาจะหมอก! แต่เป็นการสำนึกในบุญคุณของพ่อ! ที่รัก เป็นห่วง และเสียสละเพื่อลูกๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เหมือนดังคำที่บิดาของเขาเคยพร่ำสอนอยู่เสมอมา จนทำให้วันนี้เขาประจักษ์แจ้งเห็นจริงว่า ใน โลกนี้ยังมีคนที่ยอมเสียสละกายใจของตนเพื่อผู้อื่นอยู่

แล้วรอยยิ้มแห่งความสุขของผู้ให้อีกคนหนึ่งก็ผุดขึ้น...

(หน้า ๔๖๔)

จะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มไม้ภักดี** มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการให้ ผู้เขียนเขียนให้ตัวละครเอกฝ่ายชายได้เรียนรู้ภูมิปัญญาตามกระแสพระราชดำริเรื่องพลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) ได้ตระหนักว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีต่อปวงชนชาวไทย พระองค์ทรงเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เมื่อเขาดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริของพระองค์ เขาจึงได้ประสบกับความอึดเอมใจจากการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้เงินทองซื้อไม่ได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การให้แนวคิดที่ว่าการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นสิ่งที่มีความค่ากว่าเงินทองมาเป็นแก่นเรื่อง จึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง

๑.๕.๒ การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

คุณค่าของการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่อง **น่านเมฆ** นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงการพยายามทำความดีลบล้างความผิดของรวงข้าวซึ่งเป็นตัว

ละครเอกฝ่ายหญิง หญิงสาวได้เรียนรู้ว่าสิ่งที่ทำให้คนเรารู้สึกภาคภูมิใจได้อย่างแท้จริงคือการได้กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ใช่เงินทอง เธอได้เรียนรู้แนวคิดดังกล่าวจากการได้เห็นประโยชน์ของฝนหลวง และได้ข้อคิดจากการอ่านจดหมายที่บิดาเขียนถึงยายของเธอ ความว่า

ผมได้เรียนรู้ว่าท่านมีพระอัจฉริยภาพมากจริงๆ ท่านอยู่สูงสุด แต่กลับทรงทราบเรื่องดิน เรื่องน้ำ เรื่องอากาศ แม้แต่ก้อนเมฆของประเทศเราอย่างลึกซึ้งที่สุด ท่านทรงอุทิศเวลาคิดค้นเรื่องที่จะแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร ชาวนา... จะมีพระมหากษัตริย์ที่พระองค์ในโลกที่ทุ่มเทเวลาคิดเพื่อคนที่ถูกมองว่าอยู่ล่างสุดของประเทศ ถ้าท่านมีเงินซื้ออะไรแจกก็น่าได้ ไม่ต้องอุทิศเวลาและหยาดเหงื่อถึงเพียงนี้

ช่วงแรกที่ผมมาที่นี่ ผมได้เรียนรู้งานที่พระองค์ท่านทำ ผมยังรู้ว่าท่านมีพระอัจฉริยภาพมากแค่ไหน ทุกสิ่งที่ทรงทำ ล้วนมีแนวคิดอยู่ที่ว่า ไม่มีอะไรดีไปกว่าการที่ทำให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ การช่วยให้คนยืนด้วยขาตัวเองก็เหมือนกับการให้เบ็ดตกปลาแก่เขา ไม่ใช่เอาปลาไปให้

(หน้า ๕๖ - ๕๗)

จะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นต้นแบบของผู้ที่อุทิศตนในการทำประโยชน์เพื่อประชาชน ดังนั้น การใช้แนวคิดที่ว่า การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าเงินทองมาเป็นแก่นของเรื่อง จึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง

๑.๕.๓ ความพอเพียง

คุณค่าของความพอเพียงเป็นแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** นวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึงออมสินซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีนิสัยชอบใช้จ่ายเงินเกินตัวจนทำให้เกิดความทุกข์ แต่สามารถปรับเปลี่ยนนิสัยการใช้จ่ายเงินของตนได้และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยเริ่มจากการทำบัญชีครัวเรือนตามคำแนะนำของการดี ตัวละครชายที่ใช้ชีวิตพอเพียงอย่างมีความสุข ดังความว่า

“แค่บัญชีเล่มเดียวจะทำให้เราทำตามพระราชดำริของในหลวงได้เสียหรือคะ”

“ใช้ครับ ช่วงหลังๆ มีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยสนับสนุนเรื่องบัญชีครัวเรือน มันเป็นเครื่องมือที่จับต้องได้และนำไปสู่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีที่สุด ผมทำมาแล้ว และคนทั่วประเทศอีกหลายพันหลายหมื่นคนก็ทำมาแล้ว และกำลังทำอยู่อีกนับไม่ถ้วน”

“แล้วอ้อมต้องบิบบยาสีฟันให้เกลี้ยงหลอด หรือขยายเสื้อผ้าซ้าๆ เหมือนในหลวงด้วยหรือเปล่าคะ”

การดีหันไปสายหน้ากับนงนุชอีกครั้ง

“ผมไม่ได้ว่าคุณนะครับ แต่สังคมยุคนี้ส่วนใหญ่รับรู้เรื่องราวจากภาพที่เห็นแล้วไม่คิดต่อกันเลย เห็นแค่นี้คิดแค่นั้น ง่ายๆ ที่ในหลวงท่านทำเพื่อสื่อให้เห็นถึงแนวคิดการประหยัดที่กว้างกว่านั้น คุณไม่จำเป็นต้องใช้ยาสีฟันให้เกลี้ยงหลอด แค้ใช้จ่ายให้รายรับสมดุลกับรายจ่าย เหลือเก็บออมเพื่อดูแลพ่อแม่และตัวเองในอนาคตและแบ่งปันคนอื่นบ้างก็พอแล้ว”

(หน้า ๔๓)

หลังจากอ้อมสิ้นปฏิบัติตามคำแนะนำของการดี หญิงสาวก็มีชีวิตที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความพอเพียงทำให้คนเรามีความสุขได้มากกว่าเงินทอง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้หญิงสาวรอดพ้นจากวิกฤติของชีวิต ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การใช้แนวคิดที่ว่าความพอเพียงเป็นสิ่งที่มีความค่า สามารถทำให้ชีวิตมีความสุขได้มากกว่าเงินทองมาเป็นแก่นเรื่อง จึงเป็นกลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง

๑.๕.๔ ความหวัง

คุณค่าของความหวังเป็นแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง กล่าวคือ ผู้เขียนให้แนวคิดว่าคุณค่าของความหวังอยู่เสมอ ดังนั้นหาในบทเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งซึ่งกล่าวถึงเวลาที่พระอาทิตย์ไกล่จะพ้นขอบฟ้า ประดุจจะบอกว่าเรายังมีวันพรุ่งนี้ ชีวิตยังมีความหวังอยู่เสมอ แนวคิดนี้สะท้อนผ่านพฤติกรรมของตัวละครหลายตัว ยกตัวอย่าง เช่น รัมภา หญิงสูงวัยซึ่งยังมีหวังอยู่เสมอว่าจะได้พบกับคนรักอีกครั้ง และไกล่รุ่ง ที่แม้จะคิดว่ามีโอกาสน้อยมากที่รัมภาจะได้พบกับคนรักอีกครั้ง แต่ก็เห็นคุณค่าของความหวังว่าเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงจิตใจของคน จึงรับ

อาสาออกตามหาคนรักของรัมภาให้โดยไม่รับเงิน หรืออาร์ติ ครูสอนดนตรีที่พยายามทำให้สร้อยแสงแข นักเรียนที่พิการทางหูของเขามีความหวังในชีวิตขึ้นมาใหม่ด้วยความปรารถนาดีจากใจจริง ความหวังจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้สร้อยแสงแขมีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขต่อไป ขณะที่เงินทองมากมายที่เธอมีไม่สามารถช่วยเธอได้

จะเห็นได้ว่า ความหวังเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และตัวละครในนวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ก็มีความหวังเพราะอาศัยคุณค่าของบทเพลงพระราชนิพนธ์ ดังนั้น การใช้แนวคิดที่ว่าความหวังเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมีอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่ควรให้คุณค่ามากกว่าเงินทองมาเป็นแก่นเรื่อง จึงเป็นกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอีกวิธีหนึ่ง

จึงสรุปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้แก่นเรื่อง โดยการให้คุณค่ากับคุณธรรมและความดีมากกว่าเงินทอง คุณธรรมและความดีเหล่านั้น ได้แก่ การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความพอเพียง และความหวัง

จากการวิเคราะห์กลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยาย พบว่ามีกลวิธีการเกิดพระเกียรติ ๕ วิธี คือ โคร่งเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ และแก่นเรื่อง โดยกลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้โคร่งเรื่องมี ๒ วิธี คือ การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร และการใช้แนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหา กลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้ตัวละครมี ๒ วิธี คือ

๒. กลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ นอกจากจะมีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยายแล้ว ยังมีการเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์อีกด้วย โดยมีการเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ ๓ วิธี คือ การตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติ การเปิดเรื่อง และการปิดเรื่อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑ การตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติ

การตั้งชื่อเป็นกลวิธีแรกในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ผู้เขียนมักจะมีวิธีการหลากหลายในการตั้งชื่อเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอด การ

ตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเกิดพระเกียรตินิพนธ์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อ บท และการตั้งชื่อตัวละคร

๒.๑.๑ การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้อ่านสังเกตเห็น และเป็นสิ่งหนึ่งที่คุณเขียนใช้เชิญชวนให้ผู้อ่านรู้สึก สนใจใคร่รู้ อยากติดตาม ผลการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าคุณเขียนนวนิยายชุดนี้มี กลวิธีในการเกิดพระเกียรตินิพนธ์โดยการตั้งชื่อเรื่อง ๒ วิธี คือ การตั้งชื่อตามลักษณะของสถานที่ และ การตั้งชื่อโดยใช้สมญานาม ดังนี้

๒.๑.๑.๑ การตั้งชื่อตามลักษณะของสถานที่

การตั้งชื่อลักษณะนี้เป็นการนำเอาลักษณะของสถานที่สำคัญในเรื่องมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่านวนิยายที่มีการเกิดพระเกียรตินิพนธ์โดยการตั้งชื่อเรื่อง ตามลักษณะของสถานที่ คือ นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดี**

นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดี** กล่าวถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านเขากะหมอก ซึ่งเป็น หมู่บ้านสมมติในจังหวัดตรัง สาเหตุที่คุณเขียนตั้งชื่อเรื่องว่า **ใต้ร่มใบกักดี** น่าจะเป็นเพราะต้องการ สื่อถึงลักษณะของหมู่บ้านเขากะหมอกซึ่งแตกต่างกับหมู่บ้านอื่น กล่าวคือเป็นหมู่บ้านที่ดำเนิน รอยตามแนวพระราชดำริเรื่องการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลมาเป็นพลังงานทดแทน ดังข้อความที่ กล่าวถึงในเรื่องว่า

...คนในหมู่บ้านเขากะหมอกประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ นานา ไม่ว่าจะเป็ดยุคเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ทำให้ค่านิยมการผลิตไบโอดีเซลลดลง แล้ว เปลี่ยนเป็นการลงทุนธุรกิจใหม่ๆ เพื่อมุ่งหวังแต่กำไรให้มากขึ้น จนในที่สุดก็ เหลือเพียงแค่หมู่บ้านเขากะหมอกแห่งเดียวที่แหละ ที่ยังคงดำเนินรอยตาม พระราชดำริด้วยความมุ่งมั่น

(หน้า ๘๘)

เมื่อตัวละครเอกฝ่ายชายเข้ามาเรียนรู้และดูแลโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของหมู่บ้าน โครงการนี้ก็เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ชาวบ้านมีรายได้เลี้ยงตัวมากขึ้น ตัวเขาเองก็เปลี่ยนแปลงไป ในทางที่ดีขึ้นกลายเป็นคนที่ขบขี้ใจในคุณค่าของการใช้ภูมิปัญญาตามกระแสพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งหมดล้วนมาจากการยึดมั่นและดำเนินรอยตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช อาจเรียกได้ว่าเป็นความสุขที่มาจากความจงรักภักดีของผู้ที่อาศัยอยู่ใต้ร่มพระบารมีของพระองค์ ในความหมายระดับแคบ ใ้ร่มใบภักดี อาจหมายถึงหมู่บ้านเขาชะหมอกเท่านั้น แต่ในระดับกว้าง อาจหมายถึงประเทศไทย หรือที่ใดก็ได้ที่ผู้อยู่อาศัยมีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ขอเพียงมีความจงรักภักดีเป็นที่ตั้ง และมุ่งมั่นดำเนินรอยตามแนวพระราชดำรีย่อมจะมีความสุขเช่นเดียวกับตัวละครเอกฝ่ายชายในเรื่องและชาวบ้านในหมู่บ้านเขาชะหมอกทุกคน

จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อเรื่องว่า ใ้ร่มใบภักดี นี้ สามารถดึงดูดใจให้ผู้อ่านรู้สึกสงสัยและจินตนาการถึงสถานที่ในเรื่องว่า ใ้ร่มใบภักดีนั้นคือสถานที่ใด น่าจะเป็นอย่างไร คำว่า “ใ้ร่ม” ให้ความรู้สึกปลอดภัยและเย็นสบาย ชวนให้นึกถึงต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านสาขาคอยให้ร่มเงาและเป็นที่พักพิงให้แก่บุคคลที่อาศัยอยู่ใ้ร่มเงานั้น แต่ผู้ที่อาศัยอยู่จะต้องมีความศรัทธาและมีความจงรักภักดีต่อต้นไม้ใหญ่ที่ตน ได้อาศัยด้วย และเนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้อยู่ในชุด ลูกไม้ของพ่อ ชวนให้นึกถึงสำนวนไทยที่ว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” ดังนั้นผู้อ่านอาจจินตนาการว่าในเมื่อต้นไม้ต้นนี้ชื่อ “ภักดี” เพราะฉะนั้น “ลูกไม้” ที่หล่นลงมาย่อมจะเป็นลูกไม้แห่งความจงรักภักดีเช่นเดียวกัน สื่อความได้ว่าคนทุกคนที่ได้อาศัยอยู่ใ้ร่มพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชม่อมจะมีความสุขและมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อเรื่องเช่นนี้สามารถสื่อความหมายอันเป็นแนวคิดของเรื่อง ได้อย่างลึกซึ้งและจัดเป็นกลวิธีในการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชวิธีหนึ่ง

๒.๑.๑.๒ การตั้งชื่อโดยใช้สมญานาม

การตั้งชื่อลักษณะนี้เป็นการนำสมญานามของบุคคลมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง ผู้เขียนไม่ได้บอกโดยตรงว่าหมายถึงบุคคลใด แต่เมื่อผู้อ่านได้อ่านเนื้อเรื่องแล้วก็จะสามารถตีความได้ว่าสมญานามที่ผู้เขียนนำมาตั้งเป็นชื่อเรื่องนั้นหมายถึงใคร วิธีนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจและอยากอ่านเนื้อเรื่องเพื่อจะได้เข้าใจอย่างชัดเจนว่าสมญานามนั้นเป็นของใคร จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่ามีนวนิยายเพียงเรื่องเดียวที่ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สมญานาม คือ นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ

นวนิยายเรื่องนี้มีการเฉลยเอาไว้ในตอนจบของเรื่องว่าผู้ที่ผู้เขียนต้องการสื่อว่าเป็น “แสงดาวกลางใจ” ก็คือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย ดังข้อความที่ได้บรรยายผ่านความคิดของนักดาวไว้ว่า

ช่วงเวลาที่โคมสีอำพันลอยละล่องขึ้นไปบนฟากฟ้า นับดาวหวานนึกถึง
ไร้แสงดาวที่บิดาของหล่อนตั้งชื่อตามความศรัทธาของท่าน ศรัทธาที่มีต่อผู้ให้
ชีวิตใหม่แก่ครอบครัวหล่อน และใครต่อใครอีกมากมายบนผืนแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ไม่น่าแปลกใจเลยที่พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย เป็น
แสงดาวกลางใจของพสกนิกรทุกคน ดังแสงประทีปในโคมที่กำลังลอยละล่อง
ขึ้นสู่ฟ้าไกล

(หน้า ๒๘๖)

สาเหตุที่ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องว่า **แสงดาวกลางใจ** น่าจะเป็นเพราะนวนิยายเรื่องนี้เป็นหนึ่งใน
นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จุดประสงค์ในการเขียนคือเพื่อถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพและพระมหา
กรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผ่านนวนิยายรักโรแมนติก
ดังนั้นผู้เขียนจึงใช้สมญานาม “แสงดาวกลางใจ” มาตั้งเป็นชื่อเรื่องเพื่อสื่อความหมายถึงพระองค์
เปรียบเทียบกับพระองค์ทรงเป็นแสงดาวที่อยู่กลางใจของพสกนิกร ส่วนเหตุผลที่ใช้คำว่า “แสง
ดาว” อาจเพราะแสงจากดวงดาวเป็นสิ่งที่ส่องประกายอยู่บนท้องฟ้ายามค่ำคืน เป็นความสว่าง
ท่ามกลางความมืด เป็นจุดความหวังในใจของคน และเป็นตัวแทนความเชื่อมั่นและศรัทธา
เปรียบเสมือนพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชซึ่งทรงเป็นศูนย์รวมใจของ
ประชาชน บิดาของนับดาวก็เป็นคนหนึ่งที่ชีวิตอย่างมีความสุขเพราะความศรัทธาในพระมหา
กรุณาธิคุณของพระองค์ นอกจากนี้เหตุการณ์ในเรื่องยังเกิดขึ้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยซึ่งมี
ภูมิประเทศเป็นที่สูง มีภูเขาอยู่มาก เป็นสถานที่ที่มองเห็นดวงดาวได้ชัดเจนกว่าพื้นที่ราบ การใช้
คำว่า “แสงดาว” จึงเหมาะสม อีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะคำว่า “แสงดาว” ให้ความรู้สึกสวยงาม
และโรแมนติกกว่าแสงอาทิตย์ซึ่งให้ความรู้สึกที่ร้อนแรง

จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อเรื่องว่า **แสงดาวกลางใจ** นี้ เป็นการตั้งชื่อโดยใช้สมญานามที่
หมายถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สื่อความหมายว่าพระองค์ทรงเป็นแสง
ดาวที่อยู่กลางใจประชาชน ดังนั้นการตั้งชื่อนวนิยายเช่นนี้จึงเป็นการตั้งชื่อที่สามารถ
เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้วิธีหนึ่ง

จากการวิเคราะห์ชื่อนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สามารถสรุปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายชุดนี้มี
กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องเพื่อเทิดพระเกียรติ ๒ วิธี คือ การตั้งชื่อตามลักษณะของสถานที่ และการ
ตั้งชื่อโดยใช้สมญานาม

๒.๑.๒ การตั้งชื่อบท

นวนิยายมักจะมีการแบ่งเนื้อหาเป็นบท นวนิยายส่วนใหญ่จะมีเพียงตัวเลขกำกับแต่ละบทเท่านั้นแต่นวนิยายบางเรื่อง ผู้เขียนจะเขียนชื่อบทกำกับแต่ละบทเอาไว้ด้วย ในกรณีนี้ชื่อบทจะเป็นสิ่งหนึ่งที่นำศึกษาวิเคราะห์เพราะเป็นสิ่งที่ผู้อ่านได้เห็นก่อนเริ่มอ่านเนื้อหาในแต่ละบท ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน กระตุ้นให้สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทนั้นๆ อย่างไร ผลการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่ามีนวนิยายที่ผู้เขียนตั้งชื่อบทเอาไว้ ๒ เรื่องจาก ๕ เรื่องในชุด คือนวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบภักดี** และนวนิยาย เรื่อง **หัวใจโกล้ง**

เรื่อง ไต้ร่มใบภักดี

นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบภักดี** ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓๐ บท มีบทนำ ๑ บท และบทส่งท้าย ๑ บท

ในส่วนบทนำ ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “เริ่มเปิดฝ...เทน้ำมัน” เมื่ออ่านชื่อบท ผู้อ่านคงจะนึกถึงภาพคนกำลังเปิดฝขวดน้ำมันและเทน้ำมันลงในยานพาหนะประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อจะได้จับเคลื่อนยานพาหนะไปทำธุระต่อไป แต่เมื่ออ่านเนื้อหาในบทนี้จะพบว่าผู้เขียนกล่าวถึงผู้ใหญ่ ธรรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านเขาจะหมอกซึ่งยืนอยู่ต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชและรำลึกถึงพระราชดำรัสของพระองค์ที่เขาเคยอ่านในหนังสือพิมพ์ นั่นเป็นสิ่งที่ทำให้เขาเริ่มทำโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ดังที่ผู้เขียนบรรยายเอาไว้ว่า

เพราะพระราชดำรัสซึ่งแสดงถึงความเอาพระทัยใส่ต่อปวงประชาในยุคข้าวยากหมากแพงนี้เอง ทำให้เขาตัดสินใจริเริ่มทำโครงการอนุรักษ์พลังงานการใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) ตามแนวพระราชดำริ

โดยหลักใหญ่ใจความของแผนงานก็คือ การนำน้ำมันพืชซึ่งใช้แล้วหรือสกัดจากพืชที่สามารถผลิตน้ำมันได้มาทำปฏิกิริยาทางเคมี จนกลายเป็นน้ำมันที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงน้ำมันดีเซล จากนั้นจึงเอาผลิตผลดังกล่าวไปผสมกับน้ำมันดีเซล ก็จะสามารรถนำกลับมาใช้ทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี

จากจุดประกายเล็กๆ ในครั้งนั้น ทำให้ทุกวันนี้กลุ่มคนแห่งหมู่บ้านเขาจะหมอกเรียนรู้และนำหลักการนี้มาผลิตน้ำมันดีเซลใช้กันทุกครัวเรือน ไม่ว่าจะใช้เติมเครื่องยนต์ทำการเกษตร หรือยานยนต์ที่สัญจรกันอยู่ในหมู่บ้าน

เมื่ออ่านจบบท ผู้อ่านจะเข้าใจว่าชื่อบท “เริ่มเปิดฝ้า...เทน้ำมัน” นั้นน่าจะหมายถึงจุดเริ่มต้นของการทำโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในหมู่บ้านเขากะหมอกนั่นเอง นั่นคือผู้ใหญ่มชเป็นคนริเริ่ม โดยมีแรงบันดาลใจจากการอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การเปิดฝ้าคือการเริ่มโครงการ น้ำมันคือน้ำมันไบโอดีเซล ส่วนยานพาหนะที่ต้องการจะขับเคลื่อนก็อาจหมายถึงยานพาหนะจริงๆ หรืออาจหมายถึงโครงการของหมู่บ้านก็ได้ ดังนั้นชื่อบทนี้จึงเป็นการเลือกใช้คำที่เหมาะสม เพราะบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และมีที่มาอย่างไร

ตั้งแต่บทที่ ๑ ถึงบทที่ ๓๐ ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “แกลลอนที่ ๑, แกลลอนที่ ๒, แกลลอนที่ ๓,..., แกลลอนที่ ๓๐” เป็นชื่อบทที่มีความหมายต่อเนื่องมาจากบทนำ กล่าวคือเมื่อเปิดฝ้าเทน้ำมันแล้วก็เทเพิ่มอีกหลายแกลลอน เนื้อหาของนวนิยายเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของหมู่บ้านเขากะหมอก ปัญหาที่เกิดขึ้นในตอนเริ่มเรื่องคือจิริเมธ บุตรชายของเกริกเกียรติไม่พอใจที่บิดาของตนให้เงินสนับสนุนแก่โครงการนี้ทุกเดือน เขาจึงเข้ามาดูแลโครงการนี้เพื่อให้โครงการสามารถกินเงินให้แก่บิดาของเขาได้ ชายหนุ่มค่อยๆ เข้าใจความสำคัญและคุณค่าของโครงการ เขาพบว่าโครงการนี้ไม่ก้าวหน้าเพราะมีปัญหาเรื่องการตลาด จึงพยายามแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาโครงการจนกระทั่งสามารถทำได้สำเร็จ เนื้อหาแต่ละบทกล่าวถึงอุปสรรคที่ค่อยๆ ได้รับการแก้ไข และความก้าวหน้าที่ค่อยๆ มีเพิ่มมากขึ้น อีกสิ่งหนึ่งที่เพิ่มขึ้นเสมอก็คือความรู้สึกอึดอัดใจของจิริเมธที่ได้ทำโครงการนี้ ดังนั้นการเติมน้ำมันที่แกลลอนในแต่ละบท อาจตีความได้ทั้งสองประการ คือเป็นการเติมน้ำมันให้โครงการสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้เรื่อยๆ หรืออาจเป็นการเติมพลังงานลงในหัวใจของจิริเมธซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชาย เมื่อเขามีความซาบซึ้งในคุณค่า เขาก็มีกำลังใจที่จะคิดหาวิธีพัฒนาโครงการต่อไป

ส่วนบทส่งท้าย ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “ปิดฝ้าแกลลอน...รับความสุข” เป็นชื่อที่กระตุ้นให้เกิดความสงสัยว่าทำไมหลังจากเติมน้ำมันเสร็จแล้วจึงมีความสุข ผู้เขียนได้เฉลยเอาไว้ในตอนท้ายที่สุดว่านั่นเป็นความสุขที่เกิดจากการให้ ดังความว่า

และเมื่อถึงวันนั้นเขาเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เขากับคนในหมู่บ้านช่วยกันทำในวันนี้ จะมีคนอีกนับหลายสิบล้านชีวิตในวันข้างหน้าขอบคุณอย่างแน่นอน... ไม่ใช่การขอบคุณเขาหรือคนในเขากะหมอก! แต่เป็นการสำนึกในบุญคุณของพ่อ! ที่รัก เป็นห่วง และเสียสละเพื่อลูกๆ โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

เหมือนดังคำที่บิดาของเขาเคยพร่ำสอนอยู่เสมอมา จนทำให้วันนี้เขา
ประจักษ์แจ้งเห็นจริงว่า ในโลกนี้ยังมีคนที่ยอมเสียสละกายใจของตนเพื่อผู้อื่น
อยู่

แล้วรอยยิ้มแห่งความสุขของผู้ให้อีกคนหนึ่งก็ผุดขึ้น...

(หน้า ๔๖๔)

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อความในบทนี้น่าจะเป็นข้อคิดที่ว่า การทำโครงการนี้เป็นการ
สนับสนุน ส่งเสริมให้คนหันมาใช้พลังงานทดแทน ผู้ทำโครงการย่อมมีความสุขจากการได้เป็น
ผู้มอบสิ่งดีๆ ให้แก่ผู้อื่น เพราะการใช้น้ำมันไบโอดีเซลแทนน้ำมันดีเซลนั้นเป็นการใช้เชื้อเพลิงที่
ผลิตขึ้นเอง จึงไม่ต้องเป็นห่วงว่าในอนาคตข้างหน้าจะไม่มีน้ำมันใช้ นอกเหนือจากได้น้ำมันแล้ว
ผู้ใช้ยังได้รับความสุขเพิ่มขึ้น

จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อบทในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดี** นี้ชื่อแต่ละบทไม่ได้แสดง
ความหมายเฉพาะ แต่เป็นชื่อที่มีความเกี่ยวข้องกัน เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันมาโดยตลอด เริ่ม
ตั้งแต่เปิดฝา เทน้ำมัน ปิดฝา และรับความสุข หากนำชื่อบทมาเขียนต่อกันก็จะได้ประโยคหนึ่ง
ประโยค สิ่งที่ไม่ได้อยู่ในประโยคคือประธานของประโยค ผู้เขียนไม่ได้บอกว่าใครเป็นผู้เปิดฝาและ
เทน้ำมัน และไม่ได้บอกว่าใครเป็นผู้ได้รับความสุข ผู้อ่านอาจตีความจากอ่านบทนำว่าผู้เท
น้ำมันคือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้ริเริ่มเรื่อง
การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ทรงเป็นเจ้าของสิทธิบัตร “การใช้ น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมัน
เชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซล” และทรงเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใหญ่ม หรืออาจตีความได้ว่าผู้เท
น้ำมันคือผู้ใหญ่ม เพราะเขาเป็นผู้นำโครงการในหมู่บ้านเขากะหมอก แต่เมื่อเริ่มอ่านบทที่ ๑
จนถึงจบเรื่องจะพบว่าคนที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการพัฒนาโครงการนี้คือจิมเมซซึ่งเป็นตัวละคร
เอกฝ่ายชาย เขาจึงเป็น “ผู้ให้” อีกคนหนึ่ง แต่ตัวเขาเองก็ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชซึ่งทรงเป็น “ผู้ให้” ที่ยิ่งใหญ่กว่าตัวเขามาก
ดังนั้นการตั้งชื่อบทในนวนิยายเรื่องนี้จึงจัดเป็นกลวิธีในการเกิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

เรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง

นวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒๔ บท มีบทนำ ๑ บท และบทส่ง
ท้าย ๑ บท

ในส่วนบทนำ ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “คอนเสิร์ตเริ่มบรรเลง...” เมื่ออ่านชื่อบท ผู้อ่านอาจคิด
ว่าผู้เขียนกำลังเกริ่นนำเข้าสู่การแสดงคอนเสิร์ตที่ใดที่หนึ่ง อาจเป็นการแสดงที่ตัวละครเอกฝ่าย

ชายหรือตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือมีบทบาท โดยผู้เขียนอาจสร้างสถานการณ์ให้ เหมือนกับผู้อ่านเป็นผู้ชมที่กำลังนั่งชมการแสดงคอนเสิร์ตอยู่ นับเป็นศิลปะในการเขียนอย่างหนึ่ง เมื่อได้อ่านเนื้อหา จะพบว่าในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงบทเพลงจริงๆ นั่นคือบทเพลงพระราช นิพนธ์โกสัรัมย์

“ได้ยินเสียงแหวดดังแผ่วมาแต่ไกล ไกล ชุ่มชื่นฤทัยหวานใจจะปาน
ฟังเสียงบรรเลง ขับเพลงประสาน จากทิพย์วิมาน ประทานกล่อมใจ...”

เสียงเพลงหวานละมุนคลอเคล้าท่วงทำนองดนตรีตามจังหวะจากทึบ
เพลงซັก (Accordion) ดังขึ้นในยามรุ่งสางของเช้าวันอาทิตย์ ณ หน้าบ้าน
ทาวน์เฮาส์หลังเล็ก แสงเรืองรองตรงเส้นขอบฟ้าเริ่มแย้มทักทายวันใหม่

ชายวัยกลางคน หน้าตาอบอุ่นและใจดี หันยิ้มให้บุตรสาววัยห้าขวบที่
มักตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อปีนขึ้นเก้าอี้มานั่งข้างๆ บิดาพร้อมฟังเพลงโปรดที่บิดาชอบ
ร้องและเล่นในยามว่างของทุกวัน

(หน้า ๗)

จะเห็นได้ว่าสถานที่ในบทนำไม่ใช่เวทีแสดงคอนเสิร์ต แต่เป็นที่ทาวน์เฮาส์หลังหนึ่ง
เสียงเพลงนั้นไม่ใช่เสียงของนักร้องหรือนักดนตรีบนเวที แต่เป็นเสียงจากทึบเพลงซັกของผู้ชาย
คนหนึ่งซึ่งบรรเลงให้บุตรสาวฟัง หลังจากนั้นเขาได้สนทนากับบุตรสาวเรื่องความหมายของชื่อ
ของเธอ ชื่อของเธอคือโกสัรัมย์ เขาตั้งให้เธอตามชื่อบทเพลงพระราชนิพนธ์โกสัรัมย์ และม
ีความหมายเดียวกับบทเพลง คือต้องการให้เธอเป็นความหวังและความสุขของทุกคนดังเช่นบท
เพลงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานให้แก่คนไทยทุกคน
ดังนั้น เนื้อหาในบทนำจึงไม่ใช่การแสดงคอนเสิร์ตเพลงพระราชนิพนธ์ แต่เป็นการเกริ่นถึง
เด็กหญิงคนหนึ่งที่มีชื่อเดียวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์ เป็นการบอกเป็นนัยให้ผู้อ่านรู้ว่าเนื้อหา
บทต่อไปจะเป็นเรื่องราวส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งชื่อโกสัรัมย์ ผู้เขียนเปรียบชีวิตน้อยๆ
ที่เพิ่งเริ่มต้นกับคอนเสิร์ตที่เพิ่งเริ่มบรรเลง ส่วนบทเพลงต่างๆ ที่จะบรรเลงต่อไปก็คือเรื่องราว
ต่างๆ ที่เธอต้องเผชิญในชีวิตนั่นเอง อีกทั้งชีวิตของเธอยังเกี่ยวข้องกับบทเพลงพระราชนิพนธ์
อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นชื่อบทนำนี้จึงเป็นการใช้คำเปรียบเทียบที่ชาญฉลาดและเหมาะสมกับเนื้อหา มี
ความหมายตรงตามที่ต้องการนำเสนอ และใช้คำเปรียบเทียบอย่างมีศิลปะ

ตั้งแต่บทที่ ๑ ถึงบทที่ ๒๔ ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “บทเพลงที่ ๑, บทเพลงที่ ๒, บทเพลงที่
๓,..., บทเพลงที่ ๒๔” เป็นชื่อบทที่มีความหมายต่อเนื่องมาจากบทนำ กล่าวคือเมื่อเปิดคอนเสิร์ต

แล้วก็ตามด้วยการบรรเลงบทเพลงแรก และบทเพลงต่อมาอีกหลายบทเพลง ผู้เขียนได้ระบุชื่อบทเพลงเอาไว้ด้วย เป็นบทเพลงพระราชนิพนธ์ทั้ง ๒๔ บทเพลง (ดูภาคผนวก) โดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีเนื้อเพลงบางส่วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑) บทเพลงที่ ๑

ในดวงใจนิรันดร์

อยากลิ้มลิ้มรักลิ้มมิลง กลับพะวงหลงเพื่อเงา

เปรียบปานเพลิงรักกรมชุมเส้า เปลี่ยวเปล่าร้าวรอน

บทเพลงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเจ็บปวดที่เกิดจากความรัก ส่วนเนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงสิ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายว่าถึงแม้จะมีคนรักแล้วก็ยังลิ้มไถ่รู้งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงไม่ได้ เขายังรักเธออยู่และคิดถึงเธอเสมอ ดังนั้นจึงรู้สึกเจ็บปวด เนื้อหาในบทนี้นับว่าสอดคล้องกับเนื้อเพลงในชื่อบท

๒) บทเพลงที่ ๑๖

ดวงใจกับความรัก

คำคืนนภาดาวพราว ประกายแสงดาวพราวตา

ฉายเรียงเคียงแสงดวงจันทร์รา เพลินชมแสงพรายนภาเห็นดวงคาราล้อมจันทร์

บทเพลงนี้บรรยายถึงบรรยากาศยามคำคืนที่มีดวงจันทร์และดวงดาวสวยงาม ส่วนเนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงความสุขสมหวังของตัวละครประกอบสองตัว คือสร้อยแสงแหกับอารตี อารตีเคยเปรียบเทียบกับสร้อยแสงแหเหมือนกับดวงจันทร์ ดังนั้นบรรยากาศในบทเพลงจึงสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกมีความสุขเพราะสมหวังในความรักของสร้อยแสงแห

๓) บทเพลงที่ ๒๓

I Never Dream

I Never Dream that I will ever find you.

I Never Dream my dreams will ever come true.

บทเพลงนี้กล่าวถึงความฝันที่เป็นจริง ในบทนี้ไถ่รู้งตกลงแต่งงานกับสิ่งซึ่ง ทั้งยังได้รับทุนจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และการวิจัยออสเตรีย ให้ไปฝึกอบรมด้านดุริยางคศิลป์ที่ University of Music and Performing Arts Vienna เป็นเวลาเก้าเดือน หญิงสาวสมหวังทั้งเรื่องชีวิตคู่และชีวิต

การทำงาน ทั้งสองเรื่องล้วนเป็นสิ่งที่คุณเคยหวัง แต่ไม่คิดว่าจะกลายเป็นความจริง บทเพลงนี้จึงเป็นอีกบทเพลงหนึ่งซึ่งผู้เขียนเลือกมาใช้ได้เหมาะสมอย่างยิ่ง

จากตัวอย่างชื่อบทและเนื้อหาในบทข้างต้น แสดงให้เห็นว่าชื่อบทซึ่งประกอบด้วยชื่อเพลงและเนื้อเพลงบางท่อนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแนวทางให้ผู้อ่านสามารถคาดเดารมณณ์ของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในเรื่องได้ นับเป็นความสนุกสนานเร้าใจอย่างหนึ่ง หากเปรียบเทียบการอ่านนิยายเป็นการชมภาพยนตร์ ก็คล้ายกับการได้ชมภาพยนตร์ที่มีเพลงประกอบ ผู้อ่านที่มีจินตนาการจะได้รับสุนทรียภาพจากทางตา ทางใจ และทางหูไปพร้อมๆ กัน เป็นการช่วยเพิ่มประสาทสัมผัสในการรับความรื่นรมย์ เนื้อเพลงและเนื้อหานั้นเชื่อมโยงกันทั้ง ๒๔ บท นับว่าผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเลือกสรรเพลงมาทำให้อ่านรู้สึกมีอารมณ์ร่วม ขณะเดียวกันก็เป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับชื่อเพลงและเนื้อหาของบทเพลงพระราชนิพนธ์ต่างๆ เป็นการสอดแทรกเอาไว้อย่างมีความหมาย ได้ประโยชน์ เป็นการเผยแพร่บทเพลงพระราชนิพนธ์อีกทางหนึ่งโดยไม่ทำให้อ่านรู้สึกว่าเป็นการให้ความรู้อย่างยัดเยียด ทั้งยังอาจทำให้อ่านสนใจไปหาความรู้เกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมเมื่ออ่านจบ เพราะเนื้อเพลงและเนื้อหาส่งเสริมกัน กลมกลืนกันเป็นอย่างดี

ลักษณะที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือมีทั้งชื่อเพลงภาษาไทยและชื่อเพลงภาษาอังกฤษ ในจำนวน ๒๔ บทนั้นเป็นเพลงภาษาไทย ๑๔ เพลง และเป็นเพลงภาษาอังกฤษ ๑๐ เพลง ทั้งที่เพลงภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องภาษาไทยด้วย แต่ผู้เขียนเลือกใช้เนื้อเพลงที่เป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเพราะเนื้อเพลงภาษาอังกฤษสามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้ดีซึ่งกว่า เหมาะสมกับเนื้อเรื่องมากกว่า หรืออาจเป็นเพราะผู้เขียนต้องการให้มีทั้งเนื้อเพลงภาษาไทยและเนื้อเพลงภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อความเป็นนัยว่าดนตรีคือภาษาสากลและบทเพลงพระราชนิพนธ์ก็เป็นบทเพลงที่มีความเป็นสากล มีความทันสมัย

ส่วนบทส่งท้าย ผู้เขียนตั้งชื่อบทว่า “ปิดฉากคอนเสิร์ต...” เป็นชื่อที่เหมาะสมกลมกลืนกับชื่อบทหน้าและชื่อบทต่างๆ เป็นอย่างดี เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงการแสดงดนตรีจริงๆ กล่าวคือใกล้รุ่งมีโอกาสได้แสดงดนตรีในงานกาลาดินเนอร์การกุศล โครงการเพลงพระราชนิพนธ์ เป็นการแสดงหน้าที่นั่งโดยนารายได้ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล หอสมุดและเพื่อนๆ ได้บรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์สามเพลง หนึ่งในนั้นคือบทเพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง ประโยคที่ว่า “ปิดฉากคอนเสิร์ต” อาจหมายถึงการปิดการแสดงดนตรี โครงการเพลงพระราชนิพนธ์ หรืออาจหมายถึงการจบเรื่องราวในชีวิตของใกล้รุ่งก็ได้ เป็นประโยคที่มีความหมายสองนัย เช่นเดียวกับชื่อบทหน้าแต่ไม่ว่าจะเป็นความหมายใดก็ล้วนแต่เป็นการจบอย่างมีความสุขทั้งสิ้น

ผู้ศึกษาพบว่า การตั้งชื่อบทในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง นี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับการตั้งชื่อบทในนวนิยายเรื่อง ไตรัมไบภักดี กล่าวคือ ชื่อบทแต่ละบทไม่ได้แสดงความหมายเฉพาะ แต่เป็นชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน และต่อเนื่องกันมา โดยตลอดตั้งแต่เริ่มบรรเลงคอนเสิร์ต บรรเลงบทเพลงที่ ๑ บทเพลงที่ ๒ บทเพลงที่ ๓ ไปจนกระทั่งปิดคอนเสิร์ต คอนเสิร์ตดังกล่าวไม่ได้บรรเลงอยู่ในสถานที่ใดหรืองานใดงานหนึ่ง แต่บรรเลงอยู่ในชีวิตของไกล่รุ่งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง

จะเห็นได้ว่าชื่อบทในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง นี้ น่าสนใจมาก เพราะเป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านนวนิยายรู้สึกเหมือนกับได้เข้าไปชมการแสดงดนตรีแห่งหนึ่ง เรื่องราวของตัวละครเปรียบเสมือนกับบทเพลงที่บรรเลงอย่างต่อเนื่องเพลงแล้วเพลงเล่าจนกระทั่งจบการแสดง เนื้อหาในบทเพลงสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่อง แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพในด้านการทรงพระราชนิพนธ์เพลงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่าพระองค์มีพระปรีชาสามารถในการทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงได้มากมายและหลากหลาย ทั้งในด้านความหมายและด้านอารมณ์ อีกทั้งยังเป็นบทเพลงที่เปี่ยมด้วยความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ สามารถนำไปเปรียบเทียบกับชีวิตของมนุษย์ได้ในทุกช่วงทุกตอน นอกจากนี้ เนื้อหาในบทเพลงยังเปี่ยมด้วยคุณค่าในด้านการเข้าใจชีวิตของมนุษย์และแฝงด้วยการให้กำลังใจ ดังนั้น การตั้งชื่อบทในนวนิยายเรื่องนี้จึงเป็นกลวิธีหนึ่งในการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จากการวิเคราะห์ชื่อบทในนวนิยายเรื่อง ไตรัมไบภักดี และเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง สามารถสรุปได้ว่า การตั้งชื่อบทให้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับแนวพระราชดำริเป็นกลวิธีในการเกิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

๒.๑.๓ การตั้งชื่อตัวละคร

ชื่อตัวละครเป็นชื่อที่ถูกกล่าวถึงบ่อยที่สุดในเรื่อง ผู้ศึกษาพบว่าชื่อตัวละครหลายตัวในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นชื่อที่สัมพันธ์กับการเกิดพระเกียรติ ชื่อตัวละครเหล่านั้น ได้แก่ ทิวเมฆ รวงข้าว ออมสิน การดี และไกล่รุ่ง

ทิวเมฆ

ทิวเมฆเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ “ทิวเมฆ” คือ ก้อนเมฆที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นแนว ผู้ศึกษาสันนิษฐานว่าผู้เขียนคงจะตั้งใจให้ทิวเมฆนี้หมายถึง เมฆฝน

เพราะนวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ เป็นนวนิยายที่ผู้เขียนตั้งใจจะเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับโครงการฝนหลวง นอกจากจะตั้งชื่อของตัวละครเอกฝ่ายชายให้เกี่ยวกับฝนแล้ว ผู้เขียนยังเขียนให้เขาประกอบอาชีพเป็นนักบินของสำนักงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นผู้ทำให้เกิดฝน ทั้งโดยชื่อ และโดยอาชีพ สายฝนในเรื่องเป็นสิ่งที่ดีลงมาเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน และจุดประกายความคิดให้แก่รวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง ทำให้เธอสามารถหาวิธีทำความดีเพื่อลบล้างความผิดได้ ทิวเมฆเองก็เช่นกัน ชายหนุ่มเป็นคนมีจิตอาสาฝนที่เกิดจากตัวเขาคือน้ำใจ เขามีใจอยากช่วยเหลือผู้อื่นจึงมาเป็นนักบินฝนหลวง ทิวเมฆเป็นผู้ให้น้ำใจของเขาทำให้ “รวงข้าว” รู้สึกสดชื่น รู้สึกว่ามีที่พึ่ง และสามารถเจริญเติบโตขึ้นมาได้ตลอดจนประสบความสำเร็จอย่างงดงาม เมื่อพิจารณาจากเหตุผลข้างต้น จะเห็นว่าชื่อ “ทิวเมฆ” เป็นชื่อที่ผู้เขียนตั้งใจคิดขึ้นเพื่อให้มีความหมายโดยนัย สู่ถึงอาชีพของเจ้าของชื่อ อุปนิสัยใจคอ บทบาทในเรื่อง รวมทั้งเกี่ยวข้องกับ โครงการในพระราชดำริที่ต้องการนำเสนอ

รวงข้าว

รวงข้าวเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ “รวงข้าว” คือ ข้าวที่งอกออกมาเป็นรวง ข้าวเป็นพืชที่ต้องการดินดีและน้ำมาก จึงจะสามารถเจริญงอกงามได้ เงื่อนใจเช่นนี้ตรงกับสภาวะของรวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่องนี้ กล่าวคือแม้ว่าเธอจะจากบ้านไอนินมาโดยไม่คิดจะกลับไปอีก แต่ก็ยังคิดถึงอยู่เสมอและตัดสินใจกลับไปแก้ไขอดีตที่ผิดพลาด ทำความดีลบล้างความผิดด้วยการช่วยเหลือชาวบ้านในหมู่บ้าน หญิงสาวพบว่าเธอมีความสุขเมื่ออยู่ที่นั่น และความตั้งใจที่จะช่วยเหลือชาวบ้านของเธอก็สัมฤทธิ์ผลเมื่อได้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงมีต่อชาวบ้านในพื้นที่แห้งแล้ง รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจจากทิวเมฆ บ้านไอนินเปรียบเสมือนดินที่เหมาะสมแก่การปลูกข้าว ส่วนฝนหลวงและทิวเมฆก็เปรียบเสมือนฝนที่ให้มีปริมาณน้ำอย่างเพียงพอ ทำให้รวงข้าวอย่างเธอเจริญงอกงามขึ้นมาได้ เมื่อพิจารณาจากความหมายเปรียบเทียบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าชื่อ “รวงข้าว” เป็นชื่อที่ผู้เขียนตั้งใจขึ้นมาอย่างตั้งใจ เป็นชื่อที่สะท้อนสภาพชีวิตและจิตใจ สะท้อนความต้องการของตัวละครตัวนี้ออกมาได้อย่างถูกต้อง ลงตัว ทั้งยังเป็นชื่อที่สัมพันธ์กับการเกิดพระเกียรติอีกด้วย

อมสิน

อมสินเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก “อมสิน” หมายถึง การประหยัดทรัพย์ ความหมายของชื่อตัวละครสอดคล้องกับแก่นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ นั่น

คือ การประหยัด อดออมและการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงจะทำให้ชีวิตมีความสุข ในตอนต้นของเรื่อง ชื่อของตัวละครมีความหมายตรงกันข้ามกับพฤติกรรมของตัวละคร เพราะหญิงสาวเป็นคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้เงินเกินตัวจนกระทั่งเป็นหนี้บัตรเครดิต ภายหลังเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวจึงสามารถปรับเปลี่ยนอุปนิสัยของตนได้ กลายเป็นคนที่เห็นคุณค่าของการออมและมีความสุขกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริสมกับความหมายของชื่อ ดังนั้นชื่อ “อมสิน” จึงเป็นชื่อที่ผู้เขียนตั้งขึ้นมาเพื่อล้อเลียนพฤติกรรมการใช้เงินที่ตรงกันข้ามกับความหมายของชื่อในเบื้องต้น และนับว่าเป็นชื่อที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของเธอเป็นอย่างยิ่งในท้ายที่สุด อีกทั้งยังเป็นชื่อที่สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

การดี

การดีเป็นตัวละครฝ่ายดีในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก คำว่า “การดี” หมายถึง งานที่ดี การดีเป็นเกษตรกร งานที่ดีนั้นจึงหมายถึงอาชีพเกษตรกรรม เขาเลือกประกอบอาชีพนี้ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความสุขในการประกอบอาชีพ เพราะเขายึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้อื่นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ดังเช่นที่เขาได้ให้คำแนะนำแก่อมสินซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่อง จนทำให้หญิงสาวสามารถปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองได้และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ชื่อ “การดี” จึงเป็นชื่อที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้อย่างชัดเจน

ไกล่รุ่ง

ไกล่รุ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง คำว่า “ไกล่รุ่ง” หมายถึง ไกล่จะเช้าแล้ว บิดาของไกล่รุ่งบอกแก่เธอตั้งแต่เด็กๆ ว่าชื่อของเธอมีความหมายว่า ความหวังและความสุขของทุกคน และหญิงสาวก็เป็นเช่นนั้นจริง ไกล่รุ่งมักช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนอยู่เสมอ เธอเป็นความหวังของครอบครัว เป็นความหวังของน้องสาวของสิงขรที่พิการทางการได้ยิน เป็นความหวังของป้าข้างบ้านที่ต้องการตามหาคนรัก สิงขรเองก็หวังว่าเธอจะรักเขา แม้แต่ตัวเธอก็เป็นคนที่มีความหวังอยู่เสมอ ชื่อ “ไกล่รุ่ง” จึงเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นมาได้เหมาะสมกับชีวิตของเธอเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ชื่อ ไกล่รุ่ง ยังพ้องกับชื่อเพลงพระราชนิพนธ์อีกด้วย ทำให้คิดว่าผู้เขียนอาจต้องการถ่ายทอดความหมายของบทเพลงนี้ออกมาอย่างเป็นรูปธรรม

โดยผ่านการกระทำของตัวเอง กล่าวคือ ไกล่รุ่งเป็นความหวังของทุกคน บทเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งก็เป็นความหวังของทุกคนเช่นกัน

จากการวิเคราะห์การตั้งชื่อตัวละครในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จะเห็นได้ว่า ชื่อตัวละครในนวนิยายบางเรื่องมีความหมายเกี่ยวข้องเป็นชุดเดียวกัน เช่น เรื่อง **โนม่านเมฆ** ตัวละครเอกฝ่ายชายชื่อ ทิวเมฆ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงชื่อ รวงข้าว ชื่อตัวละครหลายตัวเป็นชื่อที่มีความหมายสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวพระราชดำริที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ตัวละครดังกล่าวดำเนินรอยตามแนวพระราชดำรินี้ในด้านนั้นๆ เป็นผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและประสบความสำเร็จกับความสุข ดังนั้นการตั้งชื่อตัวละครจึงจัดเป็นกลวิธีการเทศพระเกียรติอีกวิธีหนึ่ง

๒.๒ การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญในนวนิยาย ช่วยเร้าความสนใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านใคร่รู้และติดตามเรื่องราวต่อไป

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าการเปิดเรื่องที่สัมพันธ์กับการเทศพระเกียรติมี ๓ วิธี คือ การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัส การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ และการเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๒.๒.๑ การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัส

การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัสปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกัลป์** นวนิยายเรื่องนี้เปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับเรื่องการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ดังนี้

‘เราทำแล้วก็หมายความว่าเราไม่เดือดร้อนถึงเวลาเราอายุร้อยสิบแปด ถ้าอย่างไรเราก็ใช้น้ำมันปาล์มของเราเอง คนอื่นอาจจะไม่ได้ คนอื่นอาจจะไม่มี แต่เรามี เพราะเราขนขวายหาวิธีที่จะทำเชื้อเพลิงทดแทนได้ ถ้าไม่ได้ทำเชื้อเพลิงทดแทน เราก็เดือดร้อนแล้วก็เป็นห่วง แต่เราไม่ต้องเป็นห่วง ถ้าคนอื่นเขาไม่ทำ เขาอาจจะไม่มีน้ำมันไบโอดีเซลใช้ แต่เรามี เราคือข้าพเจ้าทำเอง...’

ผู้ใหญ่ชม แก้วกำเนิด แห่งหมู่บ้านเขากะหมอก ขึ้นมองพระบรมฉายาลักษณ์บนใหญ่บนผนังบ้านด้วยแววตาเทิดทูน เมื่อหวนระลึกไปถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช...

(หน้า ๗)

นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบักดี** เป็นนวนิยายที่สอดแทรกการเทิดพระเกียรติเกี่ยวกับการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ดังนั้นการเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัสเกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซลจึงเป็นการเกริ่นนำให้ผู้อ่านได้รู้ว่านวนิยายเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายในการเทิดพระเกียรติด้านใด อีกทั้งยังเป็นการปูพื้นความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านด้วยว่าน้ำมันไบโอดีเซลเป็นพลังงานทดแทนชนิดหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงคิดค้นขึ้นด้วยพระองค์เอง เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ และแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์ของพระองค์ การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงพระราชดำรัสจึงเป็นกลวิธีในการเทิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

๒.๒.๒ การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ

การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเนื้อความในจดหมายที่ตัวละครเอกฝ่ายชายกำลังจะนำไปส่งที่ไปรษณีย์ในตัวเมือง ดังนี้

๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๐

กราบเท้าพ่อที่เคารพรัก

ก่อนอื่นผมต้องขอโทษพ่อด้วยนะครับที่เพิ่งส่งข่าวถึงพ่อทั้งที่ผมมาถึงเชียงดาวได้เกือบอาทิตย์แล้ว ที่นี้ผมได้รู้จักกับอินท ผู้ช่วยคนสนิทของผมหลายวันก่อนอินทเพิ่งพาผมเข้าไปสำรวจในป่า ผืนป่าที่เชียงดาวยังอุดมสมบูรณ์อยู่มากครับ ถึงแม้จะมีบางส่วนถูกทำลายไป แต่นับจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งโครงการเกษตรที่สูงเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวเขา การบุกกรุกแผ้วถางป่าก็ลดน้อยลงไปมาก

อินทเล่าให้ผมฟังว่าหัวหน้าหน่วยคนก่อนๆ อยู่ได้ไม่ถึงครึ่งปีก็ย้ายหนีกันไปหมด ส่วนใหญ่ล้วนหวั่นเกรงต่ออำนาจมืด แต่พ่อไม่ต้องห่วงผมนะครับ ผมจะทำงานด้วยความมุ่งมั่น ชื่อสัตย์สุจริต ให้สมกับที่ผมได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่อันทรงเกียรตินี้ ผมขอสัญญาด้วยเกียรติของหัวหน้าหน่วยพิทักษ์

ป่าคนใหม่ว่าจะไม่ทำให้นามสกุลอภิราห์ต้องเสื่อมเสีย หรือทำให้พ่อต้อง
ผิดหวังแน่นอนครับ

สุดท้ายนี้ ฝากความคิดถึงถึงยายสาด้วยนะครับ

ด้วยรักและคิดถึงครับพ่อ

อคิน

(หน้า ๗ - ๘)

จะเห็นได้ว่าเนื้อความในจดหมายกล่าวถึงโครงการเกษตรที่สูงที่พระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวเขา ส่งผล
ให้การตัดไม้ทำลายป่าลดน้อยลง และทำให้ผืนป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเขียงดวยังอุดมสมบูรณ์
อยู่มาก การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ โดยให้ตัวละครเอกฝ่ายชายเขียน
เอาไว้ในจดหมายถึงบิดาเช่นนี้ จึงเป็นกลวิธีในการเทิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง

๒.๒.๓ การเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์

การเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกลรุ่ง ผู้เขียนเปิด
เรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ไกลรุ่ง ดังนี้

“ได้ยินเสียงแว่วดังแผ่วมาแต่ไกล ไกล ชุ่มชื่นฤดูหวานใจจะปาน
ฟังเสียงบรรเลง ขับเพลงประสาน จากทิพย์วิมาน ประทานกล่อมใจ...”

เสียงเพลงหวานละมุนคลอเคล้าท่วงทำนองดนตรีตามจังหวะจากหีบ
เพลงซัก (Accordion) ดังขึ้นในยามรุ่งสางของเช้าวันอาทิตย์ ณ หน้าบ้าน
ทาวนเฮาส์หลังเล็ก แสงเรืองรองตรงเส้นขอบฟ้าเริ่มแย้มทักทายวันใหม่

ชายวัยกลางคน หน้าตาอบอุ่นและใจดี หันยิ้มให้บุตรสาววัยห้าขวบที่
มักตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อปีนขึ้นเก้าอี้มานั่งข้างๆ บิดาพร้อมฟังเพลงโปรดที่บิดาชอบ
ร้องและเล่นในยามว่างของทุกวัน

.....

“เพลงเมื่อกี้ชื่ออะไรลูก” บิดาถามเมื่อเล่นเพลงเดิมจบเป็นรอบที่สอง

“ไกลรุ่งค่ะ”

“ไกลรุ่งแปลว่าอะไรเอ่ย”

.....

“แปลว่าความหวัง ความสุขของทุกคน” เด็กน้อยตอบเสียงแจ่มแจ้ง
 บิดายิ้มพึงพอใจระคนเอ็นดู วางหีบเพลงชักคู่ใจตรงข้างกาย และชวน
 บุตรสาวมานั่งตัก “เก่งมากครับ ลูกสาวของพ่อจะเป็นตัวแทนแห่งความหวัง
 และความสุขของพ่อและทุกคน เหมือนบทเพลงนี้ของในหลวงที่พระองค์ท่าน
 ได้ทรงประทานให้แก่คนไทยทุกคน”

เด็กน้อยละความสนใจจากหีบเพลงชักที่วางอยู่ใกล้ตัวทันที เพื่อหัน
 บอกกับบิดาด้วยรอยยิ้มสดใส “หนูรักในหลวงค่ะ”

(หน้า ๗ – ๘)

การเปิดเรื่องข้างต้นเป็นการเปิดเรื่องให้ผู้เขียนตั้งใจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของชื่อ
 บทเพลงพระราชนิพนธ์ และความหมายของชื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิง ซึ่งมีความหมายเดียวกัน นั่น
 คือความหวังและความสุขของทุกคน บรรยายกาศยามเช้าในการเปิดเรื่องสอดคล้องกับชื่อเรื่องและ
 เนื้อหาในบทเพลงที่ตัดตอนมาเป็นอย่างดี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนนี้เป็นเหตุการณ์ครั้งอดีต การ
 เปิดเรื่องเช่นนี้จึงเป็นการเปิดเรื่องที่อธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างดียิ่งว่าใกล้รุ่งเดิบ โทมมาอย่างไร
 เหตุใดหญิงสาวจึงมีความผูกพันกับบทเพลงพระราชนิพนธ์อย่างลึกซึ้ง ขณะเดียวกันผู้อ่านก็จะ
 มองเห็นถึงความศรัทธาที่ตัวละครมีต่อบทเพลงพระราชนิพนธ์และเห็นว่าตัวละครรู้สึกซาบซึ้ง
 และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีต่อ
 ประชาชนชาวไทย

จะเห็นได้ว่าการเปิดเรื่องทั้ง ๓ วิธี เป็นการเปิดเรื่องที่สอดคล้องสัมพันธ์กับแนว
 พระราชดำริที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้เขียนที่ต้องการเกริ่นนำให้
 ผู้อ่านได้รู้ว่าเรื่องราวที่จะกล่าวถึงต่อไปในเนื้อเรื่อนั้นมุ่งเทิดทูนพระปรีชาสามารถของ
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในด้านใด การบรรยายว่าตัวละครสำคัญในเรื่อง
 รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์มากเพียงใดนั้นคล้ายกับบทประณามพจน์ในการ
 แต่งบทร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ คือกล่าวเทิดทูนบูชาพระมหากษัตริย์ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อเรื่อง
 นั่นเอง

๒.๓ การปิดเรื่อง

การปิดเรื่องเป็นส่วนที่อยู่ท้ายสุดของเนื้อเรื่อง เป็นการสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดใน
 เรื่อง อาจเป็นส่วนที่ไม่ยาวมากนัก แต่เป็นส่วนที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ผู้ศึกษาพบว่า การปิดเรื่องที่สัมพันธ์กับการเกิดพระเกียรติ คือ การปิดเรื่องด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณ การปิดเรื่องในลักษณะนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดี นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ และนวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดี ผู้เขียนปิดเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครเอกฝ่ายชายว่าได้ตัดสินใจขอแต่งงานกับตัวละครเอกฝ่ายหญิง ส่วนสุดท้ายผู้เขียนบรรยายความคิดของตัวละครเอกฝ่ายชายเอาไว้ว่าเขาจะตั้งใจพัฒนาโครงการไบโอดีเซลของหมู่บ้านต่อไปเพราะสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

สิ่งที่เขาจะทำให้ดีที่สุดตอนนี้ก็คือ การสร้างครอบครัวของเขากับเธอให้มั่นคงเสียก่อน

หลังจากนั้นเขาจะทุ่มเทแรงกายแรงใจพัฒนาโครงการนี้ให้ก้าวไกลเป็นที่รู้จัก มีรากฐานมั่นคงแข็งแรงสืบต่อไปอีกนานเท่านาน ชนรุ่นหลังจะได้เรียนรู้และสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำริค้นคว้าวิธีการสร้างพลังงานทดแทน เพื่อให้เราชาวไทยยังมีพลังงานเชื่อเพลิงเอาไว้ใช้ ไม่ต้องเดือดร้อน แม้ในยามที่เข้าสู่ยุคน้ำมันขาดแคลน ถึงแม้พวกเขาจะต้องฟันฝ่าอุปสรรคอีกมากมายสักแค่ไหน เขาก็จะท้อถอยไม่ได้!

และเมื่อถึงวันนั้นเขาเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เขากับคนในหมู่บ้านช่วยกันทำในวันนี้จะมีคนอีกนับหลายสิบล้านชีวิตในวันข้างหน้าขอบคุณอย่างแน่นอน... ไม่ใช่การขอบคุณเขาหรือคนในเขาจะหมอก! แต่เป็นการสำนึกในบุญคุณของพ่อ! ที่รัก เป็นห่วง และเสียสละเพื่อลูกๆ โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

เหมือนดังคำที่บิดาของเขาเคยพร่ำสอนอยู่เสมอมา จนทำให้วันนี้เขาประจักษ์แจ้งเห็นจริงว่า ในโลกนี้ยังมีคนที่ยอมเสียสละกายใจของตนเพื่อผู้อื่นอยู่

แล้วรอยยิ้มแห่งความสุขของผู้ให้อีกคนหนึ่งก็ผุดขึ้น...

(หน้า ๔๖๒ - ๔๖๔)

เรื่อง ในม่านเมฆ ผู้เขียนปิดท้ายด้วยการกล่าวถึงตัวละครเอกฝ่ายชายและตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งกล่าวรำลាក់ก่อนที่ตัวละครเอกฝ่ายชายจะต้องไปทำงานในฐานะนักบินฝนหลวง ส่วนสุดท้ายผู้เขียนนำเนื้อเพลงพระราชนิพนธ์มาใส่ไว้ ดังความว่า

รวงข้าวได้แต่ยืนตัวแข็ง ร้อนชานไปทั้งใบหน้า เมื่อทิวเมฆโบกมือวิ่ง
กลับไปยังลานจอดเครื่องบินอย่างอารมณ์ดี หล่อนมองตามไป และอีกไม่นาน
เครื่องบินทั้งสามลำก็จะขึ้นบินอีกครั้งเพื่อโจมตีก้อนเมฆที่เพิ่งขึ้นไปก่อไว้

อีกไม่นาน สายฝนก็จะโปรยปรายลงมา หล่อเลี้ยงสรรพชีวิตที่รอคอย
สายน้ำแห่งชีวิต... ต้นไม้ ใบหญ้า ทุ่งนา ไร่นาของเกษตรกรจะงอกงาม
ปริมาณของน้ำในเขื่อนกับอ่างเก็บน้ำจะเพิ่มขึ้น ขณะที่ฝายชะลอน้ำที่ถูกสร้าง
ขึ้นจะช่วยเก็บความชุ่มชื้นจากน้ำฝนไว้เพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ผืนดิน
และป่าต้นน้ำต่อไป

ในหูหล่อนเหมือนจะได้ยินเสียงเพลงแว่วมากับสายลม... เพลงที่คุ้นหูมา
ตั้งแต่เด็ก ทว่าซาบซึ่งถึงความหมายชัดเจนจับหัวใจในวันนี้...

เมื่อลมฝนบนฟ้ามาแล้ว	ต้นไม้พลิ้วลู่กิ่งใบ
เหมือนจะเอนรากคลอนถอนไป	แต่เหล่าไม้ยังกลับงาม
พระพรหมท่านบันดาลให้ฝนหลัง	เพื่อประทั้งชีวิตมิทรา
น้ำทิพย์สาครเป็นสายพรายพลิ้วทิวงาม	ทั่วเขตคามชุ่มชารา
สาครเป็นสายพรายพลิ้วทิวทุ่ง	แดดทอรุ่งอร่ามตา
รู้เลื่อมลายพร่างพรายนภา	ยามเมื่อฝนมาแต่ไกล
พระพรหมช่วยอำนวยให้ชื่นฉ่ำ	จะนำดับความร้อนใจ
น้ำฝนหลังลงมาจกฟ้าแดนไกล	พืชพรรณไม้ชื่นยืนยง

(หน้า ๓๕๘ - ๓๕๙)

จะเห็นได้ว่าตัวละครเอกฝ่ายหญิงคิดคำนึงถึงประโยชน์มากมายที่ชาวบ้านและสิ่งมีชีวิต
อื่นๆ จะได้รับจากการทำฝนหลวงซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริ ซึ่งเป็นการคิดคำนึงถึงความ
ความรู้สึกซาบซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ผู้เขียนปิดท้ายด้วยการกล่าวถึงการจัดงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาเจ็ดรอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนสุดท้ายกล่าวถึงความรู้สึกส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่สำคัญในพระมหากฎมณเฑียรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

เหนือตัวเมืองเชียงใหม่คำคืนนี้มี โคมสีอำพันกำลังลอยละล่องขึ้นสู่ท้องฟ้า แม้ยังไม่ถึงเวลาที่ผู้จัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ จะให้สัญญาณในการถวายพระพร บรรดาผู้มาร่วมงานบางส่วนก็เริ่มทยอยปล่อยโคมกันบ้างแล้ว

.....

นับดาวกับอคินต่างจับมือกันเอาไว้ แล้วเงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้า มืออีกข้างหนึ่งจับมือหนูอินกับหนูจัน พยานรักตัวน้อยๆ ที่กำลังจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า

ช่วงเวลาที่โคมสีอำพันลอยละล่องขึ้นไปบนฟากฟ้า นับดาวหวานนึกถึงไร่แสงดาวที่บิดาของหล่อนตั้งชื่อตามความศรัทธาของท่าน ศรัทธาที่มีต่อผู้ให้ชีวิตใหม่แก่ครอบครัวหล่อน และใครต่อใครอีกมากมายบนผืนแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ไม่น่าแปลกใจเลยที่พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย เป็นแสงดาวกลางใจของพสกนิกรทุกคน ดังแสงประทีปในโคมที่กำลังลอยละล่องขึ้นสู่ฟ้าไกล

(หน้า ๒๕๒ - ๒๕๖)

นวนิยายเรื่อง **หัวใจไกลรุ่ง** ผู้เขียนปิดเรื่องโดยกล่าวถึงงานกาลาดินเนอร์การกุศลโครงการเพลงพระราชนิพนธ์เฉพาะพระพักตร์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีโอกาสได้ร่วมแสดงดนตรีในงานด้วย ส่วนสุดท้ายผู้เขียนบรรยายความรู้สึกของหญิงสาวที่มีต่อบทเพลงพระราชนิพนธ์ไกลรุ่งเอาไว้ ดังความว่า

หล่อนกับเพื่อนๆ มีโอกาสได้เล่นบทเพลงพระราชนิพนธ์ในแนวแจ๊สสามเพลง และหนึ่งในสามเพลงนั้นก็มิเพลงไกลรุ่งด้วย

บิดาเคยสอนหล่อนอยู่บ่อยครั้ง การจะร้องหรือเล่นดนตรีบทเพลงพระราชนิพนธ์ให้ไพเราะจับใจนั้น นักดนตรีหรือนักร้องจะต้องทำสิ่งนั้นด้วยหัวใจ และไม่ลืมที่จะน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

หญิงสาวเชื่อในคำสอนของบิดามาโดยตลอด และอดน้ำตาเร้นน้อยๆ ด้วยความสุขใจไม่ได้ ขณะแสดงดนตรีบนเวที

เมื่อบทเพลงใกล้รุ่ง คือ จุดเริ่มต้นแห่งความสุข ความหวัง และศรัทธา ในชีวิตของหล่อนกับครอบครัว

และหวังว่าบทเพลงพระราชนิพนธ์แห่งความหวังนี้จะนำแสงสว่างแห่งความสุขมาสู่คนไทยหลายๆ คนเฉกที่หล่อนได้ประสบมา

หัวใจทุกดวงจะได้สัมผัสความอัมเอนแจ่มใส ไม่ต่างจากแสงเรืองรอง ณ สูดปลายขอบฟ้าในยามใกล้รุ่ง...

(หน้า ๔๐๘)

จะเห็นได้ว่า การปิดเรื่องในนวนิยายทั้ง ๔ เรื่อง เป็นการปิดเรื่องด้วยความรู้สึกของตัวละครเอก กล่าวถึงความรู้สึกชื่นชมและยกย่องพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเปี่ยมด้วยความรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเขียนนวนิยายชุดนี้ขึ้นมา กล่าวคือ เพื่อให้เป็นนวนิยายรักโรแมนติกที่สอดแทรกการเทิดพระเกียรติเอาไว้นั่นเอง

จากการศึกษากลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สามารถสรุปได้ว่านวนิยายชุดนี้มีกลวิธีการในการเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ ๓ วิธี คือ การตั้งชื่อ การเปิดเรื่อง และการปิดเรื่อง การตั้งชื่อมี ๓ วิธี คือ การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อบท และการตั้งชื่อตัวละคร การเปิดเรื่องมี ๓ วิธี คือ การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัส การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ และการเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ ส่วนกลวิธีการในการเทิดพระเกียรติด้วยการปิดเรื่อง คือ ปิดเรื่องด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ

๓. กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่ามีกลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา ๒ วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมา และการใช้คำเปรียบเทียบบ้างมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑ การใช้คำตรงไปตรงมา

การใช้คำตรงไปตรงมา หมายถึง ผู้เขียนกล่าวขึ้นชมยกย่องพระอัจฉริยภาพหรือแสดงความรู้สึกรักซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างตรงไปตรงมา

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ปรากฏการเกิดพระเกียรติโดยใช้คำตรงไปตรงมา โดยแทรกไว้ในคำพูดของตัวละคร ความคิดของตัวละคร หรือแทรกไว้ในบทบรรยาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง **ไต้ร่มใบกอดี** ผู้ใหญ่ชมซึ่งเป็นบิดาของตัวละครเอกฝ่ายหญิง และเป็นผู้ริเริ่มโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในหมู่บ้านขึ้นระลึกถึงพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังความว่า

ผู้ใหญ่ชมแห่งบ้านเขากะหมอกสรรเสริญพระปรีชาชาญของพ่อหลวงเป็นยิ่งนัก พระองค์มีสายพระเนตรอันกว้างไกล ทรงคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำว่าการสร้างพลังงานทดแทนอย่างน้ำมันไบโอดีเซลขึ้นมาจะช่วยลดความลำบากให้แก่ลูกหลานของเรา...

ยิ่งคิดผู้ใหญ่ชมก็ยิ่งปลาบปลื้มและภาคภูมิใจในเส้นทางชีวิตที่ตนเลือกเดิน บำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สาธารณชน เพื่อตอบแทนบุญคุณของพระมหากษัตริย์ผู้ปกครองแผ่นดิน โดยธรรมที่เขาได้อาศัยไต้ร่มพระบารมี...

(หน้า ๘)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติอย่างตรงไปตรงมา เช่น พระปรีชาชาญ สายพระเนตรอันกว้างไกล ทรงคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ ปกครองแผ่นดิน โดยธรรม เป็นต้น ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่งในนวนิยายเรื่องเดียวกัน คือ ตอนที่ลิไลนาซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงคิดคำนึงถึงร้านค้าที่เธอภาคภูมิใจ ดังความว่า

หญิงสาวลากคนตัวสูงให้เดินตามอย่างรวดเร็ว เพราะปรารถนาจะเห็นในสิ่งที่เธอรอคอยมานาน... ‘ร้านเขากะหมอก’

ร้านที่เปี่ยมไปด้วยอุดมการณ์อันแรงกล้าของชาวบ้านที่ร่วมกันฟันฝ่า และชายหนุ่มซังกายที่ช่วยสานฝันของพวกเธอให้เป็นจริง

ร้านที่เจริญรอยตามแนวทางของพ่อหลวง...ซึ่งทรงรักใคร่ ห่วงใยปวงประชาทุกหมู่เหล่า

ร้านที่เธอจะทำหน้าที่เผยแพร่พระปริชาชาณูและพระอัจฉริยภาพของ
พระองค์ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก!

(หน้า ๓๘๓)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น ทรงรักใคร่
ห่วงใยประชาชนทุกหมู่เหล่า พระปริชาชาณู พระอัจฉริยภาพ เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** บิดาของรวงข้าวได้เขียนจดหมายถึงยายน้อยซึ่งเป็นยายของรวง
ข้าว เนื้อความในจดหมายกล่าวถึงพระมหากษัตริย์คุณอันใหญ่หลวงของพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง ดังความว่า

ผมได้เรียนรู้ว่าท่านมีพระอัจฉริยภาพมากจริงๆ ท่านอยู่สูงสุด แต่กลับ
ทรงทราบเรื่องดิน เรื่องน้ำ เรื่องอากาศ แม้แต่ก้อนเมฆของประเทศเราอย่าง
ลึกซึ้งที่สุด ท่านทรงอุทิศเวลาคิดค้นเรื่องที่จะแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร ชาวนา...
จะมีพระมหากษัตริย์ที่พระองค์ในโลกที่ทุ่มเทเวลาคิดเพื่อคนที่ถูกมองว่าอยู่
ล่างสุดของประเทศ ถ้าท่านมีเงินซื้ออะไรแจกก็ได้ ไม่ต้องอุทิศเวลาและหยาด
เหงื่อถึงเพียงนี้

(หน้า ๘๖)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น มีพระอัจฉริยภาพ
มาก ทรงอุทิศเวลา ทุ่มเทเวลาคิดเพื่อคนที่ถูกมองว่าอยู่ล่างสุดของประเทศ เป็นต้น ตัวอย่างอีก
ตัวอย่างหนึ่งในนวนิยายเรื่องเดียวกัน คือ ตอนที่รวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นนักบินฝน
หลวงออกปฏิบัติการทำฝนหลวง เธอจึงรู้สึกอัศจรรย์ใจและชื่นชม ดังความว่า

โดยธรรมชาติแล้ว เมฆเหล่านี้จะไม่ตกเป็นฝน แต่หล่อนรู้สึกทึ่ง เมื่อนึก
ถึงว่า ด้วยพระอัจฉริยภาพของในหลวงของเราเอง ทรงคิดค้นหาวิธีการทำให้
เมฆก่อตัว เติบ โตกลายเป็นเมฆฝน แล้วยังตกลงในพื้นที่ที่ต้องการได้อีกต่างหาก

(หน้า ๓๕๔)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น พระอัจฉริยภาพ
แล้วยังตกลงในพื้นที่ที่ต้องการได้อีกต่างหาก เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** นั้บดาวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงตั้งปณิธานว่าจะดำเนิน
รอยตามแนวพระราชดำริ ดังความว่า

สำคัญกว่านั้นคือหล่อนก็เป็นอีกคนหนึ่งที่ยากดำเนินรอยตามแนว
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปกป้องรักษาความอุดมสมบูรณ์
ของผืนป่าให้คงอยู่กับลูกหลานชาวไทยสืบไป รวมทั้งช่วยเหลือชาวไทยภูเขาให้
มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(หน้า ๗๑)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น ปกป้องรักษาความ
อุดมสมบูรณ์ของผืนป่า ช่วยเหลือชาวไทยภูเขาให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น แม้ว่าการกระทำ
ดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่นั้บดาวตั้งใจว่าจะปฏิบัติ แต่ก็เป็นการปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ จึง
หมายความว่า การกระทำทั้งสองประการนั้นย่อมเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ
พลอดุลยเดชได้ทรงปฏิบัติมาก่อน ตัวอย่างในนวนิยายเรื่องนี้ก็ตัวอย่างหนึ่ง คือ ตอนที่นั้บดาว
ระลึกถึงเรื่องราวในอดีตว่าบิดาของเธอเคยประกอบอาชีพเก็บของป่าขายมาก่อน ต่อมาจึงมีชีวิต
ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพราะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานความ
ช่วยเหลือ ดังความว่า

ชีวิตในแต่ละวันอยู่มาได้ด้วยของป่า แต่หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเสด็จมาพระราชทานที่ดินทำกิน และส่งคนจากหน่วยงานต่างๆ มาให้
คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกพืชเมืองหนาว ชีวิตของหล่อนกับบิดาก็เริ่มดีขึ้น
เรื่อยๆ

(หน้า ๑๕๖ – ๑๕๗)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น เสด็จมา
พระราชทานที่ดินทำกิน...ชีวิตของหล่อนกับบิดาก็เริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง **หัวใจโกล้งรุ้ง** โกล้งรุ้งซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นครูสอนดนตรี เมื่อมีนักเรียนขอคำแนะนำเกี่ยวกับการเล่นเพลงพระราชนิพนธ์ โกล้งรุ้งจึงบอกว่าต้องตั้งใจฝึกฝน เพราะไม่ใช่เพลงที่เล่นได้ง่ายๆ ดังความว่า

“ครูรุ้งคะ หนูอยากเล่นเพลงพระราชนิพนธ์ค่ะ ต้องฝึกนานมั๊ยคะ” เด็กนักเรียนวัยรุ่นคนหนึ่งถาม เมื่อโกล้งจะจบคลาสเรียน

“ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกฝน แต่ครูรุ้งบอกไว้เลยนะว่าเพลงพระราชนิพนธ์ของในหลวง ไม่ได้เล่นง่ายๆ นะคะ ขอบอกว่าในหลวงของเรามีพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีสูงมาก เพราะฉะนั้น ถ้าเราอยากเล่นเพลงพระราชนิพนธ์ได้และไพเราะ ก็ต้องตั้งใจฝึกฝน และอาจจะเริ่มฝึกจากเพลงป๊อปง่ายๆ ให้คล่องก่อนนะคะ” โกล้งรุ้งแนะนำ

(หน้า ๕๖)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น มีพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีสูงมาก เป็นต้น ตัวอย่างในนวนิยายเรื่องนี้ก็อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ ตอนที่โกล้งรุ้งต้องเล่นเพลงพระราชนิพนธ์ในงานกาลาดินเนอร์การกุศลร่วมกับเพื่อนในวง ผู้เขียนได้กล่าวถึงเพื่อนในวงคนหนึ่งของโกล้งรุ้งว่าเธอชื่นชมพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาก ดังความว่า

ส่วนเพื่อนๆ ในวงอีกห้าคนนั้น หนึ่งในคนเป็นอาจารย์สอนร่วมคณะเดียวกัน

อีกสี่คนรู้จักสนิทสนมกันที่ University of Music and Performing Arts Vienna ณ กรุงเวียนนา ระหว่างที่หล่อนได้รับทุนดนตรีไปฝึกอบรมที่นั่น สามคนเป็นคนไทยส่วนอีกคนเป็นนักศึกษาชาวสิงคโปร์ที่มีใจรักในบทเพลงแจ๊สชื่นชมบทเพลงพระราชนิพนธ์และพระอัจฉริยภาพด้านการดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระปรีชาสามารถในด้านต่างๆ ของพระองค์ รวมถึงชื่นชมพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงแสดงถึงการทุ่มเทพระวรกายอย่างไม่เห็นดเห็น้อยเพื่อปวงชนชาวไทย

ครั้งหนึ่งเพื่อนนักศึกษาชาวสิงคโปร์นี้เคยบอกว่า รู้ไหมคนไทยโชคดีที่สุดในโลกที่มีกษัตริย์พระองค์นี้ เพราะตั้งแต่เขาเกิดมายังไม่เคยเห็นกษัตริย์

องค์ไหนในโลก บุกป่าฝ่าดง เข้าไปในถิ่นทุรกันดารเพื่อช่วยเหลือราษฎรเหมือน
กษัตริย์ของคนไทย...

(หน้า ๔๐๖ – ๔๐๗)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยตรงไปตรงมา เช่น พระอัจฉริยภาพ
ด้านการดนตรี พระปรีชาสามารถในด้านต่างๆ การทุ่มเทพระวรกายอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยเพื่อปวง
ชนชาวไทย ช่วยเหลือราษฎร เป็นต้น

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การใช้คำตรงไปตรงมาเป็นกลวิธีการ
เกิดพระเกียรติวิธีหนึ่ง คำที่นำมาใช้ในการเกิดพระเกียรติอาจเป็นคำที่เกี่ยวกับพระปรีชาสามารถ
และพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นคำที่เกี่ยวกับพระ
ราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติ หรือเป็นคำที่แสดงถึงความทุ่มเทอย่างเหนื่อยยากและความ
เสียสละของพระองค์ก็ได้ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงสิ่งที่พระองค์ทรงทุ่มเททำเพื่อประชาชนชาวไทย
และรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

๓.๒ การใช้คำเปรียบเทียบ

การใช้คำเปรียบเทียบ หมายถึง ผู้เขียนกล่าวชื่นชมยกย่องพระอัจฉริยภาพหรือแสดง
ความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
โดยใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ปรากฏการเกิดพระเกียรติโดยใช้คำเปรียบเทียบ โดยแทรกไว้
ในคำพูดของตัวละคร ความคิดของตัวละคร หรือแทรกไว้ในบทบรรยาย การเกิดพระเกียรติโดย
ใช้คำเปรียบเทียบนั้นมีจำนวนไม่มาก แต่ก็มีปรากฏอยู่บ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** บิดาของรวงข้าวได้เขียนจดหมายถึงยายน้อยซึ่งเป็นยายของรวง
ข้าว เนื้อความในจดหมายกล่าวถึงแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงใช้ในการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ประชาชนเอาไว้ ดังความว่า

ช่วงแรกที่ผมมาที่นี่ ผมได้เรียนรู้งานที่พระองค์ท่านทำ ผมยิ่งรู้ว่าท่านมี
พระอัจฉริยภาพมากแค่ไหน ทุกสิ่งที่ทรงทำ ล้วนมีแนวคิดอยู่ที่ว่า ไม่มีอะไรดี
ไปกว่าการที่ทำให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ การช่วยให้คนยืนด้วยขาตัวเอง ก็
เหมือนกับการให้เบ็ดตกปลาแก่เขา ไม่ใช่เอาปลาไปให้

การใช้เบ็ดตกปลา อาจต้องใช้ความอดทน ต้องฝึกฝน และตกทุกวันเพื่อ เก็บเกี่ยวประสบการณ์และรู้ว่าจะตกอย่างไรให้ได้ปลา รู้ว่าตรงไหนมีปลาชุก ตอนไหนปลาจะมากินเหยื่อ ไม่เหมือนเนื้อปลาที่กินได้ทันที แต่เมื่อหมดไปแล้ว ก็ต้องรอคนเอามาให้ใหม่ เพราะตกเองไม่เป็น

ผมดีใจเหลือเกินที่กำลังมีส่วนช่วยพระเจ้าอยู่หัวสร้างเบ็ดตกปลา แค่คิด ผมก็สนุก จนตั้งใจว่าจะอยู่ที่นี้ให้นาน บางทีอาจจะทำไปจนแก่ ไม่อยากไปไหน อีกแล้วครับ...เอาไว้ผมได้ทำงานมากกว่านี้ แล้วจะเขียนมาเล่าเรื่อง ‘เบ็ดตกปลา’ ของพระเจ้าอยู่หัวให้คุณน้อยฟังใหม่

(หน้า ๕๖ – ๕๗)

จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการทศพระเกียรติโดยใช้คำเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบ แนวทางพระราชทานความช่วยเหลือ โดยการให้อาชีพแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ ว่าเหมือนกับการพระราชทานเบ็ดตกปลาให้ การเปรียบเทียบโดยใช้คำอุปมาเช่นนี้เป็นการ ขยายความให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น เข้าใจแจ่มแจ้งมากขึ้น เป็นการเปรียบเทียบอย่าง เหมาะสมและลึกซึ้ง

นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงการจุดเทียนชัยถวายพระพรและ การลอยโคมยี่เป็งเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องใน โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาเจ็ดรอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ดังความว่า

ช่วงเวลาที่โคมสีอำพันลอยละล่องขึ้นไปบนฟากฟ้า นับดาวหวนนึกถึง ไร่แสงดาวที่บิดาของหล่อนตั้งชื่อตามความศรัทธาของท่าน ศรัทธาที่มีต่อผู้ให้ ชีวิตใหม่แก่ครอบครัวหล่อน และใครต่อใครอีกมากมายบนผืนแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ไม่น่าแปลกใจเลยที่พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย เป็น แสงดาวกลางใจของพสกนิกรทุกคน ดังแสงประทีปในโคมที่กำลังลอยละล่อง ขึ้นสู่ฟ้าไกล

(หน้า ๒๕๖)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำแสดงการเกิดพระเกียรติโดยใช้คำเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยใช้อุปมาว่าพระองค์ทรงเป็น ‘แสงดาวกลางใจของพสกนิกรทุกคน’ และเปรียบเทียบโดยการใช้อุปมาว่าพระองค์ทรงเป็น ‘ดั่งแสงประทีปในโคมที่กำลังลอยละล่องขึ้นสู่ฟ้าไกล’ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่มีชั้นเชิงและลึกซึ้ง ทำให้เกิดจินตภาพที่ชัดเจน และแสดงความนับว่าพระองค์ทรงเป็นเหมือนแสงสว่าง เป็นความหวังในชีวิตของประชาชนชาวไทย

จะเห็นได้ว่า การเกิดพระเกียรติโดยใช้คำเปรียบเทียบมีจำนวนน้อยกว่าการเกิดพระเกียรติโดยใช้คำตรงไปตรงมา เนื่องจากการใช้คำตรงไปตรงมาเป็นสิ่งที่ผู้เขียนสามารถทำได้ง่ายกว่าการใช้คำเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตาม กลวิธีทั้งสองวิธีล้วนเป็นการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษาได้อย่างดียิ่ง สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการแต่ง คือ เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จึงสรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา ๒ วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมา และการใช้คำเปรียบเทียบ

จากการศึกษากลวิธีการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่า กลวิธีในการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมี ๓ วิธี คือ การเกิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบ การเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ และการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา

กลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบมี ๕ วิธี คือ การเกิดพระเกียรติโดยใช้โครงเรื่อง การเกิดพระเกียรติโดยใช้บทสนทนา การเกิดพระเกียรติโดยใช้ฉากและบรรยากาศ และการเกิดพระเกียรติโดยใช้แก่นเรื่อง

กลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์มี ๓ วิธี คือ การเกิดพระเกียรติโดยใช้การตั้งชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพระเกียรติ การเกิดพระเกียรติโดยใช้การเปิดเรื่อง และการเกิดพระเกียรติโดยใช้การปิดเรื่อง

กลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษามี ๒ วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมา และการใช้คำเปรียบเทียบ

บทที่ ๔ คุณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายรักโรแมนติกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นวนิยายทั้ง ๕ เรื่องมีโครงเรื่องที่หลากหลายนำเสนอเรื่องราวที่แตกต่างกัน และกล่าวถึงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในด้านต่างๆ ทำให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศในการอ่านที่ไม่ซ้ำกัน แต่ละเรื่องเป็นนวนิยายที่มีคุณค่าหลายประการ

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่าคุณค่าที่ได้จากการอ่านนวนิยายชุดนี้สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประการ ได้แก่ คุณค่าด้านความรู้ คุณค่าด้านคุณธรรม และคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ดังต่อไปนี้

๑. คุณค่าด้านความรู้

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายเทิดพระเกียรติ มีการสอดแทรกแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำรินด้านต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวม ๕ ด้าน ได้แก่ น้ำมันไบโอดีเซล การทำฝนหลวง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรบนที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร และบทเพลงพระราชนิพนธ์ ดังนั้นผู้อ่านจึงได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริด้านดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑.๑ ความรู้เกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซล

ความรู้เกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซลปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบถั่วดี** ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนที่จิรเมธสงสัยว่าน้ำมันไบโอดีเซลมีประโยชน์อย่างไรจึงถามลลนา เพราะเขาไม่มีความรู้และไม่เคยเห็นความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซลมาก่อน ลลนาซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ดีจึงเป็นผู้ให้คำตอบแก่เขา ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ตามไปด้วย ดังนี้

“อย่างแรกเลย ไบโอดีเซลเอามาเป็นเชื้อเพลิงทดแทนน้ำมันดีเซลได้”

“มันใช้แทนดีเซลได้เลยหรือ?” จิรเมธถามด้วยความสงสัยเพราะไม่เคยรู้

“ได้สิ นายจะเอามาใช้เป็นน้ำมันเพียวๆ หรือจะเอาไปผสมกับน้ำมันดีเซลก็ได้นะ”...

“จากตรงนี้ มันก็จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยนะ” เธอกล่าวเสริม

“ยังไงเหรอ?” จิรเมธถามด้วยน้ำเสียงตื่นเต้น

“ก็ไบโอดีเซลนะมันไปช่วยหล่อลื่นแทนกำมะถันในน้ำมันดีเซล เลยช่วยลดฝุ่นละอองหรือพวกควันดำได้ เพราะทำให้เครื่องยนต์เผาไหม้สมบูรณ์จนไม่เกิดการอุดตัน”

.....

“ในอนาคต...แนวโน้มของการใช้เชื้อเพลิงจะเพิ่มปริมาณสูงขึ้น เพราะภาคอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตจนนักวิชาการหลายคนคาดการณ์ว่า อีกสี่สิบปีข้างหน้า น้ำมันปิโตรเลียมอาจจะหมดไปจากโลก”

.....

“แล้วยังมีประโยชน์ด้านอื่นอีกไหม?” จิรเมธซักต่อเพราะเริ่มสนใจ

“มีสิ” เธอรีบบอกเสียงหวาน “นายรู้ไหมว่านอกจากเราจะผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากต้นปาล์มและน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ต้นสบู่ดำก็เป็นพืชอีกชนิดที่เราสามารถนำผลของมันมาสกัดเอาไปทำน้ำมันได้เหมือนกัน แลเมกลีเซอรินที่แยกตัวออกมาเราก็จะเอาไปทำสบู่ ส่วนกากที่เหลือก็ยังทำเป็นปุ๋ยได้อีกด้วย”

(หน้า ๑๖๔ - ๑๖๕)

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่งที่ผู้เขียนแทรกความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของน้ำมันไบโอดีเซลเอาไว้คือตอนที่เจ้าของร้านค้าไม่ยอมรับน้ำมันไบโอดีเซลไว้ขายเพราะไม่เห็นประโยชน์ จิรเมธจึงคิดค้านในใจ ดังนี้

หากมองกันระยะยาวละก็ ของที่เราผลิตใช้เองภายในประเทศอย่างไรก็ย่อมดีกว่าไปซื้อหามาจากบ้านเมืองอื่นที่อาจจะมียาราคาแพง ซึ่งมันจะช่วยลดเงินตราที่รั่วไหลออกไปได้ มีหน้าซำยังช่วยลดต้นทุนค่าขนส่ง เราจึงซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ได้ราคาถูกลงไปด้วย และข้อดีที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ยังเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนไทยอีกทางหนึ่งนั่นเอง

(หน้า ๒๘๕)

นอกจากความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของน้ำมันไบโอดีเซลแล้ว ผู้เขียนยังแทรกความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต โดยใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ดังนี้

หลังจากกลั่นเอาเตสารตั้งต้นที่ผสมกันเอาไว้ลงไปจนถึงใบแรก ของเหลวภายในนั้นก็ไหลไปตามท่อต่อลงสู่ถังปฏิกรณ์ใบที่สอง ซึ่งจะทำหน้าที่อุ่นน้ำมันไว้ในอุณหภูมิความร้อนที่พอเหมาะ เพื่อให้ส่วนผสมทั้งหมดทำปฏิกิริยากัน ก่อนที่มันจะแยกชั้นออกมาเป็นน้ำมันไบโอดีเซลหรือเมทิลเอสเทอร์ทางด้านบน ส่วนด้านล่างก็จะเป็นชั้นของกลีเซอริน

จากนั้นก็ให้นำน้ำมันไบโอดีเซลที่ได้ไปผ่านกระบวนการล้างน้ำในถังชะล้างใบที่สาม ด้วยอัตราส่วนของน้ำเป็นหนึ่งต่อหนึ่งกับน้ำมันไบโอดีเซล ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้น้ำมันไบโอดีเซลบริสุทธิ์ โดยปราศจากสารตั้งต้นซึ่งนำไปใช้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในตอนแรก ขั้นตอนทั้งหมดที่ว่ามานี้กินระยะเวลากว่าสี่ชั่วโมง

(หน้า ๑๒๗)

จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซลที่ผู้เขียนสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องนั้นมีทั้งความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์ในด้านภูมิปัญญา ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต โดยผู้เขียนใช้การบรรยายเหตุการณ์บ้าง การบรรยายความคิดบ้าง ใช้บทสนทนาของตัวละครบ้าง ความรู้แต่ละช่วงไม่ยาวเกินไป ทั้งยังใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เป็นวิชาการจนเกินไป ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของน้ำมันไบโอดีเซลซึ่งเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระราชดำริขึ้น

๑.๒ ความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวง

ความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวงปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนที่ทิวเมฆซึ่งเป็นนักบินฝนหลวงออกปฏิบัติภารกิจทำฝนหลวงให้แก่ชาวบ้าน รวงข้าวซึ่งเพิ่งเคยเห็นเป็นครั้งแรกได้รับการบอกเล่าจากชาวบ้านที่ยืนอยู่ใกล้ๆ ว่าการทำฝนหลวงมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ดังนี้

ตามคำพูดของเขา เครื่องบินลำแรกจะโปรยสารเคมีเพื่อกระตุ้นมวลอากาศให้ลอยตัวสูงขึ้นสู่เบื้องบนให้เกิดกระบวนการชักนำความชื้นเข้าสู่ระบบการเกิดเมฆ จากนั้นเมื่อเมฆเริ่มมีการก่อตัว และเจริญเติบโตทางตั้ง จะใช้สารเคมี

ที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาคลายความร้อนไปรยเข้าสู่ก้อนเมฆเพื่อกระตุ้นให้เกิดกลุ่มแกน
ร่วมในบริเวณปฏิบัติการ สำหรับใช้เป็นศูนย์กลางที่จะสร้างกลุ่มเมฆฝน

จากนั้นเมื่อเมฆกำลังเจริญเติบโต เครื่องบินลำต่อมาจะ ไปรยสารเคมีเพื่อ
เพิ่มพลังงาน หรือที่เรียกว่า ‘เลี้ยงให้อ้วน’ แล้วทิ้งเวลาเอาไว้ รอให้กลุ่มเมฆฝนมี
ความหนาแน่นมากพอที่จะสามารถตกเป็นฝน ได้ ก็จะถึงขั้นตอนของการไปรย
สารเคมีอีกชนิดเพื่อ ‘โจมตี’ ให้เมฆเหล่านั้นตกลงมาเป็นฝน

(หน้า ๑๒๗ - ๑๒๘)

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่ง เช่น ตอนที่ทิวเมฆออกปฏิบัติการทำฝนหลวงเพื่อดับไฟป่า ดังข้อความ
ต่อไปนี้

เครื่องบินสามลำบินทะยานไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับความสูง
แตกต่างกัน มุ่งหน้าเข้าหาก้อนเมฆใหญ่ฐานดำทะมึน

คาชาสองลำนำไปก่อนเพื่อทำหน้าที่โจมตีเมฆแบบแซนคัวร์ ด้วยการที่
ลำหนึ่งบินอยู่ด้านบน ไปรยผงโซเดียมคลอไรด์บนระดับไหล่เมฆ ในความสูง
แปดพันถึงหนึ่งหมื่นฟุต ส่วนอีกลำบินระดับต่ำกว่าลำบนประมาณสองพันฟุต
ตามหลังในแนวสี่สิบห้าองศา ไปรยผงยูเรียที่ฐานเมฆเพื่อให้ตกลงมาเป็นฝน

คราวนี้ก็ถึงคิวของเขา หน้าที่ของเขาก็คือ เอาสารฝนหลวงน้ำแข็งแห้งไป
ไปรยใต้ฐานที่เมฆกำลังตกเป็นฝน เพื่อลดอุณหภูมิของอากาศใต้ฐานเมฆให้เย็น
ลงอย่างรวดเร็ว เป็นการเหนี่ยวนำเม็ดน้ำที่ฐานเมฆที่หนาแน่น ให้ตกเป็นฝนลงสู่
พื้นที่เป้าหมายในปริมาณที่มากขึ้นนั่นเอง

(หน้า ๓๐๕)

จะเห็นได้ว่าผู้เขียนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวงไว้ในฉากที่มีการปฏิบัติการ
ทำฝนหลวงเกิดขึ้น โดยอธิบายสั้นๆ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ว่าฝนหลวงซึ่ง
เป็นหนึ่งในพระราชดำริอันทรงคุณประโยชน์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย
เดชนั้นมีวิธีการและขั้นตอนการทำอย่างไร

นอกจากความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวงแล้วผู้เขียนยังแทรกความรู้เกี่ยวกับการทำฝายเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้งอีกด้วย โดยกล่าวไว้ในตอนที่วางข่าวอธิบายความสำคัญและลักษณะของฝายให้ผู้ร่วมงานฟัง ดังข้อความว่า

...“...ฝนหลวงบรรเทาปัญหาภัยแล้งโดยตรงที่สุดก็จริง แต่การจะทำให้แก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนก็คือการรักษาความชุ่มชื้นควบคู่กันไปด้วย แต่สภาพเสื่อมโทรมของป่าและดินทำให้ไม่สามารถรักษาความชุ่มชื้นไว้ได้...”

หล่อนเลื่อนจุดดีแฉงจากปากกาเลเซอร์ลงมาตรงบริเวณพื้นดินบนภูเขาตรงนั้นมีรูปของฝายกั้นน้ำเล็กๆ ที่เขียนว่า ‘Check Dam’

“นี่คือฝายแม้ว หรือฝายชะลอความชุ่มชื้น ที่ถูกสร้างขึ้นในป่าต้นน้ำด้วยการนำวัสดุตามธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่มาปิดกั้นทางน้ำ ร่องเขา หรือพื้นที่ลาดชันบนภูเขาเอาไว้ เพื่อชะลอการไหลของน้ำให้ช้าลง ช่วยดักตะกอนไม่ให้ไหลลงสู่พื้นที่ตอนล่าง ระยะเวลาหนึ่งพอเศษซากกิ่งไม้ ใบไม้ และตะกอนดินช่วยอุดตามช่องและร่องของวัสดุที่ใช้ทำฝาย ก็จะสามารถเก็บกักน้ำไว้ในพื้นที่ ช่วยกระจายความชุ่มชื้นบริเวณนั้นให้น้ำมีโอกาสซึมลงสู่ใต้ดิน เป็นการเพิ่มและรักษาระดับน้ำใต้ดินให้พืชสามารถดูดซับความชุ่มชื้นไว้ได้”

(หน้า ๑๔๓)

นอกจากนี้ยังมีความรู้เกี่ยวกับการทำฝายที่ตัวละครประกอบชายซึ่งเป็นอาจารย์อธิบายให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงฟัง ดังนี้

“ทำง่าย ๆ อย่างนี้เลยหรือคะ?”

“ใช่แล้วครับ ง่าย ๆ อย่างนี้แหละ... ใช้วัสดุที่อยู่ในธรรมชาติบริเวณที่เราจะสร้างฝายนั่นละดีที่สุด พวกก้อนหิน ต้นไม้ที่ตายแล้ว คลุมด้วยตาข่ายกั้นบริเวณที่เป็นร่องน้ำ หรือทางที่น้ำผ่านเป็นระยะๆ ย้ำนะครับว่า ‘ร่องน้ำ’ ไม่ใช่ลำธารที่มีน้ำสมบูรณ์อยู่แล้ว คนส่วนใหญ่เข้าใจหลักการของฝายชะลอน้ำผิด คิดว่าต้องสร้างในลำธาร คงจะเป็นเพราะเวลาเราเห็นโฆษณา ก็จะเห็นฝายและน้ำอยู่ด้วยกัน ไม่ได้เล่าเรื่องราวก่อนที่จะมีฝาย และก่อนจะมีน้ำ...” เขาเว้นวรรค สายหน้า

“...การสร้างฝายในที่ที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของน้ำมากนะครับ ทำให้น้ำนิ่ง สัตว์น้ำเล็กๆ เคลื่อนย้ายถิ่นขึ้นลงไม่ได้เพราะมีฝายขวางกั้น จนมีผลกระทบต่อประชากรปลาในที่สุด”

“ถ้างั้น ในป่าต้นน้ำที่แห้งแล้งอย่างบ้าน ไอคินก็เป็นไปได้ใช่ไหมคะ?”

“แน่นอนครับ...เพราะหลักการของฝายชะลอน้ำก็คือ จะสร้างในพื้นที่ต้นน้ำซึ่งแห้งแล้งและเสื่อมโทรม อย่างที่บอกว่าควรเลือกสร้างตรงร่องที่น้ำจะไหลผ่านเมื่อฝนตก ฝายจะช่วยทำให้น้ำไม่ไหลผ่านเร็วจนเกินไป เมื่อน้ำถูกชะลอไว้ก็จะซึมเข้าไปในดิน ทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้าง”

เขาขยับไปแตะลำต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ข้างๆ อธิบายต่อว่า...

“...ต่อไปก็จะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ป้องกันไฟ พันธุ์ไม้โตเร็วและพันธุ์ไม้ไม่ทิ้งใบ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำให้มีสภาพเขียวชุ่มชื้น พอต้นน้ำชุ่มชื้นก็สามารถอำนวยน้ำลงมาปลายน้ำได้...นี่ยังไม่รวมระบบนิเวศอื่นๆ ที่จะฟื้นคืนกลับมาตามลำดับด้วย”

(หน้า ๑๕๔ - ๑๕๕)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นความรู้เรื่องฝายที่ผู้เขียนสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องอย่างสังเขป กระชับ และชัดเจน ใช้ภาษาต่างๆ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้รับความรู้เกี่ยวกับฝายอย่างครอบคลุม ทั้งลักษณะของฝาย ความสำคัญของฝาย วิธีการทำฝาย และประโยชน์ของฝาย ทำให้ผู้อ่านทราบว่าการทำงานนั้นไม่ใช่เรื่องยากดังที่หลายคนเข้าใจ

๑.๓ ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ผู้เขียนได้กล่าวไว้หลายตอน เช่น ตอนที่การดี ชายหนุ่มซึ่งประสบความสำเร็จและมีความสุขกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงอธิบายให้ออมสินเข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ใช่การทำไร่นา แต่เป็นการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ พอดี มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีเป้าหมาย ดังข้อความว่า

“ยิ่งต้องรณรงค์ใหญ่เลย รณรงค์ให้คนเข้าใจว่าชีวิตพอเพียงไม่ใช่การทำไร่นาหรือไปอยู่ต่างจังหวัด ในหลวงท่านไม่เคยบอกว่าต้องทิ้งทุกอย่างมาทำไร่นาสักหน่อย” น้ำเสียงการดีเริ่มเป็นงานเป็นการเกินวัย

“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมีง่ายๆ คือ ความพอประมาณ พอดี มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน เป้าหมาย เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง วิธีการง่ายๆ คือใช้ชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติ และรอบคอบ...เห็นมั้ยว่าไม่มีตอนไหนเลยที่พูดว่าชีวิตพอเพียงต้องไปทำอะไรทำนา”

(หน้า ๗๘)

อีกตอนหนึ่ง การอธิบายถึงการทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องยากครับ ไม่ใช่เรื่องปลูกข้าวที่ส่วนเล็้งไถ่ก็ส่วน แต่เป็นเรื่องธรรมดาดีมาก ถ้ามีรายจ่ายแต่ไม่มีรายได้เข้าสู่สุดท้ายคุณก็ล้ม ตรงกันข้าม ถ้ามีคุณมีแต่เข้าแต่ไม่ใช้ สุดท้ายก็พังแตกตาย แต่ถ้ารายได้รายจ่ายสมดุล หรือมีเงินเก็บเงินออมคุณก็จะมีภูมิคุ้มกันให้ชีวิต ทางที่ง่ายที่สุดที่จะรู้ว่าเราใช้จ่ายสมดุลหรือไม่ก็คือบัญชีครัวเรือน เชื่อมผมเถอะครับ เมื่อเห็นตัวเลข พวกคุณจะคิดออกเองว่าจะจัดการกับตัวเองยังไง”

(หน้า ๘๐)

ความรู้ที่ผู้เขียนนำมาสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องนั้นเป็นการแก้ไขความเข้าใจผิดของคนส่วนใหญ่ที่นำเอาเกษตรทฤษฎีใหม่มาปนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เข้าใจว่าการพอเพียงคือการต้องทำเกษตรกรรมเท่านั้น เมื่ออ่านความรู้ที่ผู้เขียนได้สอดแทรกไว้ผ่านบทสนทนาของตัวละคร ผู้อ่านก็จะเห็นตัวอย่างของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ผ่านวิธีการต่างๆ ที่ตัวละครได้ปฏิบัติ ไม่ใช่รู้จักแต่เพียงทฤษฎีเท่านั้น

ตัวอย่างการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ตอนที่การดีแนะนำให้ออมสินทำบัญชีครัวเรือน โดยบอกว่าเป็นเครื่องช่วยวางแผนการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีครัวเรือนไม่จำเป็นต้องทำในกระดาษ แต่ปัจจุบันสามารถทำในโทรศัพท์มือถือได้ ดังข้อความว่า

“สาระสำคัญมันไม่ได้อยู่ที่กระดาษแผ่นเดียวหรือในจอสมาร์ตโฟนหรอกครับ เดี่ยวนี้สมาร์ตโฟนทุกค่ายมีโปรแกรมวางแผนการเงินดีๆ ให้ใช้ ทั้ง

ง่ายและสะดวก พวกสมาร์ตมันนี่ หรือไอเอกซ์เพนส์ แต่ผมอยากให้คุณเห็น
สาระสำคัญก่อน อย่าเพิ่งไปสนใจเรื่องเทคนิค”

.....

“อย่างที่บอกนั่นแหละครับ ไม่ว่าจะได้มาด้วยวิธีไหน บัญชีตัวนี้ก็คือการ
สะท้อนชีวิตแต่ละวัน แต่ละปี คนที่เคยทำมาแล้วเขาบอกว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์
เป็นเครื่องมือลดทุกข์ เป็นทางรอด”

(หน้า ๘๐ - ๘๑)

ดังนี้

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงวิธีการปลดหนี้ด้วยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และเปลี่ยนมุมมองชีวิต

อิทธิเรียกแผนการนี้ว่า มหัศจรรย์เลขสาม ด้วยการปลดหนี้สามแสน
ภายในสามเดือน ที่มีหลักการแสนง่ายสามประการคือ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และ
เปลี่ยนมุมมองชีวิต

“ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้...เพิ่มยังงี้” เจ้าของเรื่องย้อนถามทำทางเหมือน
อาการหลังช็อก

“ก็ขอไปให้น้อยลง และหางานพิเศษทำสิ” มุทิตาบอก

“งานอะไร แยกหางานตรวจสอบบัญชีได้แต่ฉันล่ะ อย่างบอกนะว่าจะให้
ฉันไปเป็นพริตติ้งงานมอเตอร์โชว์”

“อย่าเพิ่งลงรายละเอียด มาดูที่ภาพใหญ่กันก่อน ฉันเรียกว่าแผนบันได
สามขั้น ขั้นแรกเปิดตัวกับสาธารณะ อาจจะมีเปิดบล็อกปลดหนี้ควบคู่กับเฟซบุ๊กก็
ได้ ทำให้ชาวบ้านรู้ว่าแกเป็นหนี้อย่างไรและปลดหนี้ยังงี้ ขั้นสองออกหนังสือ
หาทิววิธีปลดหนี้จากประสบการณ์จริง และขั้นที่สามแปลงร่างเป็นนักล่างานและ
ล่ารางวัล ทั้งสามขั้นนี้จะทำไปพร้อมๆ กัน”

(หน้า ๖๒ - ๖๓)

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างข้างต้นเป็นความรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา
ใช้ในการดำเนินชีวิต ผู้เขียนใส่ไว้ในเนื้อเรื่องให้ผู้อ่านได้อ่านเป็นความรู้ เป็นความรู้ที่ทันสมัย เป็น
รูปธรรม มีตัวอย่างที่ชัดเจน และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

๑.๔ ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรบนที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร

ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรบนที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธารปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนที่นับดาวได้บรรยายเรื่องโทษของการปลูกฝิ่นให้ชาวเขาฟัง ความว่า

“ถึงแม้ว่าฝิ่นจะเป็นพืชที่ขึ้นได้ดีในพื้นที่สูง แถมยังสามารถเก็บไว้ได้นาน โดยไม่เน่าเสีย เหมาะที่จะเป็นผลิตผลทางการเกษตร แต่ฝิ่นก็มีได้ทำให้พวกเรา ร่ำรวยหรือจนนะ เพราะพ่อค้าคนกลางมักคราดาคา แต่นำไปขายในตลาดโลก ด้วยราคาที่สูงมาก ความร่ำรวยจึงตกอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง ส่วนพวกเราที่ลำบากเหมือนเดิม แต่ถ้าเราหันมาปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาวแทนการปลูกฝิ่น นอกจากจะทำให้พวกเรามีอาชีพที่มั่นคงแล้ว พวกเรา ยังไม่ต้องทำลายป่าตามยอดเขาเพื่อปลูกฝิ่น ไม่ต้องทำไร่เลื่อนลอย และโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยไปเรื่อยๆ หลังจากที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นการละเมิดกฎหมายแล้ว ยังเป็นการทำลายป่าต้นน้ำลำธารอันเป็นบ่อเกิดของแม่น้ำสายสำคัญอีกด้วย...”

(หน้า ๖๘)

และตอนที่หญิงสาวพูดคุยกับเพื่อนชายในงานแสดงสินค้าพื้นเมือง ดังนี้

“หันจะอ้อแล้วนับถือคุณมิใจบ่ได้ ถ้าหากเมื่อหลายปีก่อนในหลวงของเฮาบ่ทรงริเริ่ม โครงการเกษตรที่สูง บ่เริ่มส่งเสริมให้ประชาชนในถิ่นทุรกันดารอย่างเฮาปลูกพืชเมืองหนาว นับก็นี่ภาพบ่ออกเลยว่าจะมีไผ่อื่นมาใส่ใจความเป็นอยู่ของคนยากคนจนเท่ากับในหลวงอีก”

น่านนทียิ้มรับในเชิงเห็นด้วย นอกจากดอกไม้สวยๆ จำพวกยิปโซฟิลลา แกลดิโอลัส หรือที่เรียกอีกอย่างว่าดอกช่อนกลิ่นฝรั่งแล้ว ผักผลไม้ต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงนำมาทดลอง วิจัย และส่งเสริมให้คนบนดอยปลูกนั้น ยังทำรายได้ให้เกษตรกรมากกว่าการปลูกฝิ่น

(หน้า ๘๕ - ๘๖)

ส่วนเรื่องการรักษาต้นน้ำลำธาร ผู้เขียนกล่าวถึงอยู่หลายตอนโดยใส่ไว้ในคำพูดของอกินซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ เช่น

“พ่อเลี้ยงทำผิดก็สมควรรับผิดชอบ การตัดไม้ทำลายป่ามันเลวร้ายมากไม่รู้หรือไง ถ้าหากป่าหมด ภัยพิบัติก็จะตามมา โลกก็จะร้อน สัตว์ป่าก็จะสูญพันธุ์ แล้วอีกหน่อยผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ก็จะกลายเป็นทะเลทราย ไร่ที่ฝนฟ้ามันสับสน ฤดูกาลอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะพวกตัดไม้ทำลายป่าอย่างพ่อเลี้ยงนี่แหละ พ่อเลี้ยงจะเห็นแก่ตัวทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นของส่วนรวมไปอีกนานแค่ไหน พ่อเลี้ยงไม่กลัวเจ้าป่าเจ้าเขาลงโทษบ้างหรือ”

(หน้า ๒๗๑)

ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรบนที่สูงและความรู้เกี่ยวกับการรักษาต้นน้ำลำธารในเรื่องนี้มีไม่มากและเป็นความรู้พื้นฐาน เช่น โทษของการปลูกฝิ่น และโทษของการตัดไม้ทำลายป่า แต่ก็มีความรู้ที่ผู้เขียนสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ และได้ทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีต่อราษฎรชาวเขาทางภาคเหนือ

๑.๕ ความรู้เกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์

ความรู้เกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง เป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาบางส่วนของบทเพลงพระราชนิพนธ์ โดยผู้เขียนได้นำมาใส่ไว้ในส่วนของชื่อบทแต่ละบท เช่น

บทเพลงที่

๖

สายฝน

เมื่อลมฝนบนฟ้ามาลี้ว ต้นไม้พลิ้วลู่กิ่งใบ

เหมือนจะเอนรอกคลอนถอนไป แต่เหล่าไม้กลับยิ่งงาม

(หน้า ๘๔)

ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเพลงนี้ อาจช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจไปค้นคว้าเนื้อเพลงเต็มเพิ่มเติม เนื้อหาของเพลงที่นำมาเกริ่นไว้ในส่วนขยายของชื่อบทมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่อง เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วก็จะได้ข้อคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หรือนำมาให้กำลังใจตนเองได้ ดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจกันของสิ่งขรกับใกล้รุ่ง ทำให้

ความสัมพันธ์ดูเหมือนแย่ง ฉากในขณะนั้นคือฉากฝนตก แต่ในตอนท้ายบทเมื่อฝนซา ทั้งสองก็กลับมาดีกันดังเดิม ความสัมพันธ์ระหว่างกันก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน กล่าวคือ ให้แง่คิดว่า ฟ้าหลังฝนย่อมงดงาม จากตัวอย่างนี้ ผู้อ่านจะได้รับความรู้ว่า บทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชนั้นนอกจากจะมีความไพเราะแล้ว ยังมีเนื้อหาที่เปี่ยมด้วยคุณค่า สามารถนำมาเป็นคติสอนใจได้

จะเห็นได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ผู้เขียนได้สอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องนั้น ส่วนใหญ่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรงว่าพระองค์ทรงทำอะไร แต่ถ่ายทอดผ่านคำพูดของตัวละคร การกระทำของตัวละคร และกล่าวไว้ในบทบรรยาย แต่ผู้อ่านย่อมทราบว่าสิ่งที่ตัวละครได้ทำ คือสิ่งที่พระองค์ได้ทรงริเริ่มเอาไว้ให้ประชาชนได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นสิ่งที่เกิดจากพระราชดำริ และเป็น “ผลงาน” ของพระองค์

จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายที่สอดแทรกความรู้ไว้หลายประการ ทั้งความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และความรู้ในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพระอัจฉริยภาพและแนวพระราชดำริที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ การสอดแทรกความรู้ดังกล่าวไว้ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ มีความรู้เกี่ยวกับพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมากขึ้น และสามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เป็นอย่างดี

๒. คุณค่าด้านคุณธรรม

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่านวนิยายชุดนี้มีคุณค่าด้านคุณธรรม ๖ ประการ ได้แก่ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความเพียรพยายาม การพึ่งพาตนเอง ความประหยัดมัธยัสถ์ การให้คุณค่ากับความความพอเพียงและคุณธรรมความดีมากกว่าเงินทอง และการมีความหวัง ดังนี้

๒.๑ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

คุณธรรมด้านการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมีตัวอย่างปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกลสรุ่ง ในฉากที่นักบินคนหนึ่งเสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ คนรักของเขาได้บอกกับสิงขรว่าเธอรู้สึกภาคภูมิใจที่คนรักของเธอได้ทำหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้ว ดังข้อความว่า

“กะ เอกได้ทำหน้าที่ของเขาเต็มที่แล้ว เอกบอกกับแดงเสมอว่า เขาไม่เคยกลัวตาย แต่กลัวจะไม่ได้ทำคุณงามความดีเพื่อตอบแทนแผ่นดินไทยมากกว่า แล้วถ้าเขาต้องจากโลกนี้ไป ก็ขอจากไปอย่างสมเกียรติ และขอให้คนที่อยู่เบื้องหลังอย่าเสียใจ และเสียน้ำตาเพื่อเขา แต่ขอให้ภูมิใจในตัวเขา เอกจะเป็นคนที่แดงจะภูมิใจในตัวเขามากที่สุดในชีวิต”

(หน้า ๓๓๘)

นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบถั่วดี** ก็มีตัวอย่างคุณธรรมดังกล่าวปรากฏอยู่ เช่น ตอนที่จิรเมธซื้อตึกแถวมาทำเป็นร้านค้าให้ชาวบ้านนำน้ำมันไบโอดีเซลและผลิตภัณฑ์อื่นๆ มาวางขายโดยคิดค่าเช่าในราคาถูกมากเหมือนให้เปล่า ทำให้ผู้ใหญ่หมซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในหมู่บ้านรู้สึกดีใจในความเอื้อเฟื้อของเขามาก ดังข้อความว่า

“ผู้ใหญ่นับว่าชาวบ้านต้องมีสตางค์เช่าอยู่แล้วละครับ” จิรเมธพูดอย่างมั่นใจ “เพราะผมจะคิดค่าเช่าเดือนละห้าร้อยบาท แกรมผมยังจะยกค่าเช่าให้ฟรีในช่วงปีแรกด้วยนะครับ ชาวบ้านทุกคนจะได้พอลืมตาอ้าปากกันบ้าง”

ผู้ใหญ่มองคนหนุ่มพูดอย่างหนักแน่นด้วยความภาคภูมิใจอย่างไม่ปิดบัง พลังตื่นตันจนแทบไม่น่าเชื่อเลยว่า ในโลกใบนี้ยังมีเหลือคนดีที่เขาเฝ้ารอคอยมานานแสนนานอย่างจิรเมธอยู่ คนที่คิดและทำทุกสิ่งเพื่อคนอื่นด้วยท่าทางมีความสุข ที่สำคัญคนคนนั้นไม่หวังสิ่งตอบแทน เหมือนเขาที่ยึดมั่นในอุดมการณ์นี้ตลอดมา

(หน้า ๓๘๖)

ตัวอย่างข้างต้นให้แง่คิดว่าการทำคุณงามความดีเพื่อตอบแทนแผ่นดินและการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนนั้นเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ เป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญ ทำให้ผู้อื่นชื่นชมยกย่อง แม้ว่าจะสิ้นชีวิตไปแล้ว คุณงามความดีที่ได้กระทำนั้นก็ยังเป็นที่ยึดจำของคนที่ยังมีชีวิตอยู่

๒.๒ ความเพียรพยายาม

ความเพียรพยายามเป็นคุณสมบัติสำคัญของตัวละครสำคัญหลายตัวในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เมื่อตัวละครประสบปัญหาต่างๆ ก็จะใช้ความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้สามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ดังเช่นในนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** รวงข้าวตั้งใจจะทำความดีให้ตา

ภูมิใจด้วยการแจกชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน แต่ปรากฏว่าตาของเธอไม่เห็นด้วยกับความคิดของเธอ เมื่อถึงวันแจกก็ปรากฏว่าเดินที่ถูกลอนออกหมด และตาของเธอก็ไม่ได้มาดู ทำให้เธอรู้สึกเสียกำลังใจเป็นอย่างมาก แต่ก็ปลอบใจตัวเอง พยายามดำเนินงานต่อไปจนเสร็จเรียบร้อย และตั้งใจว่าจะพยายามใหม่ในครั้งหน้า ดังความว่า

เอาเถอะ ถึงอย่างไร ‘เดอะ โชว์ มัส โกออน’ รวงข้าวปลอบใจตัวเองว่า แม่ตาข้างจะไม่ได้ปลื้มไปกับโครงการนี้ แต่หล่อนก็จะแก้ตัวในโครงการหน้า หรือถ้าครั้งหน้ายังไม่สำเร็จ ก็จะแก้ตัวในครั้งต่อไป และต่อๆ ไป จะทำไปจนกว่าจะพิสูจน์ตัวเองให้ตาข้างใจอ่อน ยอมรับหล่อนให้ได้

ไม่มีคำว่าสาย ถ้าหากว่าหล่อนไม่ยอมแพ้ ไม่ท้อถอย และไม่ละความพยายาม!

(หน้า ๑๓๕)

รวงข้าวได้พบกับอุปสรรคอีกหลายครั้ง แต่หญิงสาวก็ผ่านพ้นมาได้ทุกครั้งจนกระทั่งประสบความสำเร็จ ได้ทำประโยชน์ให้กับบ้านเกิด และได้ทำให้ตาของตนภูมิใจ เพราะอาศัยความพากเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ออมสินต้องพยายามทำงานพิเศษเพิ่มเพื่อหาเงินมาปลดหนี้บัตรเครดิต เธอจึงรับงานสวมชุดมาสคอตที่เพื่อนหามาให้ และพบว่ามันเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยมาก แม้จะรู้สึกท้อแท้แต่เธอก็ปลุกปลอบใจตัวเองด้วยการนึกถึงหลักยึดเหนี่ยวจิตใจคือความเพียร และตั้งใจว่าจะต้องฝ่าฟันวิกฤติชีวิตไปให้ได้ ดังความว่า

สุดทนฟังคำนิทาตัวเอง ออมสินเดิน โซซัด โซเซไปยังเด็กกลุ่มใหญ่ เพราะห้ช้กรรมช้ดถูกเด็กๆ วิ่งไล่กระซากหางและปล้กรุ่น ไปข้างหน้าที่เต็มไปด้วยฝูงชน ที่หันมาคั่นหน้าอกเธอให้ถอยหลังด้วยความหงุดหงิด

รู้สึกว่ามีน้ำอุ่นๆ ไหลออกมาจากตา เพิ่งเข้าใจความรู้สึกของคนรับจ้างใส่มาสคอตตามงานอีเวนต์วันนี้เอง และเพิ่งตระหนักกว่าว่าจะได้เงินแต่ละบาทช่างยากเย็นแสนเข็ญเสียเหลือเกิน การหาเงินนั้นยากกว่าการใช้เงินชนิดเทียบกันไม่คิดเลยทีเดียวน

หวนนึกถึงหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ได้มาจากการดี...ความเพียร...เธอ
ต้องใช้หลักธรรมข้อนี้พาตัวเองให้หลุดพ้นจากวิกฤติชีวิตครั้งนี้ให้ได้

(หน้า ๑๖๐)

ออมสินรู้สึกท้อแท้และเกือบจะแพ้ใจตัวเองอยู่หลายครั้ง แต่ด้วยกำลังใจและความช่วยเหลือ
จากคนรอบข้าง และจิตใจที่ตั้งมั่นในความเพียรพยายามของตนเอง จึงทำให้เธอสามารถ
เปลี่ยนแปลงอุปนิสัยการใช้จ่ายเงินได้ในที่สุด

ตัวอย่างคุณธรรมด้านความเพียรพยายามอีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น บทสนทนาระหว่างตัวละคร
ในนวนิยายเรื่อง หัวใจโกล้ง อาร์ตีให้แง่คิดแก่สร้อยแสงแขซึ่งพิการทางการได้ยินว่าไม่มีสิ่งใดยาก
เกินความพยายามของเรา ดังความว่า

หล่อนจดสายตาไปยังหน้าสมุด ที่คนข้างๆ ยื่นมาให้ มีใจความว่า
“ทำไมถึงคิดว่าทำไม่ได้”

สร้อยแสงแขมองอาร์ตี แลเห็นความอบอุ่นและอ่อนโยนในแววตาของ
เขาวบหนึ่งนึกอย่างแปลกใจว่าเขามีความอดทนในการสอนลูกศิษย์ที่ไม่เอาไหน
และขี้วีนอย่างหล่อนได้อย่างไร โดยไม่มีอาการหงุดหงิดหรือฉุนเฉียวสักนิด

ตลอดชั่ว โมงกว่าที่ผ่านมา หล่อนปั่นหน้าบึ้งเสียส่วนใหญ่ ไม่ใส่ใจในสิ่ง
ที่เขาสอนเท่าที่ควร เพราะคิดว่าสิ่งนี้ยากเกินความสามารถของตัวเอง

“สิ่งนี้ยากเกินไปสำหรับฉัน” หญิงสาวตอบออกไปตามตรง

“ไม่มีอะไรยากเกินความพยายามของเรา” อาร์ตีพูดซ้ำๆ เพื่อให้ลูกศิษย์
สาวอ่านปากได้ทัน

“นั่นอาจหมายถึงคุณหรือคนอื่น แต่ไม่ใช่ฉัน”

“ทำไมถึงตัดสินใจตัวเองแบบนั้น ทั้งที่ยังไม่ได้ลองพยายาม”

(หน้า ๑๑๔)

เมื่อสร้อยแสงแขได้ลองพยายามอีกครั้งตามคำแนะนำของอาร์ตี หญิงสาวก็สามารถเล่น
เปียโนได้ทั้งที่เธอไม่ได้ยินเสียง จิตใจของเธอผ่อนคลายและมีความสุขมากขึ้นเพราะได้ลองพยายาม

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคนเราทุกคนย่อมเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต แต่หาก
มีความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ ย่อมจะแก้ไขปัญหานั้นให้ผ่านพ้นไปได้และประสบ

ความสำเร็จในที่สุด และถึงแม้ท้ายที่สุดแล้วจะไม่ประสบความสำเร็จ อย่างน้อยก็ควรลองพยายาม ไม่ควรวนถอยใจไปเสียก่อน

๒.๓ การพึ่งพาตนเอง

คนเรานั้นเมื่อเผชิญกับปัญหาต่างๆ อาจมีผู้ช่วยเหลือให้สามารถแก้ไขปัญหาลงไปได้ แต่คนอื่นยอมไม่สามารถช่วยเหลือเราได้ตลอดเวลา ดังนั้นเราจึงควรพึ่งพาตนเอง เพราะตนเองยอมเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดของตน ดังเช่นในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ออมสินหลบหนีเจ้าหนี้ไปอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่ง เธอต้องไปขุดข้าวด้วยตนเอง แม้ว่าจะสามารถหาซื้อได้ก็ตาม การขุดข้าวเป็นการสอนให้รู้จักพึ่งพาตนเองโดยเริ่มจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ดังความว่า

“ทำไมต้องมาขุดข้าวครับ” เขาเริ่มสัมภาษณ์เหมือนเช่นทุกครั้งที่มีการถ่ายทำจากสำคัญ

“คุณเคยฟังเพลงบ้านบนคอยมัยคะ ...ถ้าสูอยากกินข้าว สูต้องไปไถนา ถ้าสูอยากกินปลา ก็ต้องไปหาในห้วย แต่ถ้าสูอยากกินลาบ สูต้องไปขุดข้าว...”
ตอบคำถามเป็นเสียงเพลง จากนั้นก็หัวเราะจำตัวเอง

“ชีวิตที่นี้สอนอะไรอมเยอะคะ ไม่ใช่แค่ขุดข้าวเป็นนะคะ แต่สอนให้รู้ว่า เราต้องพึ่งตัวเอง ต้องมีความเพียรถึงจะเอาชีวิตรอดได้ ไม่ว่าจะในหมู่บ้านนี้ หรือที่กรุงเทพฯ ก็ตาม...”

(หน้า ๑๐๒)

เมื่อกลับ ไปกรุงเทพฯ หญิงสาวก็ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานหลายอย่าง แต่ปัจจัยหลักที่ทำให้เธอสามารถเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยการใช้เงินของตนเอง ได้ยังคงเป็นเพราะความเข้มแข็งของตัวเอง

นวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** รวงข้าวถูกลักพาตัว เธอคิดว่าจะรอคอยให้คนมาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องพึ่งตนเองก่อน ดังความว่า

ไม่นะ...คงไม่ช่วยขนาดนั้นหรอก ในละครตั้งหลายเรื่องเวลานางเอก โคนคนร้ายจับตัวไปก็มีคนตามมาช่วยได้ทุกทีไม่ใช่หรือ?
แต่...นั่นมันก็แค่ในละครนี่นา!

นี่ในความเป็นจริง หล่อนจะรอแต่คนมาช่วยไม่ได้ แต่ตนต้องเป็นที่พึ่งแห่งตนก่อน

รวงข้าวไร่ทำข้างหนึ่งคิดรองทำผ้าใบสีชมพูสอดออกจากทำอีกข้าง กระเด็นหลุดไปบนพื้น ก่อนที่ร่างของหล่อนจะถูกเหวี่ยงเข้าไปในท้ายรถกระบะที่ใส่แคปไว้ด้านหลัง แล้วปิดประตูโครมเพียงเสี้ยววินาทีเดียว!

(หน้า ๒๕๔)

แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นร่องเท้าข้างนั้น แต่ผู้อ่านก็เห็นความพยายามที่จะพึ่งพาตนเองของหญิงสาว รวงข้าวไม่ได้พยายามเพียงครั้งเดียว ในที่สุดก็มีคนมาช่วยเหลือเธอเพราะเธอหาโอกาสใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ ทำให้พี่ชายรู้ตำแหน่งที่อยู่ของเธอ จึงกล่าวได้ว่าเธอปลอดภัยเพราะรู้จักพึ่งพาตนเอง

จากข้อความข้างต้นจะเห็นตัวอย่างที่แสดงถึงคุณธรรมเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง ผู้เขียนสอดแทรกคุณธรรมดังกล่าวผ่านการกระทำของตัวละคร แสดงให้เห็นว่าตนเป็นที่พึ่งของตนได้ดีที่สุด เราไม่ควรรอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว เพราะผู้อื่นช่วยเหลือเราได้บางเวลา แต่ตนเป็นที่พึ่งของตนได้ตลอดไป ทำให้เราเป็นคนไม่มองมือขอเท้า ตลอดจนสามารถเอาตัวรอดได้ในสถานการณ์คับขันต่างๆ ได้

๒.๔ ความประหยัดมัธยัสถ์

คุณธรรมด้านความประหยัดมัธยัสถ์เป็นคุณธรรมอีกข้อหนึ่งที่ผู้อ่านได้รับจากการอ่านนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังเช่นในนวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ นับดาวไร่รถกระบะเก่าๆ เป็นพาหนะ บิดาของเธอแนะนำให้เปลี่ยนรถคันใหม่ แต่เธอขึ้นกรานว่าจะใช้ต่อไปจนกระทั่งใช้การไม่ได้แล้วจึงจะเปลี่ยน ดังความว่า

“อ้อ วันนี้ช่างที่อยู่เอาพีบีไปของลูกมาส่ง จอดอยู่หลังบ้านเน้อ คราวหลังถ้าลูกจะเอามันไปไหนไกลๆ ก็ให้อีเรื่องตรวจสภาพมันเสียหน่อย ประเดี๋ยวไปดับกลางทางขึ้นมาอีก็จะแย่ อายุรถมันก็นักแล้ว ป้อบอกหือเปลี่ยนคันใหม่ตั้งนานแล้วก็ป้อยอม”

“ก็นับบ่อยากสิ้นเปลืองนี่เจ้า อีก็อย่างนับหันว่ารถมันยังพอใช้ได้อยู่ และมันก็เป็นรถคันแรกที่ป้อกับแม่ช่วยกันเก็บเงินซื้อมา แต่น้อยจนใหญ่เวลาป้อไป

รับส่งนับที่โรงเรียน นับก้อนี่พีไปจีนจีนแล้ว ที่สำคัญถ้านับบ่เอาพีไปมาจับ
ป้อจะให้นับปล่อยทิ้งไว้เลยๆ จนกลายเป็นเศษขยะจะอันหรือเจ้า”

“เอามันมาปลุกผัก ปลุกอะหยั่งงามๆ ก็ได้นี่ลูก”

“แหม รดทั้งคั่นนะเจ้าป้อ บ่ใช่แปลงปลุกผัก รอห้อมันใช้การบ่ได้จริงๆ
ก่อนเตอะ นับถึงจะยอม”

(หน้า ๑๑๕ - ๑๑๖)

พฤติกรรมดังกล่าวแสดงถึงความเป็นผู้ประหยัคมัธยัสถ์ ใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่าและไม่ใช้
จ่ายฟุ่มเฟือย การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมักจะก่อให้เกิดหนี้สิน และจะทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ดัง
คำพูดของ กองพร ในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ที่กล่าวในงานเลี้ยงฉลองรางวัลนักธุรกิจหญิงดีเด่น
แห่งปี ความว่า

“บางคนบอกว่าดิฉันไม่ใช่เจ้านายในอุดมคติ แต่เป็นเจ้านายจอมอุดมคติ
ที่คอยตั้งกฎเกณฑ์หรือสร้างแรงจูงใจให้ลูกน้อง เป็นคนที่ใช้ชีวิตพอเพียงเพื่อจะ
ได้มีเงินเก็บออมจนสามารถพึ่งตัวเองได้ในที่สุด บางคนบอกว่าดิฉันบ้าที่ออกกฎ
ห้ามมีหนี้สินที่จัดการไม่ได้ แต่ดิฉันก็เชื่อมั่นเสมอมาว่านี่เป็นวิธีรอดวิธีเดียวใน
สังคมยุคบริโภคนิยมทุกวันนี้ คนเราไม่ควรมีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยเฉพาะหนี้สิน
ที่ไม่จำเป็น ความไม่เป็นหนี้เป็นลาภอันประเสริฐ โดยเฉพาะหนี้สินจากการ
บริโภคของฟุ่มเฟือย เพราะการเป็นหนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการทุจริต...”

(หน้า ๒๓๘ - ๒๓๙)

จะเห็นได้ว่าความประหยัคมัธยัสถ์เป็นคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เราอยู่รอด
ในสังคมยุคบริโภคนิยม สังคมปัจจุบันนี้มีสิ่งของและบริการต่างๆ มากมายที่จูงใจให้ผู้คนจับจ่ายซื้อ
หา ทั้งยังมีบริการสินเชื่อต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเอื้อให้คนใช้จ่ายเงินเกินตัวจนเป็นหนี้ การสร้างนิสัย
ประหยัคมัธยัสถ์จึงเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้เราตกอยู่สภาวะมีหนี้สินล้นพ้นตัว และสามารถใช้ชีวิตอย่าง
พอเพียงและมีความสุขได้

๒.๕ การให้คุณค่ากับความพอเพียงและคุณธรรมความดีมากกว่าเงินทอง

เงินทองเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต แต่เราไม่ควรให้คุณค่ากับเงินทองมากเกินไป การ
ยึดติดกับทรัพย์สินสมบัติจะทำให้เกิดความโลภ ไม่รู้จักพอ และบั่นทอนความสุขให้ลดน้อยลง ผู้ที่
แสวงหาทรัพย์สินพอประมาณ รู้จักเก็บออมและใช้ชีวิตอย่างพอเพียงย่อมมีความสุขมากกว่าผู้ที่

มุ่งหาเงินให้ได้มากๆ เพียงอย่างเดียว ดังตัวอย่างที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** การดีซึ่งเป็นตัวละครชายที่มีความสุขกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงบอกกับออมสินว่าเขามีความสุขเพราะกินอยู่อย่างเรียบง่ายและไม่ตกเป็นทาสของวัตถุ ดังความว่า

นางนุชบอกว่าครั้งหนึ่งการดีเคยให้ค่ากับการทำงานและการเก็บเงินมาก จนกลายเป็นพวกที่มีความสุขกับการนั่งดูยอดเงินฝากในบัญชีที่เพิ่มขึ้นทุกเดือน แต่แล้วเมื่อได้ไปพบรุ่นพี่ที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียงและพึ่งพาตัวเองได้อย่างครบวงจร ทั้งการสร้างบ้านดินอยู่เอง การปลูกพืชผักและข้าวกินเอง สะสมเมล็ดพันธุ์ และแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ให้ผู้อื่น เขาก็เปลี่ยนความคิดว่าแท้จริงแล้วการสะสมเงินทองและให้ค่ากับตัวเงินมากเกินไป ก็เป็นการยึดติดกับวัตถุอย่างหนึ่งนั่นเอง

“ผมเชื่อเรื่องความสุขชั้นเดียว”

“เป็นยังไงคะ”

“ความสุขจากการมีปัจจัยสี่ที่เรียบง่าย คือ ได้กินอิ่ม มีเสื้อผ้าใส่กันแดดกันหนาว มีบ้านพอนอนหลับได้ ถ้าป่วยก็มียารักษาพอประมาณ นี่แหละความสุขชั้นเดียวและเป็นสุขที่แท้ แต่บางคนกลับคิดว่าจะมีความสุขก็ต่อเมื่อมีรถคันใหญ่ หรือมีบ้านหลังโต อันนั้นมาจากความสุขสองชั้นสามชั้น กว่าจะปีนป่ายหามาได้ก็เหนื่อย มีหน้าซำจะไม่ได้กินอิมนอนหลับ เพราะต้องตรากตรำหาเงินมาจ่ายดอกเบี้ย”

(หน้า ๕๕)

จะเห็นได้ว่าการดีเคยเป็นผู้ที่ยึดติดกับการสะสมเงินทองมาก่อน แต่เมื่อปรับความคิดและเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต เขาจึงรู้สึกมีความสุขมากขึ้น ไม่เป็นหนี้ และไม่เดือดร้อน ดังนั้นการให้คุณค่ากับเงินทองมากเกินไปย่อมทำให้เกิดความทุกข์ คนเราควรให้คุณค่ากับความดีงามอื่นๆ มากกว่าเงินทอง ดังในนวนิยายเรื่อง **หัวใจไกล่รุ่ง** มิรันตีซึ่งเป็นอดีตคนรักของสิงขรหย่ากับสามีและได้รับเงินค่าฟ้องร้องเป็นจำนวนมากจนมีคณอิจฉา แต่ไกล่รุ่งเชื่อว่าหญิงสาวอาจไม่ได้มีความสุขจริงๆ ดังความว่า

ข่าวลวงว่ามิรันตีได้รับเงินค่าฟ้องร้องถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เพื่อนคนนั้นของไกล่รุ่งบอกว่าอิจฉามิรันตินัก ที่ได้เสวยสุขอยู่บนกองเงินกองทองมากมาย

มหาศาล ทว่าหล่อนหาได้คิดเช่นนั้น และไม่เชื่อว่ามิรันตีจะมีความสุขอย่างแท้จริงอยู่บนกองเงินกองทองมากมายพวกนั้น

ชีวิตที่ปราศจากความรัก ความหวัง และศรัทธา คงไม่ต่างจากวันเวลาที่ผ่านไปอย่างไร้ความหมาย และเส้นทางชีวิตที่มีแต่ความ โดดเดี่ยว

(หน้า ๔๐๐)

จะเห็นได้ว่าแม้จะมีเงินทองมากมาย แต่หากไม่มีความรัก ความหวัง และความศรัทธา ก็ย่อมจะไม่มีมีความสุขอย่างแท้จริง เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ใช้เงินทองซื้อหาไม่ได้

จึงกล่าวได้ว่าคนเราไม่ควรยึดติดกับการสะสมเงินทอง ไม่ควรให้คุณค่ากับเงินทองมากเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความทุกข์ แต่ควรแสวงหาเงินทองแต่พอประมาณและใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รวมทั้งเห็นคุณค่าของความรัก อยู่อย่างมีความหวัง และมีความศรัทธาในคุณธรรมความดี ดังนี้จึงจะเป็นการใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและมีความสุข

๒.๖ การมีความหวัง

ความหวังเป็นสิ่งที่คอยหล่อเลี้ยงจิตใจ เป็นแรงใจให้บุคคลมีความมุ่งมั่นที่จะฝ่าฟันอุปสรรคจนกระทั่งบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นคนเราจึงควรมีความหวังอยู่เสมอ ดังที่อภินิหารตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ พุดให้กำลังใจแก่นับดาวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง ความว่า

“คนเราส่วนใหญ่ย่อมต้องมีช่วงเวลาที่มืดมิดจนมองอะไรไม่เห็นด้วยกันทุกคน แต่ถ้าเราเข้มแข็ง ไม่นานความมืดมิดนั้นก็ผ่านพ้นไป นึกถึงเวลาที่เรามีความสุข เรามักรู้สึกว่าความสุขผ่านไปเร็วเหลือเกิน เพราะฉะนั้นความทุกข์ก็อยู่กับเราไม่นานหรอกครับ” ชายหนุ่มพูดพลางจับมือหญิงสาวขึ้นมา “ขอเพียงเราเข้มแข็ง และใช้สติในการรับมือมันก็พอ”

“แต่ฉันก็ยังกลัวอยู่ดี ฉันไม่อยากให้ช่วงเวลานั้นมาถึง”

“คิดในแง่ดีว่าถ้าพระอาทิตย์ไม่ตกดิน เราก็จะไม่มีทางเห็นความสวยงามของรุ่งอรุณ”

นับดาวหันกลับมามองชายหนุ่มอีกครั้ง จริงอย่างที่เขาคพูด คนเรามีช่วงเวลาที่ย่ำแย่ที่สุด ก็ต้องมีช่วงเวลาที่ดีที่สุดเหมือนกัน

(หน้า ๒๕๕)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าความทุกข์และความสุขเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกคนต้องเผชิญ เมื่อประสบกับความทุกข์ ขอเพียงมีสติและมีความเข้มแข็ง ก็จะสามารถผ่านพ้นช่วงเวลาแห่งความทุกข์ไปได้ ดังนั้นเราจึงไม่ควรท้อแท้แต่ควรจะมี ความหวัง นอกจากนี้เรายังไม่ควรทำลายความหวังของผู้อื่น ดังเช่นในนวนิยายเรื่อง หัวใจโกสัรูง แม้ว่าโกสัรูงจะคิดว่า การตามหาคนที่หายไปนานแล้ว นั้นเป็นเรื่องที่อาจจะเสียเวลาเปล่า แต่หญิงสาวก็ยังพยายามหาทางตามหาเพราะนึกถึงคำสอนของ บิดาว่าไม่ควรทำลายความหวังของใคร ดังความว่า

บางทีลุงสุทินอาจแต่งงานไปแล้ว มีลูกหลานยัวเยี้ยเต็มบ้าน ลืมผู้หญิงที่ เขาเคยพร่ำบอกรักมาก และชาตินี้จะ ไม่มีวันรักผู้หญิงคนไหน ได้อีกแล้วก็ ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้น จะมีประโยชน์อะไรที่ป้าริมภาจะ ไขว่คว้าตามหาคำตอบที่สุดท้าย อาจเป็นแค่ความว่างเปล่า

ไม่ใช่หล่อน ไม่เชื่อเรื่องรักนิรันดร์หรือรักแท้ แต่ก็ต้องดูความเป็นไปได้ ด้วย ถ้าลุงสุทินยังรักท่าน ก็น่าจะมาตามหาป้าเสียตั้งนานแล้วไม่ใช่หรือ

พลันก็นึกถึงคำพูดของบิดา ท่านเคยบอกว่าคุณเราควรมีชีวิตอยู่เพื่อ ความหวัง และเราไม่ควรทำลายความหวังของใคร

(หน้า ๒๔๒)

ผลของการตามหาปรากฏว่าลุงสุทินนั้นเสียชีวิตแล้ว แต่หญิงสาวก็ตั้งใจว่า ได้ลองพยายาม เพราะหากไม่พยายามเธอคงจะรู้สึกผิดที่ทำลายความหวังของป้าริมภาตั้งแต่นั้น

จึงกล่าวได้ว่าคนเรานั้นเมื่อยังมีชีวิตอยู่ก็ควรจะมี ความหวังอยู่เสมอ ใช้ความหวังเป็นพลัง ผลักดันให้มีความเพียรพยายามและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รวมทั้งไม่ควรทำลายความหวังของผู้อื่น

ดังที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่านวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายที่เปี่ยมด้วย คุณธรรมหลายประการ ผู้เขียนอาจแสดงคุณธรรมเหล่านั้นไว้โดยตรงบ้าง แสดงผ่านบทสนทนา ความรู้สึกนึกคิด และการกระทำของตัวละครบ้าง และบางครั้งก็เป็นสิ่งที่ผู้อ่านสามารถตีความได้ จากบริบทอื่นๆ ในเนื้อเรื่อง คุณธรรมต่างๆ เหล่านั้นช่วยสอนใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

๓. คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน

รวิช ปุณ โณทก (๒๕๒๗ : ๘๓) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของนวนิยายไว้ว่า ผู้ประพันธ์นวนิยายย่อมมีความมุ่งหมายที่จะให้ความประเทืองอารมณ์แก่ผู้อ่านเป็นเป้าหมายหลัก และให้ความประเทืองปัญญาเป็นเป้าหมายรอง

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายรักโรแมนติคที่ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เขียนมีกลวิธีต่างๆ ที่ทำให้นวนิยายมีความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา และมีสีสัน กลวิธีดังกล่าวคือ การกำหนดโครงเรื่องให้ตัวละครมีความขัดแย้งกัน การสร้างตัวละครที่หลากหลาย และการใช้บทสนทนาที่ชวนขัน

การกำหนดโครงเรื่องให้ตัวละครมีความขัดแย้งกัน เช่น นวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดิ์** ตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกฝ่ายชายขัดแย้งกันด้านทัศนคติเกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซล นวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** ตัวละครเอกฝ่ายหญิงไม่เห็นคุณค่าของความพอเพียง ขณะที่ตัวละครอื่นๆ เห็นคุณค่าและพยายามโน้มน้าวใจให้เธอเห็นคุณค่า นวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกฝ่ายชายขัดแย้งกันด้านสถานภาพ นวนิยายเรื่อง **หัวใจใกล้รุ่ง** ตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกฝ่ายชายเข้าใจผิดกัน เป็นต้น ผู้เขียนสร้างสถานการณ์ให้ตัวละครทั้งสองฝ่ายผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ บางครั้งตัวละครเอกฝ่ายชายก็เพ็ลียงพลา บางครั้งตัวละครเอกฝ่ายหญิงก็พ่ายแพ้ด้วยเหตุผล ทำให้ผู้อ่านต้องเอาใจช่วยตัวละครฝ่ายที่ตนชอบ และต้องติดตามอย่างสงสัยใคร่รู้ว่าท้ายที่สุดแล้วแล้วตัวละครฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายชนะ

การสร้างตัวละครที่หลากหลายเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน เช่น นวนิยายเรื่อง **ในมานเมฆ** ผู้เขียนสร้างตัวละครหลายประเภทให้มีลักษณะนิสัยแตกต่างกัน เช่น รวงข้าวซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นคนอ่อนไหวแต่มีความพยายาม ทิวเมฆซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายเป็นคนปากร้ายแต่ฟังพาได้ ตาซ่างเป็นคนแก่ที่ปากร้ายแต่ใจดีและมีจิตใจสูง กลินซ์เป็นพี่ชายที่แสนดี กยศเป็นตัวร้ายที่แสร้งเป็นคนดี ป้าเหมียวเป็นคนชอบสอดรู้สอดเห็นและพูดจาขวานผ่าซาก ชมพู่เป็นคนหลงตัวเองและแต่งกายแบบ ‘เกาหลีนิยม’ เต่าเป็นเด็กช่างคิดช่างพูด เป็นต้น ตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครที่สามารถพบเห็นได้ในสังคมทั่วไป บุคลิกลักษณะที่หลากหลายนี้ทำให้นวนิยายมีสีสันและมีชีวิตชีวา

การใช้บทสนทนาที่ชวนขันเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นวนิยายชุดนี้มีเสน่ห์และน่าดึงดูดใจ เช่น ตอนที่จิมเมธกับถัสนาทะเลาะกันราวกับเป็นเด็กๆ ในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบกักดิ์** ตอนที่ฟ้าลั่นเกี่ยวพาราสิ่นับดาวด้วยถ้อยคำเซซๆ หรือตอนที่อกินเล่าเรื่องตลกให้นับดาวฟัง ในนวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** เป็นต้น

ดังนั้นการกำหนดโครงเรื่องให้ตัวละครมีความขัดแย้งกัน การสร้างตัวละครที่หลากหลาย และการใช้บทสนทนาที่ชวนขัน จึงเป็นกลวิธีที่ผู้เขียนใช้เพื่อทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ พบว่า นวนิยายชุดนี้มีคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ๒ ประการ คือทำให้เกิดความสนุกสนาน และทำให้เกิดความประทับใจ ดังนี้

๓.๑ ทำให้เกิดความสนุกสนาน

เมื่อได้อ่านนวนิยายชุดนี้ ผู้อ่านจะพบว่าผู้เขียนมีการสอดแทรกเหตุการณ์ที่สนุกสนานเอาไว้ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเพลิดเพลินและผ่อนคลาย กลวิธีในการสร้างความสนุกสนาน ให้ตัวละครแสดงท่าทางเกินจริง ใช้การเสียดสีเหน็บแนม ใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ และใช้การกล่าวถึงพฤติกรรมที่ชวนขัน เป็นต้น การสร้างอารมณ์ขันดังกล่าวช่วยลดทอนความตึงเครียดของสถานการณ์ที่ตัวละครในเรื่องกำลังเผชิญอยู่ ดังเหตุการณ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ใ้ร่มใบศักดิ์ ความว่า

จิรเมธยืนก้มใจเตรียมตัวรับระเบิดนิวเคลียร์ลูกใหญ่จากมารดาแต่โดยดี เมื่อท่านตรงเข้ามาหาตนและมีสีหน้าบูดบึ้งมึงทึงเป็นที่สุด จนเขาต้องแอบหลบตาปีไม่กล้าสบตาท่านแม้แต่นิด เพราะกลัวว่าตนจะหัวใจวายตายไปก่อน พลังภวานาอ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไปต่างๆ นานา

‘มาแล้ว!...คุณพระคุณเจ้าช่วยลูกข้างด้วยเถิด’

เจียบ...ทุกอย่างกลับเป็นปกติ ไม่มีอะไรเกิดขึ้นเสียจนน่าสงสัย

จิรเมธค่อยๆ ลืมตาขึ้นที่ละนิด ก่อนจะยกมือขึ้นลูบเนื้อตัวเพื่อเช็คว่าอวัยวะของตนยังอยู่ครบสามสิบสองไหม เมื่อไม่มีส่วนใดสึกหรือ เขาจึงหันกลับไปมองมารดา ก่อนจะเห็นท่านเดินผ่านเลยเขาไปหยุดยืนอยู่ตรงหน้าผู้ใหญ่มมแทน

(หน้า ๓๘๘)

จากเหตุการณ์ข้างต้น จิรเมธกำลังตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน เพราะถูกมารดาจับได้ว่าหลอกลวงและให้ความช่วยเหลือแก่คนที่เธอไม่ชอบหน้า การแสดงความหวาดกลัวมารดาของตนอย่างเกินจริงด้วยการหลบตา ภวานาถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และแสดงความรู้สึกโล่งใจด้วยการลูบคลำเนื้อ

ตัวว่าอวัยวะยังอยู่ครบหรือไม่ เป็นพฤติกรรมชวนขันที่ทำให้บรรยากาศตึงเครียดในสถานการณ์ดังกล่าวผ่อนคลายลงจนแปรเปลี่ยนเป็นอารมณ์ขัน

ในนวนิยายเรื่อง **ในมานเมฆ** ก็ปรากฏเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกจำขันอยู่หลายตอน ตัวอย่างตอนหนึ่ง คือตอนที่รวงข้าวกับมารดาของเธอสนทนากัน โดยหากอยู่ต่อหน้าผู้อื่นจะพูดจาไพเราะอ่อนหวานเป็นพิเศษ แต่เมื่ออยู่กันตามลำพังจะพูดธรรมดา ทั้งนี้เพราะผู้เป็นมารดาให้เหตุผลว่าการพูดจา ‘จะจำคะขา’ จะทำให้คุณเป็น ‘ผู้ดี’ ดังข้อความว่า

‘ทำไมตอนอยู่ต่อหน้าป้า แม่ต้องพูดจะจำคะขากับข้าวด้วยล่ะ ข้าวไม่ชินหู จักเคยมยังงี้ไม่รู้’

จำได้ว่าแม่ยังคิดว่าคนอื่นจะบอกว่า...เรื่องแค่นี้ไม่น่าถาม

‘พูดจะจำคะขาจะได้คุณน่ารักเป็นคุณหนูลูกผู้ดีไงยะ ไม่ดีหรือกหรือ หรือแกอยากจะให้ใครเค้าหาว่าเราเป็นคนบ้านนอก’

‘ก็เราเป็นคนบ้านนอกจริงๆ นีนา แล้วอีกอย่างเราก็ไม่ได้พูดหยาบตรงไหนนี่แม่’

‘ไม่หยาบ แต่มันไม่ไฮโซยะ...เรียกคุณแม่ คุณลูกนี่แหละ ไฮโซ น่ารักจะตาย’

คำตอบของแม่ทำให้เด็กหญิงวัยสิบสี่ถึงกับยกมือเกาหัว

‘ถ้าจั้น ทำไมเราไม่เรียกคุณแม่คุณลูกกันให้ตลอดเลยล่ะจะได้ไม่ง’

‘อ๊วย อยู่กันสองคนทำไมจะต้องแើบพูดคุณแม่คุณลูกด้วยล่ะยะ ดัดจริตตายซัก’

(หน้า ๑๔)

จะเห็นได้ว่าผู้เขียนใช้การเสียดสีเหน็บแนมมาสร้างอารมณ์ขัน เนื่องจากน้ำค้างซึ่งเป็นมารดาให้เหตุผลในการพูดจาไพเราะว่าจะทำให้คุณเป็นผู้ดี แต่เมื่อรวงข้าวซึ่งเป็นลูกสาวถามว่าทำไมจึงไม่พูดเช่นนั้นให้ตลอด เธอกลับให้เหตุผลว่าการพูดเช่นนั้นเป็นการ ‘แើบ’ หรือเสแสร้ง และดัดจริต ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์ขันเมื่อสรุปได้ว่าตัวละครเสียดสีว่าผู้ดีหรือ ‘ไฮโซ’ นั้นมักจะพูดจาแบบดัดจริต

ในนวนิยายเรื่อง **ลูกหนี้ที่รัก** มีเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้อ่านสนุกสนานอยู่หลายตอนเช่นกัน ตัวอย่างตอนหนึ่ง คือตอนที่ออมสินรับจ้างดูแลป่าของก้องภพ เธอถูกหลอกว่าป่าของเขาหาพิการ และเป็นคนอารมณ์แปรปรวน ดังนี้

...“คุณป่าคุณเป็นอะไรคะ”

“ไปโพลาร์ อารมณ์สองขั้ว เดียวดีเดี๋ยวร้าย แล้วแต่จะเรียก”

หญิงสาวเบิกตาโต ความรู้สึกตอนนี้เหมือนเพิ่งถูกลวงมาฆ่า

“แล้วออมต้องทำยังไงคะ”

“ก็คอยเฝ้าและสังเกตอารมณ์คุณป่าให้ดี ถ้าอารมณ์ดีก็เข้าไปคุยกับท่าน ถ้าเห็นท่าไม่ดีก็รีบหนีออกมา เหมือนที่ผมทำนี่แหละ แต่อย่าผลอให้แกเข้าถึงตัวก็แล้วกัน”

หญิงสาวขมลุกชูเลยทีเดียวน คำพูดของเขาสร้างความรู้สึกเหมือนหลุดเข้ามาในฉากหนังฆาตกร ไรคจิต

“เดี๋ยวก่อน คุณจะ ไปไหน ไม่อยู่เป็นเพื่อนกันหรือคะ” ร้องเสียงหลงเมื่อเขาหมุนตัวเดินออกไป

เขาหันมายิ้มกวนประสาท

“แม่จ้างคุณ ไม่ได้จ้างผมสักหน่อย”

ว่าแล้วก็ฮัมเพลงเดินออกไปอย่างสบายอารมณ์ ปล่อยให้ผู้มาเยือนยืนนิ่งเหมือนถูกตรึงเท้าด้วยภาระหน้าที่ผสมกับความหวาดกลัวสุดขีด

(หน้า ๑๕๖ - ๑๕๗)

จะเห็นได้ว่าผู้เขียนบรรยายว่าอมสินรู้สึกกลัวและกังวลใจมาก โดยใช้การเปรียบเทียบว่ารู้สึก ‘เหมือนเพิ่งถูกลวงมาฆ่า’ และ ‘เหมือนหลุดเข้ามาในฉากหนังฆาตกร ไรคจิต’ การเปรียบเทียบดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบที่เห็นภาพเด่นชัด ขณะเดียวกันก็เป็นการเปรียบเทียบที่เกินจริง เพราะผู้ปวยอารมณ์ร้ายในเรื่องย่อไม่ใช่มารดาไรคจิต เพียงแต่ผู้เขียนสร้างให้ออมสินเป็นคนวิตกกังวลเกินเหตุ ขณะที่ก้องภพมีนิสัยชอบกลั่นแกล้ง ความตรงข้ามและความเกินจริงนี้เองที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกขบขัน

ในนวนิยายเรื่อง **แสงดาวกลางใจ** ก็ปรากฏเหตุการณ์สนุกสนานอยู่หลายตอน เช่น ตอนที่ฟ้าลั่นซึ่งเป็นตัวละครชายตัวหนึ่งมีบทบาท ผู้เขียนสร้างให้เขาเป็นบุตรชายของผู้มีอิทธิพลแต่ไม่เฉลียว

ฉลาด แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาดไม่เข้ากัน เขาเชื่อลูกน้อง จึงจ้างคนมาปลอมเป็นนักเลงแก๊งเข้าไปทำร้ายตัวละครเอกฝ่ายหญิง เขาจะได้ทำที่เข้าไปช่วยเหลือเพื่อให้เธอประทับใจ แต่กลับซุ่มซำมหลัดลิ้มเสียก่อน ดังข้อความว่า

“จิงหะนี่แหละครับอ้าย บุ๊กเข้าไปช่วยนางเอกเลยครับ” ปอยฝ้ายบอกจริงจิงทั้งสีหน้าและน้ำเสียง ชายหนุ่มสวมเสื้อเชิ้ตสีส้มกับกางเกงขายาวเข้ารูปสีน้ำเงินจึงวิ่งถลาออกไปจากหลังต้นไม้ ทว่ากลับสะดุดรากไม้ใหญ่ที่โผล่ขึ้นเหนือดินในบริเวณนั้น ยังผลให้ร่างสูงล้มคะมำจนหน้าทิ่ม

รองเท้าหนังสีดำคู่โปรดหลุดกระเด็น ไปอีกทาง เผยให้เห็นถุงเท้าลายรุ้งกินน้ำที่ติดกับสีเสื้อและกางเกงของเขา

“อ้าย!” ปอยฝ้ายตกใจ สาวเท้าเข้าไปประคองลูกพี่ โดยมีปอยฝันเป็นผู้ช่วย

“เวรเอ๊ย! หมูจะหามคั้นเอารากไม้เข้ามาสอค ใ้คั้นไม้เฮงชวย!”...

(หน้า ๑๖๑)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าผู้เขียนสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่านด้วยการสร้างตัวละครที่มีบุคลิกชวนขันราวกับตัวตลกขึ้นมา กำหนดให้เขามีพฤติกรรมที่น่าขบขัน เพื่อสร้างสีสันให้กับเนื้อเรื่อง

จะเห็นได้ว่าการให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมที่เกินจริง การประชดเหน็บแนม การใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ และการสร้างตัวละครตลกที่มักแสดงพฤติกรรมชวนขัน เป็นกลวิธีที่ทำให้นวนิยายสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและติดตามอ่านต่อไปด้วยความรื่นรมย์

๓.๒ ทำให้เกิดความประทับใจ

นอกจากความสนุกสนานแล้ว นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ยังมีเหตุการณ์ที่น่าประทับใจหลายเหตุการณ์ ทั้งเหตุการณ์น่าประทับใจที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเหตุการณ์ประทับใจที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร เช่นความประทับใจในความรักที่แม่มีต่อลูก ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ใต้ร่มใบรักดี** ความว่า

“รู้ไหมสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับแม่คืออะไร?” มาลินีถามบุตรสาว ก่อนที่จะตอบเสียเองว่า “มันก็คือการที่แม่เลี้ยงหนูให้เติบโตขึ้นมาพร้อมกับความสุข แม่จึงไม่อยากเห็นลูกของแม่ต้องเป็นทุกข์หรือผิดหวังจากความรักเพราะถูกพ่อแม่กีดกันยังไงล่ะลูก ดังนั้นแม่ถึงบอกหนูว่าให้ทำตามหัวใจใจล่ะจ๊ะ”

ใบหน้าของมารดาที่ลึกลับเห็นนั้น เปี่ยมด้วยความอึดอ้อมใจกับความสุขของเธอ หญิงสาวจึงโผล่เข้ากอดและซุกหน้าอยู่กับอกของท่านด้วยความรักใคร่เทิดทูน ความหวาดวิตกที่เคยกริ่งเกรงมาก่อนหน้านี้พลันเลือนหายไปทันที ต่อไปนี้เธอจะเลือกเดินตามหนทางที่ตนเป็นคนกำหนดเองอย่างมั่นใจ

(หน้า ๔๔๒)

จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงถึงความรักอันเปี่ยมล้นที่ไม่มีต่อลูก ลึกลับนั้นกำลังกังวลใจเพราะจิรเมธกำลังจะกลับกรุงเทพฯ และเธออาจจะไม่ได้พบกับเขาอีก หากเธอแต่งงานกับเขาเธอก็ต้องย้ายไปอยู่กับเขา ไม่ได้ได้อยู่ดูแลพ่อแม่ แต่มารดาของเธอทำให้เธอคลายกังวลด้วยการบอกว่าหากลูกมีความสุข แม้อย่างเธอก็ย่อมจะมีความสุขด้วย เหตุการณ์นี้ช่วยจัดความวิตกกังวลของตัวละครเอกฝ่ายหญิง และขจัดอุปสรรคความรักของเธอให้สิ้นไป ทำให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจในความรักของแม่ที่มีต่อลูก

นอกจากความรักระหว่างแม่กับลูกแล้ว ความเอื้ออาทรและน้ำใจไมตรีระหว่างเพื่อนร่วมงานก็เป็นอีกความสัมพันธ์หนึ่งที่สร้างความรู้สึกประทับใจให้แก่ผู้อ่าน ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ความว่า

“ที่อิทเชื่อได้ยังไงว่าออมจะเปลี่ยนแปลงได้”

“ก็ไม่เชื่อเสียทีเดียวนัก แต่ต้องลอง พี่หนูชนะไม่ได้เป็นน้ำสาวของชายจึงหรรอก แต่เป็นเพื่อนของเพื่อนรุ่นพี่ฉัน เขาทำงานพัฒนาสังคมมาเยอะ เรียนผิดเรียนถูกเรื่องกระบวนการที่นำไปสู่การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงมาหลายสิบปี จนสุดท้ายเขาได้ข้อสรุปว่าคนเราจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อต้องมีกระบวนการที่ทำให้คนคนนั้นเจอประสบการณ์ตรง ได้เข้ากระบวนการกลุ่ม ได้ถอดบทเรียนชีวิต และเอาสิ่งที่ตัวเองได้เรียนรู้ไปช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ในช่วงสองอาทิตย์ที่แกอยู่ที่นี่ เขาพยายามจัดกระบวนการพวกนี้ให้แก และรู้ว่าแกเปลี่ยนมุมมองความคิดได้บ้าง แต่เรื่องแบบนี้มันต้องทำต่อเนื่องถึงจะยั่งยืน เขาเลยโยนไม้ต่อมา

ให้ฉันเคี้ยวกรำแก่นี้ พอดีเจ้าเล็กกับคุณจิมิโพรเจกต์ประหยัดและรักโลกมาเสริม ทั้งปั่นจักรยานและปลูกผักบนดาดฟ้า...อันนี้ไม่ได้เดียมกันนะโว้ย ส่วนป้านิกกับนายหญิงก็พยายามหาทั้งหนังสือและบทความดีๆ มากระทุ้งแกบ่อยๆ ทำกันถึงขนาดนี้ ถ้าแกยังกลับไปคลั่งชอปปิงอีก ก็ถือว่าเป็นกรรมเก่าแล้วกัน”

(หน้า ๒๓๔ - ๒๓๕)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่คอยช่วยเหลือออมสินให้สามารถเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยการใช้เงินได้นั้นมีมากมาย ทั้งอิทธิ เพื่อนร่วมงานที่ทั้งคอยผลักดัน เป็นกำลังใจ และความช่วยเหลือจากเพื่อนรุ่นพี่ นงนุช ซึ่งเป็นเพื่อนของเพื่อนรุ่นพี่ของอิทธิ ก้องภพ ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนร่วมงานและลูกชายของเจ้านาย และกองพรและนิภาพรรณซึ่งเป็นเจ้านาย คำพูดของอิทธิที่สรุปว่ามีหลายคนคอยช่วยเหลือออมสิน รวมทั้งตัวเขาเองที่แม้จะไม่ได้เชื่อมั่นอย่างเต็มที่ว่าเธอจะสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ แต่ก็ยังช่วยเหลือมาตลอด นอกจากทำให้ออมสินประทับใจแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจตามไปด้วย เป็นความประทับใจที่เกิดขึ้นเพราะซาบซึ่งในมิตรภาพและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของตัวละคร

นอกจากความประทับใจในมิตรภาพแล้วยังมีความประทับใจในความรักระหว่างตัวละครหนุ่มสาว ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ความว่า

“เขียนตามที่ผมพูดหน่อยนะ...ผมไม่เคยรังเกียจกึ่งเดินเลยสักนิดเดียว ไม่เคยสนใจด้วยซ้ำว่ากึ่งเดินจะได้ยินหรือไม่ได้ยิน แต่ที่ผมต้องทำแบบนี้เพราะผมเป็นผู้ชายที่มีแต่ตัว บ้านก็ยังไม่เป็นของตัวเองด้วยซ้ำ มีก็แต่ความรักเต็มล้นในใจของผม แต่สิ่งนี้จะเพียงพอที่ผมจะดูแลให้กึ่งเดินมีความสุขและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสบายได้อย่างไร ผมเคยถูกใครคนหนึ่งทอดทิ้งมาก่อน เพียงเพราะครอบครัวผมสิ้นเนื้อประดาตัว แต่ผมก็ไม่เคยโกรธเธอคนนั้น เพราะผมเข้าใจดีว่าไม่มีใครปรารถนาชีวิตที่ยากลำบาก วันนี้กึ่งเดินอาจจะยังเด็ก แต่ในอนาคตข้างหน้า กึ่งเดินก็จะเข้าใจ และนี่ก็ขอบคุณผมที่ไม่ดึงรั้งกึ่งเดินให้ลงมาลำบากด้วยกันกับผม”

ถึงขรชะงักไป และเงยหน้าขึ้นจากสมุดตรงหน้า เพื่อมองคนเจ็บ แล้วก็เห็นอาร์ตี่ทอดมองสร้อยแสงแฉด้วยแววตาเปี่ยมล้นด้วยความปรารถนาดี

(หน้า ๒๓๖)

จากข้อความข้างต้น อารตี ได้พูดกับสร้อยแสงแขหรือกึ่งเดินซึ่งพิการทางหูและมาเรียนคนตรีเพื่อบำบัดกับเขา โดยให้สิ่งขรซึ่งเป็นพี่ชายของเธอช่วยจดคำพูดของเขาว่า เขารักเธอแต่ไม่ต้องการดึงให้เธอมาตกต่ำ มาใช้ชีวิตอย่างยากลำบากไปกับเขา คำพูดของเขาทำให้สร้อยแสงแขร้องไห้และทำให้คนอ่านรู้สึกซาบซึ้งใจ เพราะความรักที่ชายหนุ่มมีต่อหญิงสาวเป็นความรักที่เปี่ยมด้วยความปรารถนาดีและไม่มุ่งหมายที่จะครอบครอง

นอกจากความประทับใจที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแล้ว ยังมีความประทับใจอันเกิดจากเหตุการณ์ที่แสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้วย ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ในม่านเมฆ** ความว่า

เวลาเริ่มบ่ายคล้อย ชาวโรงงานว่าไฟปายังคงลุกลามรุนแรงเกินกว่าที่เจ้าหน้าที่จะทานไหว ถึงตอนนี้ แม้แต่ในหมู่บ้านยังได้กลิ่นควันไฟที่ปกคลุมหนา ทำเอาท้องฟ้ามีดครึ้ม ชาวบ้านพากันปิดประตูหน้าต่าง แต่กระนั้นก็ยังสลับกันออกมาดูเหตุการณ์เป็นระยะ

กระทั่งคืนนั้นก็ยังไม่สามารถดับไฟลงได้ ดาซังกลับมาถึงบ้านตอนค่ำด้วยสีหน้าเคร่งเครียด รวงข้าวจึงรู้ว่าดาไปดูเขาดับไฟป่าและกลับมาเมื่อเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องหยุดทำงานเพราะฟ้ามีด เหลือแต่อาสาสมัครคอยเฝ้าและแจ้งเหตุถ้าหากว่าไฟลามลงมาถึงหมู่บ้าน

.....

ชาวบ้านต่างจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ด้วยสีหน้ากังวล แต่แล้วความสนใจของทุกคนก็ถูกดึงไปด้วยเสียงเครื่องยนต์บนฟ้า ทุกคนเงยหน้ามอง

บนท้องฟ้าที่ถูกปกคลุมไปด้วยม่านควันไฟ همینจนหายใจติดขัด มีเครื่องบินสามลำบินสูงอยู่ลิบๆ โปรยสารเคมีสีขาวพวยพุ่งเป็นสายมาจากใต้ท้องเครื่อง

“ฝนหลวงมาแล้ว...”

ใครบางคนร้องอย่างยินดี ทั้งที่ฝนก็ยังไม่ได้ตก หลายคนถึงกับยกมือขึ้นไหว้ท่วมหัว...

จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าครั้งใหญ่ที่ลูกกลมเป็นบริเวณกว้าง จนดับได้ยาก แต่ในที่สุดก็สามารถดับลงได้ด้วยฝนหลวง ผู้อ่านจะเห็นภาพความเดือดร้อนและความกังวลใจของชาวบ้านตลอดช่วงเวลาที่เกิดไฟไหม้ ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วม อยากจะเอาใจช่วย ดังนั้นเมื่อนักบินฝนหลวงออกปฏิบัติการทำฝนหลวงดับไฟป่า ทำให้ชาวบ้านเกิดความหวังและมีความเชื่อมั่นว่าผืนป่าและหมู่บ้านของพวกเขาจะปลอดภัย ผู้อ่านจึงเกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจ ตื่นตื้นใจร่วมไปกับชาวบ้าน เป็นความซาบซึ้งใจที่เกิดจากการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้ทรงพระราชดำริเรื่องการทำฝนหลวงขึ้นมา

จะเห็นได้ว่าทั้งพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และความรัก ความเอื้ออาทร และความปรารถนาดีที่ตัวละครมีต่อกัน ล้วนทำให้เกิดเหตุการณ์ที่น่าประทับใจ เป็นสิ่งที่จรรโลงใจ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้ง และทำให้นวนิยายชุดนี้เป็นที่น่าจดจำ

กล่าวโดยสรุปได้ว่านอกจากคุณค่าด้านความรู้ และคุณค่าด้านคุณธรรมแล้ว นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ยังเปี่ยมด้วยคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน กล่าวคือ ประกอบด้วยเหตุการณ์ที่สนุกสนาน ชวนขัน และมีเหตุการณ์ที่น่าประทับใจหลายเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกอ่านติดตาม ไม่น่าเบื่อ และอ่านได้อย่างเพลิดเพลิน นับว่าเป็นนวนิยายที่มีสีสันน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงควบคู่ไปกับสาระความรู้และคุณธรรมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษานวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สรุปได้ว่านวนิยายชุดนี้เป็นนวนิยายที่มีคุณค่าด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีการสอดแทรกคุณธรรมต่างๆ ที่ช่วยให้นวนิยายมีคุณค่า เป็นแนวทางให้ผู้อ่านได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งยังให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งในด้านความสนุกสนานและความประทับใจ มีเหตุการณ์ที่ชวนขันและเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความซาบซึ้ง ทำให้นวนิยายน่าติดตาม มีชีวิตชีวา และไม่น่าเบื่อ นับว่านวนิยายชุดนี้เป็นนวนิยายที่เปี่ยมด้วยคุณค่านานาประการ และควรค่าแก่การอ่านเพื่อประเทืองปัญญาและประเทืองอารมณ์

บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์นวนิยายเทิดพระเกียรติ ชุค ลูกไม้ของพ่อ จำนวน ๕ เรื่อง คือ **ได้ร่มใบักดี** ใน **มานเมฆ ลูกหนี้ที่รัก** **แสงดาวกลางใจ** และ **หัวใจใก้รุ่ง** ในด้านกลวิธีการเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และคุณค่าที่ได้รับจากนวนิยายชุดนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

กลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายรักโรแมนติกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีการกล่าวถึงแนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายชุดนี้มี กลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๓ วิธี คือ การเทิดพระเกียรติโดยใช้อุปมาอุปไมย การเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์ และการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษา

กลวิธีในการเทิดพระเกียรติโดยใช้อุปมาอุปไมยมี ๕ วิธี คือ โคร่งเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา จากและบรรยากาศ และแก่นเรื่อง กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้โคร่งเรื่องมี ๓ วิธี คือ การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร และการใช้แนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปมปัญหา กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ตัวละครมี ๒ วิธี คือ การกำหนดอาชีพของตัวละคร และการเทิดพระเกียรติโดยใช้การกระทำของตัวละคร กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้บทสนทนามี ๑ วิธี คือ การใช้บทสนทนาของตัวละครโดยตรง กลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้ฉากและบรรยากาศมี ๒ วิธี คือ การใช้ฉากจริง และการใช้ฉากสมมติ และกลวิธีการเทิดพระเกียรติโดยใช้แก่นเรื่องมี ๑ วิธี คือ การให้คุณค่ากับคุณธรรมและความดีมากกว่าเงินทอง คุณธรรมและความดีเหล่านั้นได้แก่ การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความพอเพียง และความหวัง

กลวิธีในการเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์มี ๓ วิธี คือ การเทิดพระเกียรติโดยใช้การตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติ การเทิดพระเกียรติโดยใช้การเปิดเรื่อง และการเทิดพระเกียรติโดยใช้การปิดเรื่อง โดยกลวิธีในการตั้งชื่อที่เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติมี ๓ วิธี คือ

การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อบท และการตั้งชื่อตัวละคร กลวิธีในการเปิดเรื่องที่สัมพันธ์กับการเกิดพระเกียรติมี ๓ วิธี คือ การเปิดเรื่องด้วยพระราชดำรัส การเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงโครงการในพระราชดำริ และการเปิดเรื่องด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ กลวิธีในการปิดเรื่องที่สัมพันธ์กับการเกิดพระเกียรติมี ๑ วิธี คือ การปิดเรื่องด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ

ส่วนกลวิธีในการเกิดพระเกียรติโดยใช้ภาษามี ๒ วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมา และการใช้คำเปรียบเทียบ

คุณค่า

คุณค่าที่ได้รับจากนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มี ๓ ประการ คือ คุณค่าด้านความรู้ คุณค่าด้านคุณธรรม และคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ดังนี้

คุณค่าด้านความรู้มี ๕ ประการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับน้ำมันไบโอดีเซล ความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวง ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรบนที่สูงและการรักษาต้นน้ำลำธาร และความรู้เกี่ยวกับบทเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งล้วนเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คุณค่าด้านคุณธรรมมี ๖ ประการ ได้แก่ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความเพียรพยายาม การพึ่งพาตนเอง ความประหยัดมัธยัสถ์ การให้คุณค่ากับความพอเพียงและคุณธรรม ความดีมากกว่าเงินทอง และการมีความหวัง

คุณค่าด้านความเพลิดเพลินมี ๒ ประการ คือทำให้เกิดความสนุกสนาน และทำให้เกิดความประทับใจ

จะเห็นได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายที่มีการเกิดพระเกียรติแตกต่างจากวรรณกรรมเกิดพระเกียรติที่ผ่านมา ด้านการใช้คำ มีทั้งการเรียกพระนามเต็มว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีการเรียกอย่างล้าลองว่า ในหลวง พ่อหลวง เป็นต้น และมีการใช้สมญานามว่า แสงดาวกลางใจ เป็นต้น ซึ่งเป็นสมญานามที่สามัญ ไม่สูงส่ง แต่แสดงถึงความผูกพันและความใกล้ชิดระหว่างประชาชนกับพระมหากษัตริย์มากยิ่งขึ้นกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในอดีต แสดงถึงความสำคัญของพระมหากษัตริย์ในใจของประชาชน

ด้านรูปแบบ นวนิยายบางเรื่องอาจจะเปิดด้วยการกล่าวถึงพระราชกรณียกิจหรือพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในด้านที่ต้องการนำเสนอพอสังเขป นวนิยายบางเรื่องอาจไม่ได้เปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ แต่นว

นิยายทุกเรื่องมีการกล่าวขยายความถึงพระราชกรณียกิจหรือพระอัจฉริยภาพด้านดังกล่าว โดยสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นนิยายรัก และปิดเรื่องด้วยความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ด้านเนื้อหา กล่าวถึงพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แนวพระราชดำริและโครงการในพระราชดำริต่างๆ โดยเนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งกล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย การเกิดพระเกียรติคุณนั้นใช้วิธีการเกิดพระเกียรติโดยตรง ผ่านคำพูด ผ่านการกระทำของตัวละคร และผ่านการใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมา และการเกิดพระเกียรติโดยอ้อม คือเป็นการเกิดพระเกียรติที่ต้องอาศัยการตีความ โดยใช้โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และฉาก โดยใช้กลวิธีการประพันธ์ และใช้คำเปรียบเทียบ เนื้อหาที่แตกต่างจากวรรณกรรมเกิดพระเกียรติในอดีตอย่างชัดเจน คือ คุณความดีที่ปรากฏไม่ใช่คุณความดีเฉพาะพระองค์ ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงเฉพาะสิ่งที่พระองค์ทรงปฏิบัติ แต่กล่าวถึงพระองค์ในฐานะที่ทรงเป็น “ต้นแบบ” ของตัวละครในเรื่องด้วย เมื่อตัวละครได้ดำเนินรอยตามพระองค์ เช่น เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นผู้มีความหวังอยู่เสมอตามแง่คิดที่ได้รับจากบทเพลงพระราชนิพนธ์ เป็นผู้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น แล้วปรากฏว่าเป็นคุณงามความดีที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ก็ถือได้ว่าคุณงามความดีเหล่านั้นเป็นพระเกียรติคุณของพระองค์ด้วย เช่นเดียวกับการถือว่าคุณงามความดีที่ศิษย์ได้ปฏิบัติย่อมเป็นเกียรติคุณของครูด้วย เนื้อหาที่ผู้เขียนนำมาเกิดพระเกียรติมีแต่ “พระคุณ” เท่านั้น ไม่มี “พระเดช” เพราะพระเกียรติคุณของพระองค์ไม่จำเป็นต้องใช้ทหาร ไม่ได้มาจากการรบ แต่มาจากประชาชน พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งไพศาลเพราะประชาชนทำความดีตามแบบอย่างพระองค์ ดังนั้น แม้พระองค์จะสวรรคตแล้ว แต่ความดีงามก็ยังอยู่ในตัวของประชาชนชาวไทยทุกคนที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติตามและนำไปสอนลูกหลานต่อไป ทำให้พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ยังประทับอยู่ในใจของประชาชน และทำให้พระเกียรติคุณของพระองค์กว้างไกลและดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นนวนิยายรักโรแมนติกที่สอดแทรกพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเอาไว้ได้เป็นอย่างดี มีกลวิธีในการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยใช้องค์ประกอบต่างๆ ใช้กลวิธีการประพันธ์ และใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งยังเป็นนวนิยายที่มีคุณค่าหลายประการ ทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านความเพลิดเพลิน ดังนั้น นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงเป็นนวนิยายที่ควรค่าแก่การอ่าน ทั้งการอ่านเพื่อความรู้และการอ่านเพื่อความบันเทิง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษานวนิยายชุด แม่ของแผ่นดิน ซึ่งเป็นนวนิยายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากพระอัจฉริยภาพ โครงการในพระราชดำริ และแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นวนิยายชุดนี้ประกอบด้วยนวนิยาย ๓ เรื่อง คือ ประทีปรักแห่งใจ แสงเทียน และร้อยป่าไว้ด้วยรัก จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มายคริม ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ในเครือเดียวกับสำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์ที่จัดพิมพ์นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

บรรณานุกรม

หนังสือ

กุหลาบ มัลลิกะมาส. (๒๕๑๕). **วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๖). **กลางใจราษฎร์: หกทศวรรษแห่งการทรงงาน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอเชีย บุ๊คส์ จำกัด.

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (๒๕๕๒). **จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๑**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

_____. (๒๕๕๒). **จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

_____. (๒๕๓๕) **บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. (๒๕๕๑). **สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

จุไรรัตน์ ลักษณศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (บรรณาธิการ). **ภาษากับการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี.เพรส.

ชมจันทร์. (๒๕๕๔). **ได้ร่มใบรักดี**. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์ จำกัด.

ชาคริยา. (๒๕๕๔). **ลูกหนี้ที่รัก**. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์ จำกัด.

คนยา วงศ์ธนะชัย. (๒๕๕๒). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ธวัช ปุณโณทก. (๒๕๒๗). **แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

- บาทย์ อิมสำราญ. (๒๕๔๘). **เอกสารคำสอนวิชา ๔๑๑ ๒๓๑ นวนิยายและเรื่องสั้นของไทย (Thai Novels and Short Stories)**. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (๒๕๓๖). **ตลอดวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ. (๒๕๒๕). **แว่นวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : อ่านไทย.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (๒๕๓๔). **วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ร่มแก้ว. (๒๕๕๔). **โน้มนำเมฆ**. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รินท์ภัส. (๒๕๕๔). **แสงดาวกลางใจ**. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์ จำกัด.
- рінฤทัย สัจจพันธุ์. (๒๕๒๓). **ความรู้ทั่วไปทางภาษาและวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (๒๕๒๔). **อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์.
- วินิตา ดิถียนต์. (๒๕๓๐). **เอกสารประกอบการสอนวิชา ๔๑๑ ๒๓๑ การเขียนบันเทิงคดี (FICTION WRITING)**. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (๒๕๔๓). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร : เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (๒๕๔๔). **๖ สถิติในดวงใจไทยทั้งชาติ**. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.
- สุพรรณิ วราทร. (๒๕๑๕). **ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕**. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- อิสยาห์. (๒๕๕๔). **หัวใจใกล้รุ่ง**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.

วิทยานิพนธ์

กิตติ ศรีเปารยะ. (๒๕๔๐). “เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ฯ กรณีศึกษา : วิเคราะห์ทำนอง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรม
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.

เกศราพร มากจันทร์. (๒๕๔๘). “การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พระราช
นิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธงชัย ดิษโส. (๒๕๔๗). “การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตนา ทิมเมือง และศรัญญูทิศา ชนะชัยภูวนันท์. (๒๕๕๓). “การสื่อความหมายในบทเพลง
เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.” งานวิจัยในโครงการส่งเสริมงานวิจัยและ
ตำรา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๑.

บทความ

ชูศักดิ์ สุกรนันท์. (๒๕๔๕). “วิเคราะห์บทร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพล อดุลยเดช เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก จากวารสารและนิตยสาร.”
วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒, ๑ - ๒๓.

ประคอง นิมมานเหมินท์. (๒๕๔๒). “ภาพพระมหากษัตริย์ไทยจากวรรณคดีของพระเกียรติ.”
วารสารภาษาและวรรณคดีไทย, ปีที่ ๑๖ (ธันวาคม ๒๕๔๒), ๑ - ๒๕.

เสาวณิต วิงวอน. (๒๕๕๕). “เทวราชาและธรรมราชาในวรรณกรรมของพระเกียรติ.” อักษรสรรค์
รวมบทความทางวิชาการ เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการของผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. เสาวณิต วิงวอน. กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

ไต้หวันไบกี้

นวนิยายเรื่อง ไต้หวันไบกี้ กล่าวถึง จิรเมธ ชายหนุ่มที่เพิ่งจบปริญญาโทจากต่างประเทศ เขาพบสมุดบัญชีลับของบิดาที่โอนเงินเข้าบัญชีหนึ่งทุกเดือน เดือนละหนึ่งหมื่นบาทเป็นเวลาสามปี เขาสืบจนทราบว่าคนที่บิดาของเขาโอนเงินไปให้คือ ทม ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านเขากะหมอก จังหวัดตรัง เขาจึงตัดสินใจไปที่หมู่บ้านแห่งนั้น

จิรเมธทราบว่าบิดาของเขาโอนเงินให้ผู้ใหญ่ธมนำไปดำเนินโครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ชายหนุ่มจึงประกาศตัวเป็นเจ้าของคนในหมู่บ้านทันที และยื่นข้อเสนอให้ชาวบ้านใช้เงินคืนเขาเดือนละหนึ่งหมื่นบาทเป็นเวลาสามปีโดยไม่คิดดอกเบี้ย โดยที่เขาจะเข้ามาดูแลโครงการนี้เอง

จิรเมธทะเลาะกับ ลลิตา ลูกสาวของผู้ใหญ่ธมตั้งแต่ครั้งแรกๆ ที่พบกัน แต่ผู้ใหญ่มอบหมายให้ลลิตาเป็นผู้ให้ความรู้แก่จิรเมธ ชายหนุ่มได้เรียนรู้ประโยชน์ของน้ำมันไบโอดีเซล และทราบถึงปัญหาของโครงการ เขาตัดสินใจทำโครงการนี้อย่างจริงจัง ศึกษาตลาด เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ใหม่ พิมพ์สรรพคุณดีข้างบรรจุภัณฑ์ ตั้งชื่อสินค้า ตลอดจนหาแหล่งจำหน่ายและแก้ไขปัญหาเรื่องเส้นทางคมนาคม

ต่อมามารดาของจิรเมธซึ่งเป็น แม่เฒ่าเฒ่ากับผู้ใหญ่มามาตั้งแต่สมัยเรียนทราบเรื่องนี้เข้า เธอจึงสั่งให้จิรเมธกลับบ้าน แต่ชายหนุ่มต่อรอง ขอทุ่มเทให้กับการพัฒนาโครงการอย่างเต็มที่เป็นเวลาสองปี เพื่อให้เขาจะหมอกกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล มารดาของเขาจึงยินยอม

จิรเมธขอลลิตาแต่งงาน และหญิงสาวก็ตอบตกลง

ในม่านเมฆ

นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ กล่าวถึงหญิงสาวคนหนึ่งชื่อ รวงข้าว หญิงสาวเพิ่งกลับมาถึงประเทศไทย หลังจากไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ต่างประเทศเป็นเวลา ๒ ปี หญิงสาวขอเปิดแผนกกิจกรรมเพื่อสังคมในบริษัทของบิดาเลี้ยง และได้เป็นผู้จัดการแผนก เธอต้องการกลับไปพัฒนาบ้านไอนินซึ่งเป็นบ้านเกิด

เมื่อสิบปีก่อน รวงข้าวทำให้ผู้ใหญ่ว่างซึ่งเป็นตาของเธออับอายชาวบ้าน เพราะมีคนถ่ายภาพเธอบอกกับทิวเมฆ ในห้องสมุดชุมชนไปลงหนังสือพิมพ์ หญิงสาวหนีออกจากบ้านไปหา มารดาที่กรุงเทพฯ และไม่เคยกลับไปที่บ้านไอนินอีกเลย เมื่อกลับไปอีกครั้ง เธอตั้งใจว่าจะพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อลบเลือนความผิดและทำให้ผู้เป็นตาภูมิใจ

ผู้ใหญ่ว่างยังโกรธรวงข้าวอยู่ จึงให้หญิงสาวพักที่เรือนหลังเล็กซึ่งเป็นเรือนส่วนตัวของยายน้อย น้องสาวของตา ยายน้อยเคยเป็นครู และรับนักเรียนที่มีปัญหามาเลี้ยงที่บ้านหลายรุ่น ในอดีต ทิวเมฆเป็นเด็กเกเรคนหนึ่งที่ยายน้อยรับเลี้ยงไว้และสนิทสนมกับรวงข้าวโดยไม่มีใครรู้

ที่บ้านไอนิน รวงข้าวได้พบกับทิวเมฆอีกครั้ง เธอพยายามไม่ยุ่งเกี่ยวกับเขา เพราะไม่ต้องการให้ตาเสียใจอีก แต่เธอก็รู้สึกภูมิใจในตัวเขา เมื่อรู้ว่าเขาเป็นนักบินผนหลวง

รวงข้าวเริ่มต้นทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยการแจกชุดนักเรียน ต่อมาเมื่อเห็นว่าชาวบ้านดีใจมากเมื่อได้รับผนหลวง หญิงสาวจึงตั้งใจว่าจะแก้ปัญหาภัยแล้งให้ชาวบ้าน โดยเริ่มจากการทำฝายชะลอน้ำ เธอประสบความสำเร็จเพราะความช่วยเหลือจากทิวเมฆ

ผู้ใหญ่ว่างจัดพิธีสืบชะตา บวชป่าต้นน้ำ เชิญนักข่าวและคนใหญ่คนโตมาร่วมงาน เพื่อให้ทางจังหวัดไม่อนุมัติโครงการเหมืองหินอ่อน หลังจากเสร็จพิธี รวงข้าวเดินลึกเข้าไปในป่าและได้ ยินปลัดอำเภอสั่งให้คนเผาป่า เธอถูกจับได้ขณะกำลังจะหนี หญิงสาวถูกนำตัวไปขังไว้ แต่รอดมาได้เพราะพี่ชายบุญธรรมช่วยเหลือ

เครื่องบินของทิวเมฆหายเข้าไปในก้อนเมฆขณะดับไฟ แต่ในที่สุดชายหนุ่มก็ปลอดภัย ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยเมื่อหนังสือพิมพ์ลงข่าวรวงข้าวกอดกับทิวเมฆในโรงพยาบาล รวงข้าวกลัวว่าผู้ใหญ่ว่างจะโกรธ แต่เธอกลับได้รู้ว่าทิวเมฆพิสูจน์ตัวเองกับตาของเธอได้นานแล้ว

รวงข้าวบอกทิวเมฆว่าเธอทำทุกอย่างเพราะได้ความคิดมาจากการอ่านจดหมาย ทิวเมฆบอกกับหญิงสาวว่าข้อความในจดหมายเหล่านั้นเป็นแรงบันดาลใจให้เขามาเป็นนักบินผนหลวง เขาเก็บจดหมายฉบับสุดท้ายไว้ จดหมายฉบับนั้นเฉลยว่าเจ้าของจดหมายคือบิดาของรวงข้าว

ผู้ใหญ่ว่าง มารดาของรวงข้าว และรวงข้าวปรับความเข้าใจกันได้ ส่วนทิวเมฆก็ขอรวงข้าว แต่งงานขณะที่ขับเครื่องบินเข้าไปในเมฆ รวงข้าวตอบตกลง

ลูกหนี้ที่รัก

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก กล่าวถึง ออมสิน ซึ่งเป็นพนักงานบริษัทโฆษณาแห่งหนึ่ง หญิงสาวมีนิสัยชอบซื้อของและใช้จ่ายเงินเกินตัวจึงเป็นหนี้บัตรเครดิตราวสี่แสนบาท เมื่อถูกตามทวงหนี้จึงหนีไปตั้งหลักที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยอาศัยอยู่กับน้ำสาวที่เป็นนักวิจัยของเพื่อน ส่วนเพื่อนของเธอก็สัญญาว่าจะช่วยเจรจาเรื่องการประนอมหนี้ให้

ก้องภพ เป็นลูกชายของเจ้าของบริษัทที่ออมสินทำงานอยู่ เขาไม่ต้องการถูกคลุมถุงชนจึงยื่นข้อเสนอให้ออมสินแกล้งเป็นคนรักปลอมๆ ของเขาเพื่อหลอกมารดา โดยเขาจะช่วยชำระหนี้ให้ก่อนห้าหมื่นบาท เพื่อไม่ให้ธนาคารตามทวงเงิน

เพื่อนรุ่นพี่ในบริษัทช่วยกันวางแผนปลดหนี้ให้แก่ออมสินภายในสามเดือน เรียกแผนการนั้นว่า มหัศจรรย์เลขสาม โดยมีหลักสามประการคือ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และเปลี่ยนมุมมองชีวิต แผนการขั้นแรกคือ เปิดบล็อกปลดหนี้และเฟซบุ๊ก ประกาศให้คนรู้ว่าออมสินเป็นหนี้อย่างไร และจะปลดหนี้อย่างไร เมื่อมีผู้ชมมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับการปลดหนี้ ระหว่างนั้นออมสินจะต้องพยายามใช้จ่ายอย่างประหยัดและหางานพิเศษทำ

การดี ชายหนุ่มคนหนึ่งในหมู่บ้านซึ่งไม่ยอมเรียนจนจบมหาวิทยาลัยแต่ลาออกมาเป็นเกษตรกรเสนอให้ออมสินทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นทางรอดเพียงทางเดียวของเธอ เขาเกลี้ยกล่อมจนออมสินและก้องภพยอมทำ

การดีพาออมสินและก้องภพเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน ทำให้ออมสินอยากจะเปลี่ยนแปลงตัวเองอย่างจริงจัง ส่วนก้องภพก็ตัดสินใจทำโครงการภาพยนตร์สั้น อีสราภาพของสาวนักชอป

เมื่อกลับมาทำงานอีกครั้ง เจ้านายของออมสินซึ่งเป็นมารดาของก้องภพได้ตกลงกับออมสินว่า หากออมสินไม่ซื้อเสื้อผ้าและของใช้ที่ไม่จำเป็นเลยตลอด ๑ ปีได้ เธอจะให้เงินห้าหมื่นบาทเป็นรางวัล ออมสินเกือบจะอดใจไม่ซื้อของไม่ได้หลายครั้ง แต่ก็ห้ามใจไว้ทัน

ออมสินทำงานพิเศษหลายอย่าง จ้างรถยนต์ไปทำงาน ทำบัญชีครัวเรือน และรับผิดชอบโครงการปลูกผักบนดาดฟ้าของบริษัทร่วมกับก้องภพ ในที่สุดหญิงสาวก็เปลี่ยนตัวเองได้ เห็นคุณค่าของการไม่เป็นหนี้ และรู้ว่าที่จริงแล้วธนาคารไม่ได้ส่งคนมาตามทวงหนี้ เรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นแผนการของเจ้านายที่ต้องการให้เธอเปลี่ยนแปลงนิสัยชอบใช้จ่ายเงินเกินรายได้ ส่วนก้องภพก็ถูกมารดาตัดสินัยเรื่องการใช้จ่ายเงินไปด้วย ท้ายที่สุดออมสินกับก้องภพก็คบหากันจริงๆ

แสงดาวกลางใจ

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ กล่าวถึง อคิน ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติเขียงดาวคนใหม่ ชายหนุ่มตกหลุมรัก นั้บดาว ตั้งแต่แรกเห็น แต่หญิงสาวเป็นลูกสาวของ หมอคำปาน หมอสมุนไพรที่ชอบช่วยชาวบ้านและเป็นเจ้าของไร่สตรอว์เบอร์รี่ หมอคำปานเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีลักลอบตัดไม้ อคินไปสอบปากคำตามหน้าที่ ทำให้นั้บดาวรู้สึกไม่ชอบเขามากยิ่งขึ้น

นั้บดาวไปบรรยายเกี่ยวกับโครงการหลวงให้ชาวไทยภูเขาฟัง ทำให้อคินรู้สึกชื่นชม ทั้งสองได้พบกันในโอกาสต่างๆ และรู้จักกันมากขึ้น ครั้งหนึ่งชายหนุ่มถูกคนร้ายกลุ่มหนึ่งทำร้ายขณะกำลังขับรถกลับบ้านพัก แต่เมื่อหญิงสาวขับรถผ่านมาคนร้ายก็หนีไป ต่อมาไม่นานนั้บดาวก็รู้ว่า ฟ้ายัน ลูกชายของ พ่อเลี้ยงจอม ซึ่งหลงรักเธอมานานเป็นคนพาลูกน้องไปทำร้ายอคิน หญิงสาวเตือนไม่ให้เขาทำอีก

ต่อมาอคินออกลาดตระเวน เขาพบการลักลอบตัดไม้ และพบว่าหนึ่งในผู้ลักลอบตัดไม้คือคำปาน ชายหนุ่มไปบอกเรื่องนี้กับนั้บดาว แต่หญิงสาวไม่เชื่อ หลังจากนั้นอคินก็ถูกคนร้ายทำลายฟิล์มในกล้องที่เขาแอบถ่ายภาพหลักฐานการตัดไม้มาได้ ทั้งยังถูกข่มขู่ให้เลิกยุ่งกับคำปาน

เจ้าหน้าที่รายงานว่าคำปานกำลังล่าเหยื่อไม้เถื่อนออกจากป่า อคินจึงตามไปพร้อมกับผู้ช่วย นั้บดาวขอตามไปด้วย ทุกคนได้รู้ว่าพ่อเลี้ยงจอมเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการลักลอบตัดไม้ ส่วนคำปานจำใจต้องยอมพาคนของพ่อเลี้ยงจอมเข้าไปตัดไม้ในป่าเพราะติดหนี้พ่อเลี้ยง

พ่อเลี้ยงจอมจับนั้บดาวเป็นตัวประกัน อคินช่วยหญิงสาวไว้ได้ ตัวเขาถูกยิง ส่วนพ่อเลี้ยงจอมถูก น่านนที ซึ่งเป็นตำรวจตระเวนชายแดนยิงตาย

สิบสี่ปีต่อมา นั้บดาวกับอคินมีลูกสาวสองคน โดยนั้บดาวกำลังตั้งครรภ์ลูกอีกคนหนึ่ง ส่วนคำปานหันมาทำเกษตรที่สูงอย่างถาวร

หัวใจไกล่รุ่ง

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง กล่าวถึง ไกล่รุ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับ สิงขร ขณะที่ทั้งสองกำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี สิงขรตั้งใจจะสารภาพรักกับไกล่รุ่ง แต่เกิดความผิดพลาด ทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจว่าอีกฝ่ายไม่รักตนเอง

ปัจจุบัน ไกล่รุ่งเป็นครูสอนดนตรี ส่วนสิงขรเป็นนักบินของสำนักงานการบินอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งสองยังคงคบหากันในฐานะเพื่อน แม้ว่ามารดาของหญิงสาวจะไม่ต้องการให้เธอคบหากับชายหนุ่มก็ตาม

ต่อมาน้องสาวของสิงขรสูญเสียการได้ยิน ไกล่รุ่งเสนอให้ใช้ดนตรีบำบัด ไม่นานน้องสาวของสิงขรก็มีกำลังใจมากขึ้น เพลงที่ทำให้หญิงสาวเล่นเปียโนได้อย่างคล่องแคล่วขึ้นมาก คือเพลงพระราชนิพนธ์ ชะตาชีวิต

น้องชายของไกล่รุ่งหนีออกจากบ้านเพราะทะเลาะกับมารดา สิงขรเป็นคนหาที่อยู่ของน้องชายมาให้ เมื่อไกล่รุ่งต้องการไปตามหาคนรักเก่าให้ป้าข้างบ้านคนหนึ่งซึ่งป่วยหนัก สิงขรก็อาสาไปเป็นเพื่อน ทั้งสองพบว่าความรักของป้าคนนั้นความจำเสื่อม จึงไม่ได้มาตามนัดในอดีต แต่เขาก็ยังหลงไหลในเพลงพระราชนิพนธ์ ยามเย็น เช่นเดียวกับป้า และทั้งคู่ก็จากไปอย่างมีความสุขแม้จะไม่ได้พบกันอีก

สิงขรและไกล่รุ่งต่างคอยอยู่เคียงข้างและเป็นกำลังใจให้กันและกันเสมอ ต่อมาชายหนุ่มรู้ความจริงว่า บิดามารดาของเขาเคยไปพูดกับมารดาของไกล่รุ่ง ขอให้ไกล่รุ่งอยู่ห่างจากสิงขรเพราะบ้านของสิงขรมีฐานะร่ำรวยกว่ามาก มารดาของไกล่รุ่งจึงห้ามไม่ให้หญิงสาวคบหากับสิงขร เมื่อชายหนุ่มไปบอกกับบิดาว่าเขารักไกล่รุ่ง บิดาของเขาก็ไม่คิดกันอีก เพราะได้รับบทเรียนจากการที่ลูกสาวพิการทางการได้ยินและถูกผู้อื่นรังเกียจ โชคดีที่ครูสอนดนตรีของเธอรักเธอด้วยความจริงใจ

สิงขรขับเครื่องบินเขียนตัวอักษรบนฟ้าเพื่อขอไกล่รุ่งแต่งงาน ขณะที่เธอกำลังแสดงคอนเสิร์ตการกุศลบทเพลงพระราชนิพนธ์กลางแจ้ง หญิงสาวตอบตกลง แต่เธอได้รับทุนไปฝึกอบรมด้านดุริยางคศิลป์ที่ประเทศออสเตรเลียเป็นเวลาเก้าเดือน จึงได้แต่งงานกับสิงขร ในอีกหนึ่งปีต่อมา หญิงสาวทำงานเป็นอาจารย์สอนดนตรีในมหาวิทยาลัย และมีโอกาสได้แสดงดนตรีหน้าที่นั่ง ในงานกาลาดินเนอร์การกุศล โครงการเพลงพระราชนิพนธ์ หนึ่งในเพลงที่เธอเลือกเล่นคือเพลงพระราชนิพนธ์ ไกล่รุ่ง ซึ่งเป็นเพลงที่มีชื่อเดียวกับเธอ บิดาของเธอตั้งให้เพราะปรารถนาให้เธอเป็นความหวังและความสุขของทุกคน เหมือนเพลงพระราชนิพนธ์ไกล่รุ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานให้คนไทยทุกคน

บทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง

บทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง มีจำนวน ๒๘ บทเพลง ดังนี้

๑. ในดวงใจนรินทร์

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร

อยากลิ้มลิ้มรักลิ้มมิลง
 กลับพะวงหลงเพื่อเงา
 เปรียบปานเพลิงรักกรมสุเมธรั้า
 เปลี่ยวเปล้าร้าวรอน
 แต่เพียงกาลเวลาอันหมุนเวียน
 ฤอาจผลัดเปลี่ยนเบี่ยนรักคดอน
 รสรักจากกร กอดสวมกร
 ยังถาวรติดเดือน
 เมื่อยามอาทิตย์ลอยคล้อยต่ำ
 ย่ำยามท้อฟ้าเลื่อน
 ยังหวังเซชชิดกันฉันเพื่อน
 ติดเดือนตรึงใจ
 สุดประพันธ์บรรเลงให้ครบครัน
 วันอาจะผ่านเวียนผันไป
 รักนั้นจะเนาแน่นแน่นใน
 ดวงใจนรินทร์

๒. อาทิตย์อัสดง

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

เกษม

ร่วมภิรมย์ใจ

ด้วยความรักจริงยิ่งใหญ่

ผูกพันหัวใจเรานั้น

รักเอ๋ย

เคยอยู่เคียงกัน

ร่วมเขียนมิเว้นวายุวัน

ด้วยความสัมพันธ์ยิ่ง

ทิวงาม

ยามอยู่เคียงคง

สุริยาแสงส่ง

ปวงชีวิตใน โลกดำรงเรใจ

ร้างกัน

วันห่างไปไกล

มีดมนหอมมัวปานใด

เยือกเย็นเช่ญใจรัญจวน

ไกลกัน

พาพรันใจครวญ

ร่างกายทรุดโทรมทุกส่วน

จิตใจร้อนรวนแรงอ่อน

รักเอ๋ย

เสยกลับอวรณ์

คำคืนฝืนใจไปนอน

ยิ่งดูเหมือนฟอนไฟลน

ทิวาทรม

ยามห่างดวงกมล

สุริยาหมองหม่น

ปวงชีวิตใน โลกอัปจนเสื่อมทรม

หวังคอย

คอยเฝ้าโมงยาม

จวบจนทิวาเรืองงาม
 สบความรักรักยามคืนคง

๓. Echo

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 คำร้อง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

Echo - of a sweet melody of tender love
 keeps bringing memory from heaven above.
 Soft lights - Gliding through empty space 'yond cloudy skies,
 remind me of your dear face and lovelight in your eyes.
 How - I long to be with you Once again.
 Hope - and pray, oh yes I do, all in vain.
 Our Song - of it is nothing left but the echo.
 Though time is unforgiving I know Our love will Linger on For eternity.

๔. ภิมย์รัก

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 คำร้อง : พลเรือตรี ปรีชา ดิษยนันทน์

ไร้คนเคียงข้าง
 โลกอ้างว้างหมางอารมณ์เศร้า
 ทิวาราตรีตรมชบเซา
 ส่งความอับเฉาสู่ดวงใจ
 ไร้เธอหมายมั่น
 สูดโศกศัลย์ทุกวันหมองไหม้
 เสียงครวญมวลวิหคหายไป
 ไม่มีแห่งไหนดอกไม้บาน
 กามเทพส่งเธอมา
 แอบอุรารำพัน

เพื่อพร้าเพลงรักฝากชีวิต
 ฉันยังฝังใจกรรมย์
 รักที่เธอให้
 โลกสคไสดวงใจหายตรม
 เหลือหวทางไคชวนหวนชม
 ด้วยรักสุขสมจนนิรันดร์

๕. ยามเย็น

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

แดดรอนรอน

เมื่อทินกรจะลับเหลี่ยมเมฆา

ทอแสงเรืองอร่ามช่างงามตา

ในนภาสลับจับอัมพร

แดดรอนรอน

เมื่อทินกรจะลาโลกไปไกล

ยามนี้จำต้องพรากจากดวงใจ

ไกลแสนไกลสุดห้วงยอดดวงตา

แต่ก่อนเคยคลอเคลียกัน

ทุกวันคืนรื่นอุรา

ต้องอยู่เดียวเปลี่ยววิญญูณ์

เหมือนดั่งนภาไร้ทินกร

แดดรอนรอน

หากทินกรจะลาโลกไปไกล

ความรักเราคงอยู่คู่กันไป

ในหัวใจคงอยู่คู่เชยชม

แดดรอนรอน

หมู่มวลภมรบินล่อยล่องตามลม

คลอเคล้าพุกษาชาติชื่นเชยชม

ชมสมตามอารมณ์ต้องเลยไป
 ลีวลม โขย
 กลิ่นพรรณไม้โปรยโรยร่วงห้วงอาลัย
 ยามสายัณห์พลันพรากจากดวงใจ
 คอยแสงทองวันใหม่กลับคืนมา
 แต่ก่อนเคยคลอเคลียกัน
 ทุกวันคืนขึ้นอุรา
 ต้องอยู่เดียวเปลี่ยววิญญูณณ์
 เหมือนดั่งภาไร้ทินกร
 ใ้อยามเย็น
 จวบยามนี้เป็นเวลาสุดอาวรณ์
 ยามไร้ความสว่างห่างทินกร
 ยามรักจำจะจรจากกันไป

๖. Still on My Mind

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

I can't get you off my mind,
 However I try.
 The flame kindled in my heart
 Keeps burning high.
 Though time has the power to quell,
 It really cannot dispel
 The magic touch of your hand,
 So gentle in mine.
 When night's curtain starts to fall
 And light fades away,
 My thoughts fly back to that day,
 You were so near.

This song will never, never end.

And time we cannot suspend.

You'll be ever and ever,

Still on my mind.

๗. รักคืนเรือน

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

โอ้รักเอ๋ย

รักเคยขีดเซยชูขึ้น

สุดหวานอมสุดขมกลืน

สุดรักยื่นยั้ง

เมื่อรักหวาน

รักปานดั่งลมบนส่ง

โบกพัดไปให้รักคง

ลิวพัดตรงทิศทาง

ครันมีบางอารมณ์

พาให้ชื่นชมรักเบาบาง

สายลมเวียนกลางทาง

รักกลับจืดจางห่างไป

โอ้ลมหวาน

สายลมแปรปรวนไปได้

ไฟพัดมาฝ่าพัดไป

เปลี่ยนเหมือนใจคนเรา

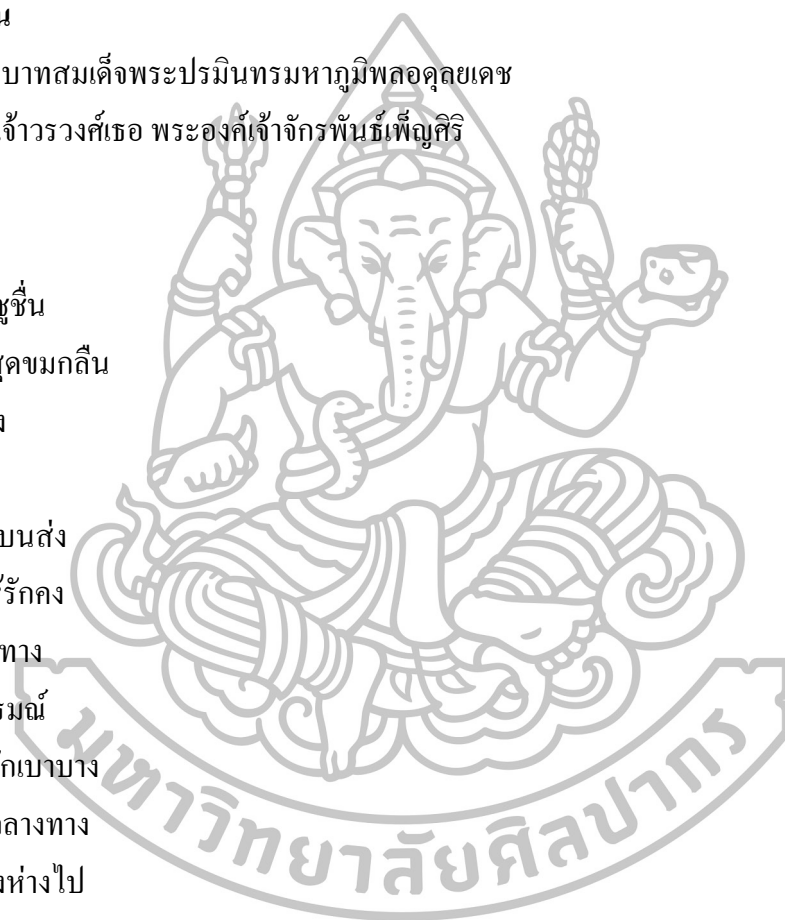
โอ้ลมเอ๋ย

ลมเคยร่ำเพยเซยขึ้น

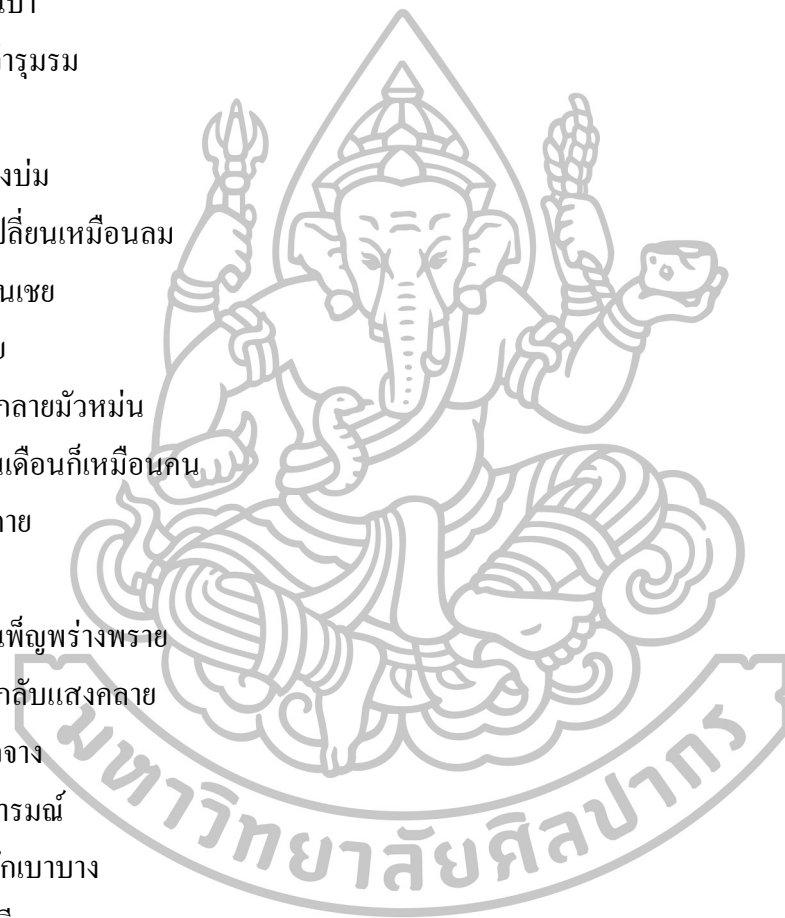
กลับพัดเวียนเปลี่ยนทิศคืน

ไม่พัดยื่นเรื่อยไป

เปรียบรักหวาน

รักมาแปรปรวนไปใหม่
 จิตวอกเวียนเปลี่ยนน้ำใจ
 สูดเสียดายรักเรา
 แม้รักแปรปรวนไป
 จะชื่นสุขใจนั้นทำเนา
 แท้จริงทุกข์มีเบา
 ด้วยถ่านไปเก่ารูมรม
 ฝ้าแต่หวัง
 รักเราเธอยังคงบ่ม
 อ่ยวอกเวียนเปลี่ยนเหมือนลม
 ด้วยหวังชมชื่นเชย
 เค้นจันทร์ฉาย
 จันทร์แรมยังกลายมัวหม่น
 เปรียบเหมือนเดือนก็เหมือนคน
 จิตวอกง่ายดาย
 ก่อนเคยเห็น
 ดวงจันทร์วันเพ็ญพร่างพราย
 ก่อนแสงแรงกลับแสงคลาย
 ดั่งรักกลายรักจาง
 เพราะมีบางอารมณ์
 พาให้ชื่นชมรักเบาบาง
 เหมือนเดือนเวียนตามทาง
 เดือนมีดมัวจางห่างไป
 จวบวันเพ็ญ
 ดวงจันทร์เวียนเป็นเดือนใหม่
 เปรียบรักเราอับเฉาไป
 กลับรักใหม่คืนคง

๘. สายฝน

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

เมื่อลมฝนบนฟ้ามาลี้ว

ต้นไม้อปลิวลู่กิ่งใบ

เหมือนจะเอนรากคลอนถอนไป

แต่เหล่าไม้อิ่งกลับงาม

พระพรหมท่านบันดาลให้ฝนหลั่ง

เพื่อประทังชีวิตมิทรม

น้ำทิพย์สาดเป็นสายพรายปลิวทิวงาม

ทั่วเขตคามชุ่มธารา

สาดเป็นสายพรายปลิวทิวทุ่ง

แดดทอรุ่งอร่ามตา

รุ่งเดือนฉายพร่างพลายนภา

ยามเมื่อฝนมาแต่ไกล

พระพรหมช่วยอำนวยให้ชื่นน้ำ

เพื่อจะนำดับความร้อนใจ

น้ำฝนปลั่งลงมาจากฟ้าแดนไกล

พืชพรรณไม่ชื้นยืนยง

๙. สายลม

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ท่ามกลางฟากฟ้ามัวหม่น

ลิวลมหลังฝนโปรยทั่ว

เยือกเย็นชีพเฉาแม่มัว

จิตใจไหวหวาดกลัวหวั่นฟ้าคำรามลั่น

โรจน์เรืองแปลบแสงฟ้าผ่า

ล่องลอยลิวมาเสียงสนั่น
 ใหลมหนอลมพัดคั่นวัน
 โบกโบยเพียงไหนกันพัดจนไม่รู้วันสงบเอย
 ต้องลมเหล่าไม้เอนลิว
 ลูบไล้พลิ้วปลิวว่อน
 จิตใจอ่อนท้ออาทร
 ด้วยลมพัดโบกวนล่องหนวนเวียนไป
 อย่าน้อย่างสายลมเล่า
 เปลี่ยนแปลงซิมเซาหลังรักใหม่
 ใหลมหนอลมพัดเลยไป
 โลกเคยรู้ฉันใดแล้วคงสุขสมใจยิ่งเอย

๑๐. ยิ้มสู้

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

โลกจะสุขสบายนั้นเป็นได้หลายทาง
 ต้องหลบลสิ่งกีดขวางหนทางให้พ้นไป
 จะสบความสุขสันต์สำคัญที่ใจ
 สุขและทุกข้ออย่างไรเพราะใจตนเอง
 ฝ่าลู่ทางชีวิตต้องคิดฝ้าย้อมใจ
 โลกมีคมนเพียงใดหัวใจอย่าคร้ามเกรง
 ตั้งหน้าขึ้นเอาไว้อ้อมใจด้วยเพลง
 ไยนี้กลัวหวาดเกรงยิ้มสู้
 คนเป็นคนจะจนหรือมี
 ร้ายหรือดีคงมีหวังอยู่
 ยามปวงมารมาพาลลบหลู่
 ยิ้มละมัยใจสู้หมุ่มวลเกทภัย
 ฝักระทำความดีให้มีจิตโสภ
 สร้างแต่ความเมตตาหาความสุขสันต์ไป

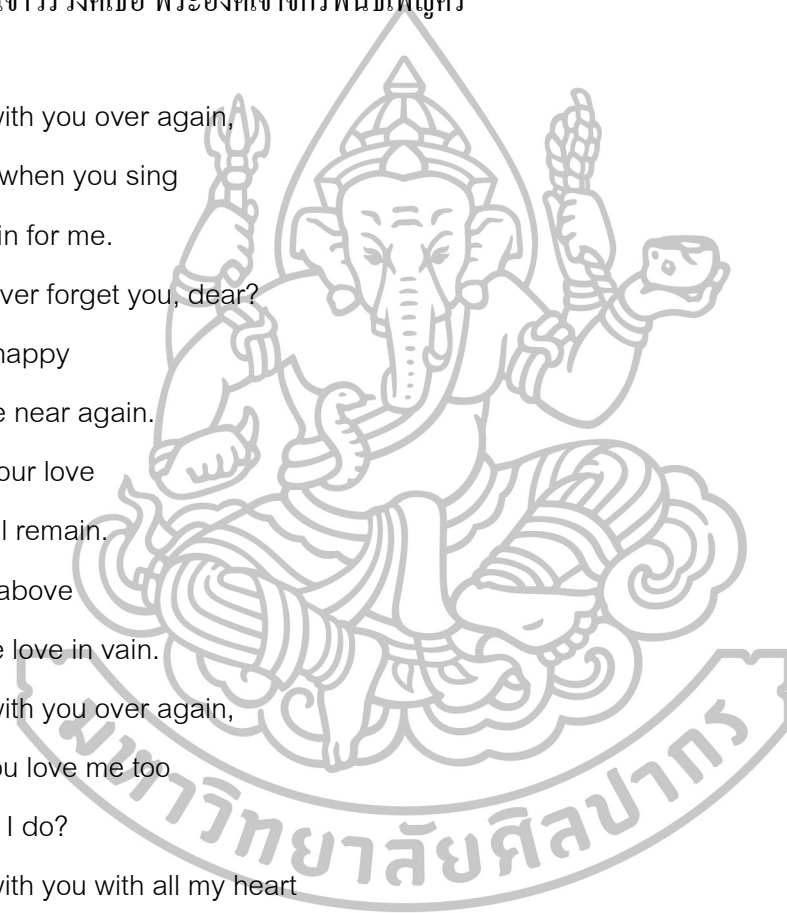
จะสบความสุขสันต์สำคัญที่ใจ
 ฝ้าแต่ยิ้มสู้ไปแล้วใจชื่นบาน

๑๑. Love Over Again

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

I'm in love with you over again,
 My darling, when you sing
 Love's refrain for me.
 How can I ever forget you, dear?
 I will be so happy
 When you're near again.
 A slave of your love
 Forever I will remain.
 Heaven up above
 Won't let me love in vain.
 I'm in love with you over again,
 Dear, will you love me too
 As much as I do?
 I'm in love with you with all my heart
 In my scheme, in my dream,
 Lover's part is you.
 Everyday it seems so cold and gray.
 I'm so blue without you
 While I stay in love.
 When you're far away
 You're all that I'm thinking of.
 There will come a day

When you'll return, my love.
 With your love, how happy I will be,
 Forever and ever. So happy in love.

๑๒. Can't You Ever See

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

Can't you ever see
 That I love you eternally?
 All my heart and my soul
 From now forever will belong to you.
 Can't you ever see
 Lovingly your I'll always be?
 All my thoughts and my dreams,
 My whole life is just meant for you.
 How can I make you see I love you alone?
 I never could have you for my own
 I love you, love only you,
 Forever and ever I'm yours it's true.
 Life is meaningless
 I'd never find my happiness,
 Without you I would die
 Can't you see? I love only you.

๑๓. Blue Day

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

Blue Day

There 's no sunshine.

Why must you go away,

Leaving me here alone?

My own.

How I miss you

With loving heart so true!

That's why I feel so blue.

Dear one,

What's the good of

Days without the sun,

Or peaceful nights

Without the moon?

But soon

No more blue day.

Whenever I meet you

Then all my dreams come true.

Blue day

Gloomy blue day,

When you are far away,

Why must we be apart?

Sweetheart,

Dear, I love you

With all my heart, I do

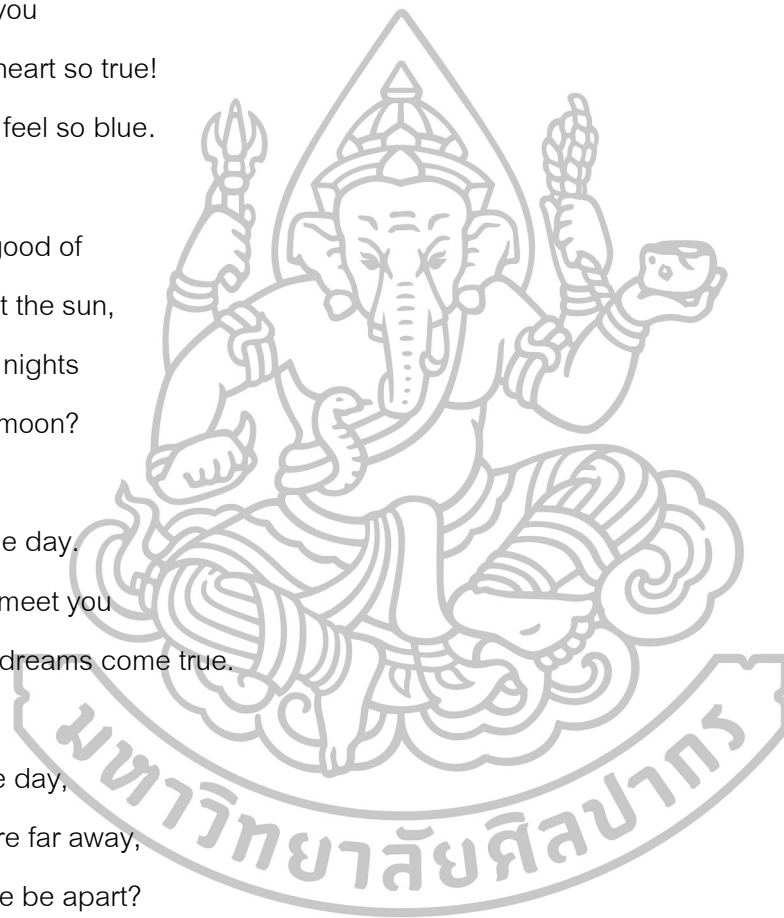
That's why I feel so blue.

My love,

Skies are so grey,

Cloudy up above,

Dear won't you please

Come back to me?
 There'll be
 No more blueday.
 Again the sun will shine.
 That day I'll make you mine.

๑๔. ชะตาชีวิต

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร

นกน้อยคล้อยบินมาเดียวดาย
 คิดคิดมิวายกังวลให้หม่นท้อห่มอง
 ขาดมวลมิตรไร้คนสนิทคู่เคียงครอง
 หลงไหลหมายปองคนปรานี
 ขาดเรือนแหล่งพักพิงนอน
 ขาดญาติมิตรและน้องพี่
 บาปกรรมคงมี
 จำทนระทม
 ท้องฟ้าสายัณห์ตะวันเดือน
 แสงลับนับวันจะเดือนให้ใจต้องขื่นขม
 หากเย็นลงฟ้าคงยังมีดั่งตรอมตรม
 ชีวิตระทมเพราะรอมมา
 จวบจันทร์แจ่มฟ้านภาผ่อง
 ฝ้ามองให้เดือนชুবวิญญาณ์
 สักวันบุญมา
 ชะตากงดี

๑๕. When

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : Mr. Rual Maglapus

When twilight falls, stars appear;
 When winter ends, spring is here;
 When storm clouds pass, skies are clear,
 When I'm alone you are near.
 When breezes blow, birds fly high;
 Where flowers bloom, bees are night;
 Whenever rainbows fill the sky.
 In my lone heart you pass by.
 Oh won't you please tell me when.
 We two would meet once again.
 I miss your sweet lovely face,
 The thrill of your warm embrace.
 You left me feeling so blue,
 Now that I've cried over you.
 I've got the blues now and then,
 So won't you please tell me when.

๑๖. เมื่อโสมต้อง

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช
 คำร้อง : ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คูกุล ณ อยุธยา

อ้าโสมทอแสงอำไพ
 นันสุขใจหมายชม
 เพลินหลงพริ้วเพื่อภิรมย์
 โสมสาดส่องแสงมา
 ภาคพื้นเวหาพรวยพราย
 เพราะก้องประกายคารา
 เพียงเพชรพลอยส่องฟ้า

แวววับจับใจ

เมฆน้อยลอยโลมลูบหา

เหมือนมืออันแผ่ขวางละไม

ลูบ โลมณภาสดใส

นั่นพาให้หทัยฉันสะเทือน

ไอ้ลมเอ๋ยเซยพัดเดือนมา

มิให้อูราลึ้มเดือน

เพียงเสียงเธอรำพันเดือน

คำมั่นสัญญา

อ้าโสมชวนฉันคำนึง

ครั้งหนึ่งกลางแสงจันทร์

เราสองพลอดเพื่อรำพัน

รักมันไม่ผันแปร

ตราบนฟ้าดินม้วยแลเรา

สองดั่งสายดวงแด

วิญญานไม่ห่างแห

ลอรักร่วมทาง

ครั้นแล้วเวรกรรมชาติไหน

ระดมกันผลัดใสเราห่าง

เมื่อรักยังไม่หม่นหมาง

รักยังสลักกลางดวงใจ

แต่ยังหวังในผลบุญนำ

ให้บาปกรรมแคล้วไป

คืนพบความรักเดิมใน

คืนหนึ่งวันเพ็ญ

๑๗. Candlelight Blues

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : รองศาสตราจารย์ สดใส พันธุมโกมล

The candlelight is shining low,
 My only love, I'm missing you so.
 I know I've lost
 But still I dream of you.
 I'll hope and dream
 Till all my dreams come true.
 Just by the candlelight
 You used to hold me tight.
 This candlelight reminds me so of you;
 By candlelight you kissed me.
 Still the candle's burning for two,
 But darling, where can you be?
 Come back, my love,
 If you're feeling this blue
 By candlelight you'll meet me.
 But darling where can you be?

๑๘. A Love Story

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า จักรพันธ์เพ็ญศิริ

Once without love
 I saw things not so clearly,
 Night and day seemed so dreary
 And all the world seemed so bare.
 While without you
 Ev'ryday seemed all a gloom
 Not a single flow'r in bloom,
 No happy tunes in the air.

Then you came along
 With your love song
 You taught me, dear
 How to live, to feel, to see, to hear.
 Now with your love
 My whole world turns fine and fair.
 Loveliness is ev'rywhere
 Thai's just because I'm in love.

๑๕. ดวงใจกับความรัก

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

คำคืนนภาดาราวราว
 ประกายแสงดาวพรราวตา
 คายเรียงเคียงแสงดวงจันทร์
 เพลินชมแสงพรายนภาเห็นดวงคาราล้อมจันทร์
 ที่จริงนั้นเดือนและดวงดาว
 ต่างเรื่องแสงวาวพราวพรรณ
 ด้วยแรงจากแสงดวงตะวัน
 จึงมีแสงเดือนงามครันแสงดาวประชันนำชม
 เปรียบดวงดาวและดวงเดือน
 ก็เหมือนมั่นแหม่นโนรมย์
 เปล่งแววไปเปลี่ยนใจชม
 ด้วยจินตนาอารมณ์น่านาประการ
 แน่นอนแท้จริงคือดวงใจ
 ส่องแววรักไปยืนานาน
 เปรียบดั่งกับแสงตะวันตระการ
 ยิ่งคงแสงงามสะคราญแสงทองยืนานานเรื่อยมา
 ตะวันฉายมาดาราราย

ส่องแสงพริ้มพรายนัยน์ตา
 รื่นรมย์ชมแสงดวงจันทร์
 ชมดาวล้อมเดือนงามตาพริ้มพรายนภาแสงงาม
 มาตรฐานสูญดวงตะวันไป
 ประดาแสงในฟ้าทรา
 ผู้คนสัตว์ไม่ตายตาม
 ตะวันสูญไปเป็นยามล้วนมีแต่ความมืดมน
 เปรียบดวงดาวและดวงเดือน
 ก็เหมือนมั่นแหม่นโนรมย์
 เปล่งแวไปต่างใจคน
 เปลี่ยนแปลงไปตามใจตนเวียนวนจนตาย
 ตะวันนั้นเหมือนดังดวงใจ
 หากสิ้นแสงไปรักกลายเป็น
 ขาดความรักเหมือนชีวา
 จะเป็นหรือตายทั้งใจและกายไม่วาย

๒๐. Love in Spring

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

Love in spring sets my heart aflame,

Burning as embers glow.

Everytime when I hear your name,

Then my burning tears begin to flow.

There'll come a day

When skies will be so blue.

May be you'll say

You are in love with me too.

I'll find joy then in everything,

For I find my love in spring

I am longing for love in spring
 When the days are so fair.
 What supreme happiness it'll bring.
 All the red roses bloom everywhere.
 Birds in the trees
 Will sing a lovely tune.
 And in the breeze
 We'll watch the bright lovely moon.
 I'll find joy then in everything,
 for I find my love in spring.

๒๑. เกาะในฝัน

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค และหม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์

ฉันทลักษณ์

ไม่ลื้มเกาะงามที่เคยฝัน

หลงเพื่อคำมั่น

รำพันถึงความรักขึ้นจ๋า

แสงจันทร์ส่อง

ส่องเป็นประกายบนผืนน้ำ

เสียงสายลมพริ้ว

คร่ำครวญเหมือนมนตรา

หาดทรายขาว

หมู่ดาวพร่างพราวนภา

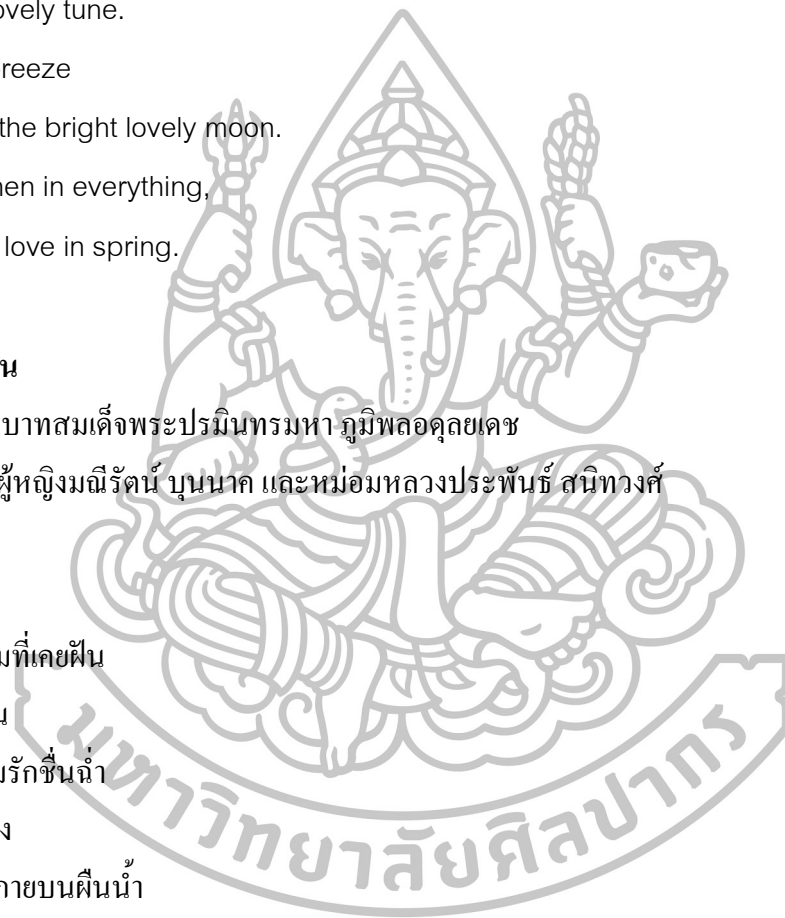
รูปเงาเพราพริ้งตา

ไยคว่นลาเดือนมลาย

ฝันสุดสิ้น

ไม่ขลไม่ยินน้ำใจหาย

ฝันถึงไม่หน่าย

ไม่คล้ายร้างราเธอ

๒๒. Somewhere Somehow

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

Somewhere.....

Within the lonely wide world.

There must be a place

That's cozy, my little world

Somewhere.....

Beneath the empty sad sea,

There must be a pearl,

A treasure that's meant for me.

There's a rainbow

Somewhere in the sky

And a skylark whistling up on high.

Somewhere.....

Along the way that I roam,

There must be a girl, and a home.

My happy world.

Somehow.....

Within the lonely wide world.

I'll find just the place

That's cozy, my little world.

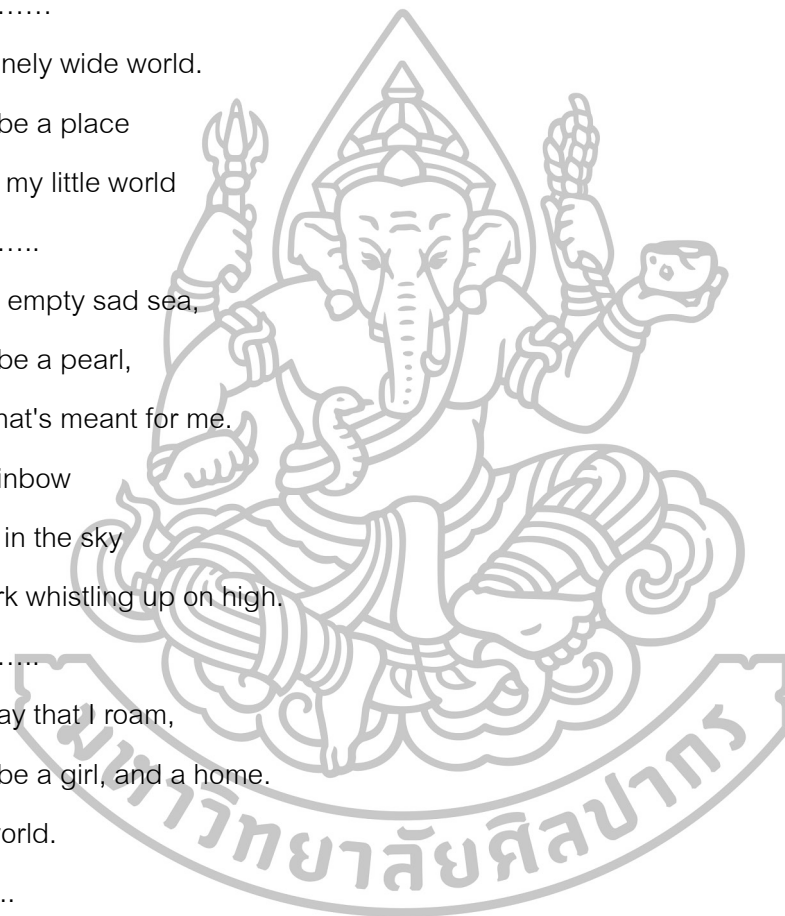
Somehow...

Beneath the empty sad sea

I'll find just the pearl,

The treasure that's meant for me.

I'll find rainbow

Somewhere in the sky.
 And a skylark whistling up on high.
 Somehow.....
 Along the way that I roam,
 I'll find just the girl, and the home.
 My happy world.
 I will find happiness in this wide world.

๒๓. ไกลี่รุ่ง

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง: พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร

ได้ยินเสียงแหว่ดังแผ่วมาแต่ไกลไกล
 ชุ่มชื่นฤทัยหวานใจจะปาน
 ฟังเสียงบรรเลงขับเพลงประสาน
 จากทิพย์วิมานประทานกล่อมใจ
 ไกลี่ยามเมื่อแสงทองส่อง
 ฉันทคอยมองจ้องฟ้าเรื่องราวไร
 ลมโบกโบยมาหนาวใจ
 รอช้าเพียงไรตะวันจะมา
 เพลิดเพลिनฤทัยฟังไก่อประสานเสียงกัน
 ดอกมะลิวัลย์อวลกลิ่นระคนมณฑา
 ใ้อ์ในยามนี้เพลिनหนักหนาแสงทองนวลส่องนภา
 แสนเพลिनอุราสำราญ
 หม่อมวลวิหคบินผกมาแต่ร้างนอน
 ฝ้าเซซิดซ้อนลุ่มชมบัวบาน
 ยินเสียงบรรเลงดังเพลงขับขาน
 สอดคล้องกังวานซาบซ่านจับ

๒๔. ความฝันอันสูงสุด

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ
 ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
 ขอทนทุกข์รุกรโรมโหมกายใจ
 ขอฝ่าฟันพองภัยด้วยใจทะนง
 จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
 จะรักษาจิตใจเป็นสุขผอง
 จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
 จะปิดทองหลังองค์พระปฏิมา
 ไม่ทอดยถอยสร้างสิ่งที่ควร
 ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดงัดขา
 ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา
 ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไป
 นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง
 หมายผลบุญยุติธรรมอันสดใส
 ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด
 ยังมั่นใจรักษาต้องอาจครัน
 โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่
 เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม่ถูกหยัน
 คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัญ
 ขอมออาลัยก็เพราะปองเทิดผองไทย

๒๕. คำหวาน

ทำนอง: พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง: พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ไต่ยีนเพลงหวานก้อง

ถ้อยทำนองร้องรำพัน

ฝากความรักไว้มัน

ด้วยถ้อยอันอ่อนหวาน

เปรียบดังเพลงทิพย์มา

จากฟากฟ้าบันดาล

เสียงเพลงปานเพลงวิมาน

ประทานมากล่อม

เมื่อไต่ยีนเพลงเพราะดั่งว่า

ดั่งเทวาพาจิต ไน้มน້อม

หรือมาลวงล่องร้องเพลงกล่อม

จะประนอมให้ยอมปลงใจ

หากคำหวานชวนเอ๋ย

เพื่อเคลยน้ำใจ

รักจริงใจขอฟังไป

ฟังให้ชื่นเชย

ชื่นอารมณ์สมปอง

แ้วเพลงร้องคมคำ

พลอดความรักเพื่อพริ้ว

ด้วยถ้อยคำงามสม

ถ้อยทำนองร้องส่ง

ก่อให้เกิดกลิ่นลม

เพลินเพลงชมข้อมอารมณ์

นิยมกลมกล่อม

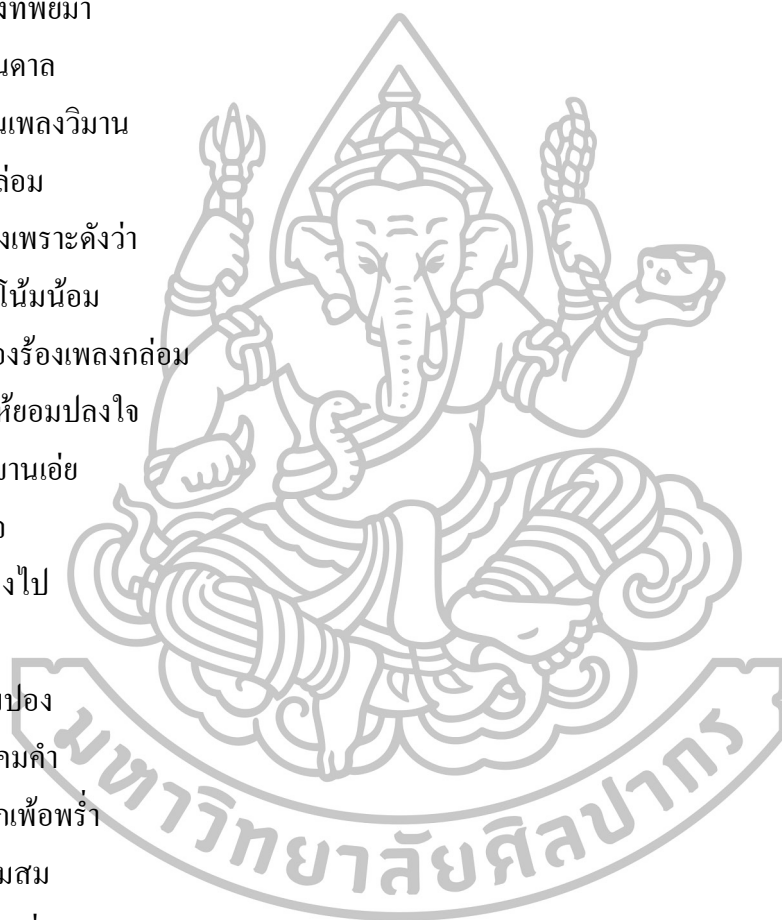
เมื่อไต่ยีนเพลงเพราะดั่งว่า

ดั่งเทวาพาจิต ไน้มน້อม

หรือมาลวงล่องร้องเพลงกล่อม

จะประนอมให้ยอมปลงใจ

หากคำหวานชวนเอ๋ย

เพื่อเฉลยน้ำใจ
รักจริงใจขอฟังไป
ฟังให้ชื่นเชย

๒๖. ลมหนาว

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง: ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา

ยามลมหนาวพัดโบกโบยโชยชื่น

เหล่าสกุณร้องรื่นรมย์

หมุดดอกไม้ชวนภมรร้อนชม

ช่างสุขสมเพลินตาน่าดูใจ

ไอ้รักเจ้าเอ๋ย

ยามรักสมดังฤทัย

พิศดูสิ่งใด

ก็แลวิไลแจ่มใสครัน

อันความรักมักจะพาใจฝัน

เมื่อรักนั้นสุขสมจิตปอง

ยามลมฝนพัดโบกโบยกระหน้า

หยดหยาดน่าน้ำหลังนอง

ฝั่งภูทั้งวิหคเหงาเศร้าหมอง

เกลื่อนกลาดพองมาลีร่วงโรยลงดิน

เหมือนรักผิดหวัง

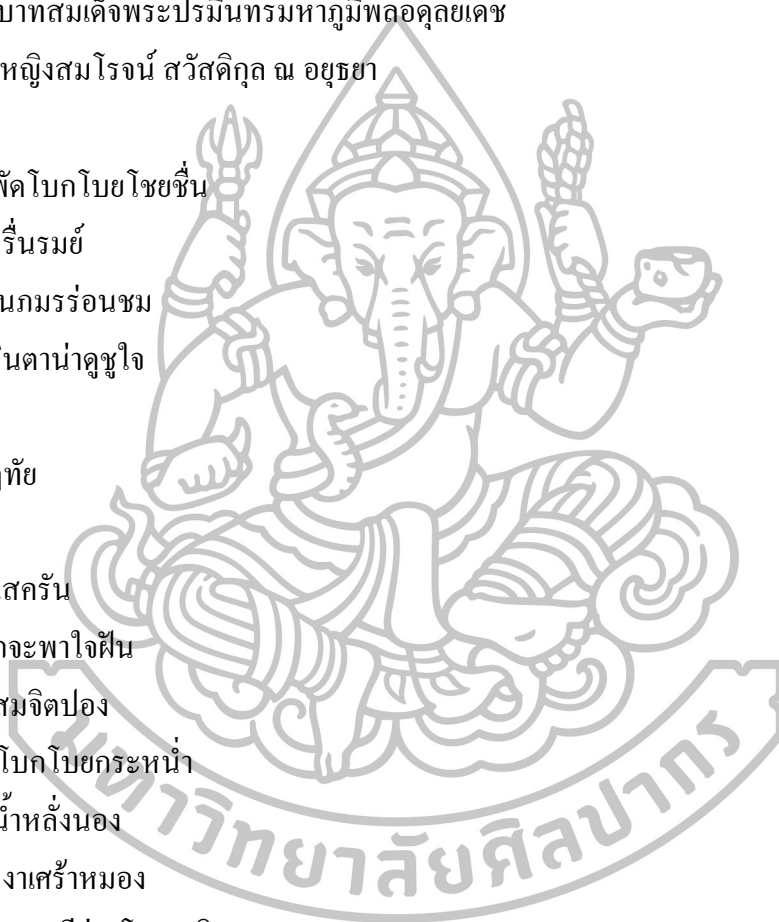
เปรียบดังหัวใจพังกั้น

น้ำตาหลังริน

และลามไหลเพียงหยาดฝนปราย

อันความรักมั่นไม่เป็นดังหมาย

ตราบวันตาย ชีพขมขื่น

๒๗. I Never Dream

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

I never dream that I will ever find you.
 I never dream my dreams will ever come true.
 My thoughts were like the weary winding little streams,
 That would never meet the sea, it seems.
 No matter where I roamed away from my home alone,
 I found no one at all, no one I could call my own.
 And I never dream the sun will ever shine again,
 While skies are full of thunder storms and rain.
 I never dream that I will ever find my way,
 My life was like an endless journey night and day,
 Like travelling through the night without the moon above,
 I could never dream I'd find my love.
 But then you came along, like a lovely song so sweet.
 And every time you kiss, my heart would just miss a beat.
 So I never have to dream since I have found you
 Sweetheart, now you have made my dreams come true.

๒๘. รัก

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รักทะเล อันกว้าง ไหญ่ไพศาล

รักท้องฟ้า โอพาร สีสดไส

รักท้องทุ่ง ท้องนา คังดวงใจ

รักป่าเขา ลำเนาไพร แสนสุนทร

รักพฤษภา รุกขชาติ ที่ค้ายป่า

รักปักษยา ร้องกู่ บนสิงขร

รักอุทัย สว่าง กลางอัมพร

รักหิ้งรัต- ติกร ในนภดล

รักดารา ส่องแสง สุกสว่าง

รักน้ำค้าง อย่างมณี มีโภคผล

รักทั้งหมด ทั้งสิ้น ที่ได้ยล

รักนวนาง รักจน หมดสิ้นใจ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวศุภนุช กำลิ่งหาญ
ที่อยู่	๓๘/๑ หมู่ ๕ ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ๗๐๐๐๐
ที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ๑๔ หมู่ ๑ ตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๘๐
ประวัติการศึกษา	
ปีการศึกษา ๒๕๕๐	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๕๕	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย เพื่อการพัฒนาอาชีพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	ตำแหน่งครู โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๘๐

